

Op weg naar een duurzaam Veldhoven

Milieubeleidsplan 2010-2014

projectnr. 197590

revisie 5

23 oktober 2009

Opdrachtgever

Gemeente Veldhoven

Postbus 10101

5500 GA VELDHOVEN

datum vrijgave

beschrijving revisie

goedkeuring

vrijgave

Samenvatting

Voor u ligt het nieuwe milieubeleidsplan voor de periode 2010–2014. Dit plan zet koers richting een duurzame ontwikkeling van Veldhoven. Deze ontwikkeling vraagt op diverse fronten een andere wijze van werken – een transitie – van de gemeente. In dit plan is deze transitieopgave beschreven. Het plan bevat de milieu- en duurzaamheidsambities voor 2030 en de beleidskaders voor de komende vier jaar.

Karakter van het plan

Dit milieubeleidsplan wijkt af van zijn voorganger. Daar waar het vorige plan vooral gericht was op het uitvoeren van de voorgeschreven wettelijke milieutaken waarbij "milieu" vooral uitvoerend was, staat in het nieuwe plan het begrip ontwikkeling centraal. Naast een duurzame ontwikkeling wil Veldhoven een ontwikkeling in zetten waarbij mensen en instanties uit Veldhoven en de regio nadrukkelijker betrokken worden bij het vormgeven en invullen van het Veldhovense milieubeleid. Dit betekent onder andere dat het milieubeleidsplan nog niet gedetailleerd vastlegt wat er de komende vier jaar moet gebeuren. In het plan zijn wel de kaders waarbinnen de ontwikkelingen vorm moeten krijgen beschreven en zijn diverse handvatten geschetst. Naast de doelstellingen voor de komende vier jaar is in het plan tevens een doorkijk gegeven naar de ambities voor 2030.

De kaders uit het milieubeleidsplan zullen de komende jaren door middel van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's verder ingevuld gaan worden. Het milieubeleidsplan vormt daarmee als het ware het startdocument om samen met de Veldhovense gemeenschap – en in nauwe samenwerking met de regio – samen vorm te gaan geven aan een duurzame ontwikkeling van de gemeente.

Om deze invulling ook mogelijk en effectief te laten zijn, zal op basis van dit plan een monitoringsplan en –programma worden ontwikkeld, zodat de inspanningen en resultaten van het milieubeleidsplan inzichtelijk zullen zijn en indien dit nodig mocht blijken, beleid kan worden bijgesteld, via de jaarlijkse verslaglegging en programmering.

Leidende principes en speerpunten

Focus op duurzaamheid, meer communicatie en samenwerking zijn belangrijke termen die uit de evaluatie van het gevoerde milieubeleid en de raadsinformatiebijeenkomst over het nieuwe milieubeleidsplan naar voren zijn gekomen. Voor dit nieuwe milieubeleidsplan zijn deze termen vertaald in 'leidende principes' en 'speerpunten'. De leidende principes bepalen met name de wijze waarop de gemeente invulling zal geven aan het gemeentelijk beleid en de projecten en taken. Alle projecten, activiteiten en beleidsnota's worden gestuurd door deze principes ("Hoe gaat de gemeente het doen?").

Als leidende principes zijn benoemd:

- duurzame ontwikkeling;
- bewustwording;
- betrokkenheid en participatie;
- basisbouwstenen op orde.

De speerpunten zijn de (milieu)beleidsvelden waar de gemeente de komende jaren haar aandacht vooral op wil richten om de gewenste duurzame ontwikkeling gestalte te geven ("Wat gaat de gemeente doen?"). Het gaat hierbij om:

- klimaat en energie;
- biodiversiteit.

Transitie

De leidende principes en in mindere mate de speerpunten vragen een andere werkwijze – een transitie – van de gemeentelijke organisatie. Zo wordt er van 'milieu' en van de gemeentelijke organisatie een meer naar buiten gerichte oriëntatie gevraagd.

Proactief en open communiceren over het gemeentelijke milieubeleid, de inspanningen en de resultaten om zowel de bewustwording te stimuleren als inzicht te verschaffen in wat Veldhovenaren van de gemeente mogen verwachten. Publieksfolders over gemeentelijk milieubeleid bijvoorbeeld.

Een ander gevolg van deze proactieve houding is dat van 'milieu' en van de gemeente meer dan in het verleden een regierol en een partnerrol wordt verwacht. De gemeente voert niet meer alles zelf uit, maar doet dit in overleg met en samen met partners. Deze ontwikkeling zal worden versterkt door het gegeven dat duurzame ontwikkeling, klimaat en energie, biodiversiteit, onderwerpen zijn die met alle gemeentelijke beleidsvelden te maken hebben. Verdere structurele integratie van duurzaamheid in de gemeentelijke

organisatie, heeft tot consequentie dat 'milieu' niet alles zelf meer kan uitvoeren, maar vaker als regisseur zal functioneren om de gewenste projecten uit te voeren.

Door middel van "transitiepakketten" zijn per leidend principe en speerpunt de ambities voor 2030 en de doelstellingen en werkwijze voor de komende vier jaar beschreven. Hierbij zijn drie "ambitieniveaus" onderscheiden: het basis, basis + en basis ++ niveau. De niveaus verschillen in mate van integraliteit van het beleid, mate van samenwerking met andere partijen en de tijdshorizon waarin de transitie plaats moet vinden. Het basisniveau beschrijft het beleidskader voor het minimale niveau waarop de gemeente wil opereren. In het basis ++ niveau is maximaal invulling gegeven aan de gewenste ontwikkelingen.

In dit plan, waarin voorstellen worden gedaan richting de raad over de te kiezen transitiepakketten. Daarbij is gekeken naar de gevolgen van de gewenste transities voor de organisatie. Uitgangspunt is dat deze transitie (van interne naar een meer externe organisatie en van een de rol van bevoegd gezag/ initiatiefnemer, naar een veelheid van rollen) door de organisatie te dragen moet zijn.

Duurzaamheid als thema op raadsinfo-avond over milieubeleid

"Maak milieu beleefbaar, laat zien wat burgers zelf kunnen doen"

Er is de laatste jaren in Veldhoven veel gebeurd op het gebied van milieu en duurzaamheid. De evaluatie van het milieuprogramma 2008 laat dat duidelijk zien. De uitvoering van klimaatbeleid staat in de steigers. Bij woningbouw in Oerle-Zuid gaat duurzaamheid een grote rol spelen, net als op het nieuwe bedrijventerrein Habraken.

En natuurlijk probeert de gemeente Veldhoven het goede voorbeeld te geven, door milieuvriendelijke voorwerpen aan te schaffen, 100% groene stroom in te kopen en alle gemeentelijke gebouwen van een energie label te voorzien.

Huurwoningen aanpakken

Concreet was ook de oproep van raadsleden Martien van der Wijst en Gerard Slegers voor energiebesparende maatregelen in de 6000 Veldhovense huurwoningen. "Daar is resultaat te behalen". Dat werd direct beaamd door Ruud van Splunder van woningslichting Aert Swaens. "In 80% van onze woningen valt het energierendement nog flink te verbeteren. Wij ontwikkelen plannen hiervoor en willen samen met de gemeente optrekken."

Dat laatste sloot goed aan bij één van de conclusies van deze avond: werk samen, bijvoorbeeld met scholen en ondernemers, maar ook in regioverband (SRE). De oproep kwam onder meer van Joost Osse-voord van het Milieu Educatie Centrum.

Het werkt geen verbazing dat deze ook oproep tot 'beleefbare' projecten, dicht bij kinderen en burgers. Educatie dus, én voortdurende communicatie. Dat meer communicatie nodig is over wat er op milieugebied allemaal gebeurt, daarover waren alle discussiedeelnemers het eens. Er gebeurt al veel, laat het dan ook weten, was de boodschap.

Raadslid Jaap Bekker, die namens zijn fractie VSA deze raadsinfo-avond inleidde en afsloot, nam deze 'overdracht van milieubewustzijn naar volgende generaties' zelfs als voorname punt van de avond mee naar huis.

Duurzaamheid speelt een grote rol in Oerle-Zuid

Hoe nu verder? Dat was de vraag in de raadsinformatiebijeenkomst op 9 juli, gewijd aan het Milieubeleidsplan 2010-2013. Raadsleden discussieerden samen met ondernemers, woningslichting, ZLTO, SRE Milieudienst, onderwijs en milieu- en natuurclubs over de speerpunten van het toekomstige milieubeleid.

Natuurlijke rijkdommen

Dat leverde enkele concrete suggesties op. Zo stelde een vertegenwoordiger van de Organisatie voor Duurzame Energie voor om met Veldhovense burgers een windmolenpark op te richten. Vanuit landbouwerorganisatie ZLTO en adviesbureau BTL Advies kwam het idee om biodiversiteit te bevorderen. De gemeente kan door de juiste maatregelen snel veel doen om de verscheidenheid en rijkdom van streekeigen planten en dieren te bevorderen, stelde Jos van de Zanden van ZLTO.

Gemeentelijk teamleider Eric Bergmeester sprong hierop in. "Een inventarisatie van de flora en fauna in Veldhoven heeft duidelijk gemaakt dat deze gemeenten bijzondere natuurwaarden kent. Meer biodiversiteit krijg je door koudten en grassen te laten kiemen. Dat betekent later maaien dan normaal.

Mensen moeten dit andere, rommelige, beeld ook accepteren. Dat betekent: meer communicatie." IVN-vertegenwoordiger Peter Buijsman sloot hierop aan. Hij pleitte voor het in stand houden én zichtbaar maken van de mooie natuur in het zuiden en westen van Veldhoven. Zoals de twee eeuwenoude houtwallen in Oerle.

Inspiratie uit Boxtel

Hoe het (nog beter) kan, liet de Boxtelse wethouder Ger van den Oetelaar zien. Via een video-opname kwam hij sprekend de raadszaal binnen. Met veer deed hij zijn verhaal, niet gehinderd door welke grens ook.

"Hier in Boxtel gaan wij geen enkel milieu-aspect uit de weg, van het mondiale niveau tot de individuele burger. Of het nu gaat om water, duurzaam bouwen, sociale zaken, inkoop, biodiversiteit, geen tropisch hardhout, energie of economisch beleid. (...) Onze ondernemers willen méér, ze gaan ervoor. Wij doen de meeste projecten samen met het bedrijfsleven: biodiversiteit, zonnepanelen op scholen en op het gemeentehuis. Binding met de burger is bij ons het uitgangspunt. (...) De grootste wamtelekken zitten in oude huizen. Pak die dan aan!"

Trots op milieubeleid

Wellicht kwam dat ook omdat de discussies tijdens deze 'raadsinfo' vrij abstract bleven. En er is natuurlijk al veel op de rit gezet, zoals Eric Bergmeester duidelijk maakte: milieuaspecten worden tegenwoordig in een heel vroeg stadium bij (bestemmings)plannen betrokken, zoals nu weer in Oerle-Zuid. Zaken als bodem, lucht, vekeer, afval, geluid en inkoop worden steeds meer in samenhang bekeken.

"Bovendien heeft het gemeentebestuur bij zijn aantreden in 2006 het milieubeleid aangescherpt. Anders gezegd: ging het eerst vooral om het voldoen aan de wettelijke regels, nu gaan we een stap verder. Het beleid straalt meer ambitie uit. De duurzaamheidsvisie Zilveradren is daar een voorbeeld van. Deze raad mag beslist trots zijn op het milieubeleid van de laatste jaren."

Een belangrijke conclusie van de raadsinfo-avond is dat het milieubeleidsplan een 'duurzaamheidsplan' wordt. Biodiversiteit en energiebesparing zijn hierbij als belangrijke thema's genoemd.

Raad: milieulat hoger gelegd

Niet alleen het maatschappelijk veld, ook de raad zelf kijkt edelijk positief naar het tot dusverre gevoerde milieubeleid. Ab Hofman (VSA) meende dat er al een 'sussensprint' is gemaakt. Voor hem mag de milieulat nog hoger, door meer investeringen in duurzaamheid en het tonen van 'leef' in de uitvoering. Opvallend was dat niemand vond dat het minder kan.

Collega Jeroen Rooijackers (PvdA) besande dat. Hij noemde als voorbeelden de subsidieverordening (voor duurzame energie) en de steun aan Energy-House. Caroline van der Weijden (CDA) gaf aan dat ook de economie een rol speelt. "Veel technieken, zoals zonnepanelen, zijn nu nog niet rendabel. Wij moeten als gemeente hiervoor geld uitreiken, maar we moeten wel kiezen. Niet alles een beetje doen".

Nel Aarts (VVD) sloot aan: "De meeste burgers wegen toch eerst de kosten en baten voordat ze zoiets als zonnepanelen aanschaffen: je stimuleert mensen pas als je de aanschafkosten er in een paar jaar uit hebben".

Rein Kievit (PvdA): "Je moet als gemeente geen tropisch hardhout willen." Martijn ten Berge (VVD): "Wij moeten het milieubeleid breder in de regio uitdragen. Als wij als enige op het hoogste scenario opteren, heeft dat geen effect."

Gerard Slegers was dat met hem eens. Charlie Engelen (VSA): "Als ik in Duitsland ben, merk ik dat men daar veel meer geld over heeft voor duurzaamheid en milieu dan in ons land. Ook als het gaat om het ontwikkelen van milieutechnieken".

Inhoud	Blz.
Samenvatting	0
1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Hoe dit nieuwe plan tot stand is gekomen	6
1.3 Evaluatie en scopebepaling	6
1.4 Karakter van dit milieubeleidsplan	14
1.5 Kaders	14
1.6 Het milieubeleidsplan in de beleidscyclus	16
1.7 Leeswijzer	17
2 Opzet van het plan	18
2.1 Leidende principes en speerpunten	18
2.2 Randvoorwaarden	19
2.3 Transitie	22
2.4 Transitieniveaus	24
2.5 Transitiepakket	26
3 De transitieniveaus beschreven	31
3.1 Het leidend principe duurzame ontwikkeling	31
3.2 Speerpunten binnen duurzame ontwikkeling: klimaat & energie, biodiversiteit	42
3.3 Het leidend principe bewustwording	56
3.4 Het leidend principe betrokkenheid en participatie	60
3.5 Het leidend principe 'basisbouwstenen op orde'	63
4 Realisatie van het plan	68
4.1 Organisatie in transitie	68
4.2 Milieu uitvoeringsprogramma	68
4.3 Financiële uitvoerbaarheid	69
4.4 De consequenties	71
Bijlagen	85
Bijlage 1 : Transitieniveaus 'Duurzame ontwikkeling'	
Bijlage 2 : Transitieniveaus 'Klimaat en energie'	
Bijlage 3 : Transitieniveaus 'Biodiversiteit'	
Bijlage 4 : Transitieniveaus 'Bewustwording'	
Bijlage 5 : Transitieniveaus 'Betrokkenheid & Participatie'	
Bijlage 7 : De begrotingscyclus voor VH&T	

- Bijlage 8 : Afkortingen– en begrippenlijst
- Bijlage 9 : Verslag Raadsinformatiebijeenkomst 9 juli 2009
- Bijlage 10 : Duurzaamheidsmeter 2009 door Veldhoven ingevuld

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Veldhovense milieubeleidsplan 2005–2009 loopt af. Voor de gemeente het tijdstip om zich te oriënteren op de toekomst: 'Waar staan we en waar willen we heen?'

1.2 Hoe dit nieuwe plan tot stand is gekomen

Oranjewoud heeft samen met de milieumedewerkers het bestaande milieubeleidsplan tegen het licht gehouden om te beoordelen in hoeverre het plan heeft bijgedragen aan de doelstelling: "het bieden van een hoogwaardig woon-, werk- en leefmilieu voor de huidige en toekomstige inwoners van onze gemeente."

De resultaten van de evaluatie en de gesprekken zijn voeding geweest voor een openbare raadsinformatiebijeenkomst op 9 juli 2009. Tijdens deze bijeenkomst is de raad in gesprek gegaan met organisaties en bedrijven uit Veldhoven over het milieubeleid.

De vraag stond centraal waar het Veldhovense milieubeleid zich in de toekomst, en dan vooral de komende vier jaar, op moet richten.

De bijeenkomst past in de nieuwe werkwijze van de gemeenteraad waarmee in 2009 begonnen is. De raad hoopt via deze bijeenkomsten input uit de Veldhovense gemeenschap te krijgen en vooraf zich goed te informeren over actuele vraagstukken die in Veldhoven spelen. Op basis van deze bijeenkomsten kan de raad sturing geven en bereidt de raad zich voor op de bestuurlijke besluitvorming.

De uitkomsten van de raadsinformatiebijeenkomst en de evaluatie van het lopende milieubeleidsplan hebben geleid tot dit conceptmilieubeleidsplan.

1.3 Evaluatie en scopebepaling

1.3.1 Inleiding

De evaluatie van het lopende milieubeleidsplan en de handvatten uit de raadsinformatiebijeenkomst bepalen voor een belangrijk deel de scope van

het nieuwe milieubeleidsplan. Met scope wordt bedoeld: de focus (de richting), de omvang (reikwijdte en diepte) en de context waarbinnen de uitvoering van het milieubeleidsplan gestalte krijgt.

1.3.2 Evaluatie van het lopende milieubeleidsplan

Bij het vaststellen van het laatste milieubeleidsplan (2006–2009) is gekozen voor het basisscenario waarin het uitvoeren van de wettelijk verplichte taken en het vastgestelde beleid centraal stonden. Bij de komst van het nieuwe college is in 2007 een meer ambitieuze lijn (dan het basisscenario uit het milieubeleidsplan) ingezet en is er meer aandacht gekomen voor duurzaamheid, klimaat- en energiebeleid en -projecten.

De afgelopen vier jaar hebben zich binnen het Veldhovense milieuveld belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. De belangrijkste hiervan zijn:

- milieu' wordt meer betrokken bij interne projecten van andere afdelingen. Deels komt dit door aangescherpte regelgeving en deels door de meer integrale benadering van projecten binnen de gemeente. Gezien de hoge ambities worden er veel projecten gestart en is er een grotere bijdrage vanuit 'milieu' vereist;
- er is gewerkt aan het ontwikkelen van beleid voor de uitvoering van de wettelijke milieutaken. Deze beleidsdocumenten zijn belangrijke bouwstenen voor het nieuwe gemeentelijke milieubeleid;
- handhaving en vergunningverlening zijn organisatorisch en functioneel gesplitst. Dit betekent voor 'milieu' dat vergunningverlening en handhaving in twee verschillende clusters zijn ondergebracht en dat er beperkte herschikking van formatie heeft plaatsgevonden;
- tegelijkertijd is geanticipeerd op de komst van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, 'de omgevingsvergunning'). Beleid en organisatie op het gebied van integrale vergunningverlening en handhaving worden per 1 januari 2010 meer op elkaar afgestemd;
- het inspelen op landelijke ontwikkelingen, projecten en campagnes en met name de verhoogde ambitie op klimaat- en duurzaamheidsbeleid heeft relatief veel tijd gekost. De anticipatie op nieuwe wet- en regelgeving en de verhoogde ambitie op klimaat- en duurzaamheidsbeleid, hebben meer tijd gevraagd dan op basis van het milieubeleidsplan was geraamd.
- Effectief milieubeleid vereist visie, ambitie, continuïteit en daadkracht. Het is een kwestie van een lange adem. Om hier effectief mee om te kunnen gaan is ruimte en flexibiliteit nodig om in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen.

Deze ontwikkelingen hebben er aan bijgedragen dat milieu in Veldhoven goed op de kaart staat. De basis is op orde. Tegelijkertijd hebben deze ontwikkelen er toe geleid dat voor het huidige ambitieniveau de beschikbare formatie voor milieu te 'krap' is gebleken hetgeen het gevolg is van de tendens dat 'milieu' naast haar uitvoerende rol bij diverse projecten een meer regisserende/coördinerende rol heeft gekregen. Milieu heeft er dus taken en rollen bij gekregen die in het bestaande milieubeleidsplan nog niet waren meegenomen.

Naast de hierboven geschetste ontwikkelingen kwamen uit de evaluatie en de raadsbijeenkomst de volgende aandachtspunten naar voren:

- communicatie over de inspanningen en de resultaten van het gemeentelijke milieubeleid moet beter. Veel mensen weten niet wat de

gemeente eigenlijk doet aan milieu en wat zij van de gemeente mogen verwachten;

- de doelen van het plan moeten meer SMART worden geformuleerd, zodat ook inzichtelijk te maken is –via monitoring– in hoeverre doelstellingen worden bereikt.

De successen 'de tops' en de verbeterpunten 'de tips' van het milieubeleidsplan 2006–2009 zijn:

	Tops – de meerjarenafspraken uit het milieubeleidsplan zijn een duidelijk kader; – de meeste doelen uit het milieubeleidsplan zijn behaald; – het ambitieniveau van het plan is in het coalitieakkoord opgeschroefd met name op klimaat- en duurzaamheid; – de wettelijke taken en de beleidskaders (zoals externe veiligheid, geluid en lucht) zijn op orde; – milieu wordt actiever bij ruimtelijke projecten betrokken	
	Tips – Van een deel van de doelen is het onduidelijk of ze zijn behaald, of zijn de doelen niet/ onvoldoende meetbaar; – onvoldoende flexibiliteit / ruimte voor onvoorzien; – onvoldoende communicatie / PR – capaciteit milieu is krap; – behoefte aan focus.	

1.3.3 De raadsinformatiebijeenkomst

Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst op 9 juli jl. is aan de aanwezigen gevraagd handvatten te geven voor het nieuwe milieubeleidsplan. Deze handvatten bepalen samen met de resultaten van de evaluatie van het gevoerde milieubeleid de scope voor het nieuwe milieubeleidsplan.

Samenvattend zijn tijdens de bijeenkomst de volgende handvatten gegeven:

- de focus voor de langere termijn moet gericht zijn op duurzaamheid/duurzame ontwikkeling;

- energiebesparing in de bestaande woningen en biodiversiteit zijn belangrijke thema's voor de toekomst;
- de gemeente mag meer zichtbaar zijn: wat wil ze, wat doet ze en wat bereikt ze?
- de gemeente moet op weg naar een duurzame ontwikkeling en mag daar best ambitieus in zijn;
- voor het realiseren van een duurzame ontwikkeling is het nodig samen te werken met burgers, bedrijfsleven, de regiogemeenten etc;
- om iedereen betrokken te krijgen bij een duurzame ontwikkeling moeten er niet alleen samenwerkingsallianties worden gesmeed, maar is ook aandacht nodig voor educatie van volwassenen en jongeren. Streef naar aanstekelijke projecten om 'duurzaamheid' tastbaar te maken.

1.3.4 De scope: Veldhoven op weg naar duurzaamheid

Veldhoven kiest ervoor om koers te zetten naar een duurzame ontwikkeling. Een duurzaam Veldhoven is de focus voor de langere termijn (2030).

In de kern betekent dit dat de gemeente zich wil inspannen om op een verantwoorde wijze om te gaan met energie grondstoffen, water en gerechtigheid. De gemeente draagt dit uit door zelf het goede voorbeeld te geven. Ook wil de gemeente – binnen haar mogelijkheden – burgers en bedrijven bewust maken van het belang van dergelijk handelen, zodat ook zij duurzaam gaan handelen en betrokken zijn bij een duurzame ontwikkeling van Veldhoven.

Duurzaam en verantwoord handelen heeft betrekking op:

- het voorkomen dat je energie, grondstoffen en water nodig hebt;
- als je dit niet kan zo zuinig mogelijk hiermee omgaan en besparen waar dat kan;
- zoveel mogelijk gebruik maken van duurzame materialen en duurzame energie zodat afval niet meer ontstaat, materiaal hergebruikt kan worden of gebruikt kan worden als grondstof voor een andere toepassing.

Bij dit handelen wordt ook rekening gehouden met de betekenis van mensen, sociale rechtvaardigheid en de gezamenlijke verantwoordelijkheid om een duurzame en economische ontwikkeling mogelijk te maken.

Via dit milieubeleidsplan, dat geldig is voor de periode 2010–2014, worden stappen gezet op weg naar een duurzaam Veldhoven. In deze planperiode wordt 'duurzame ontwikkeling' steeds via de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en –evaluaties geoperationaliseerd.

1.3.4.1 Duurzame ontwikkeling, een definitie

Duurzame ontwikkeling is een begrip dat op verschillende manieren wordt vertaald en uitgelegd. We definiëren hier de inhoud van het begrip duurzame ontwikkeling, zoals dat in dit beleidsplan wordt bedoeld. Voor de invulling van duurzame ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van wellicht de meest gebruikte invulling van het begrip door de Verenigde Naties:

Duurzame ontwikkeling is 'een ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie, zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien'.

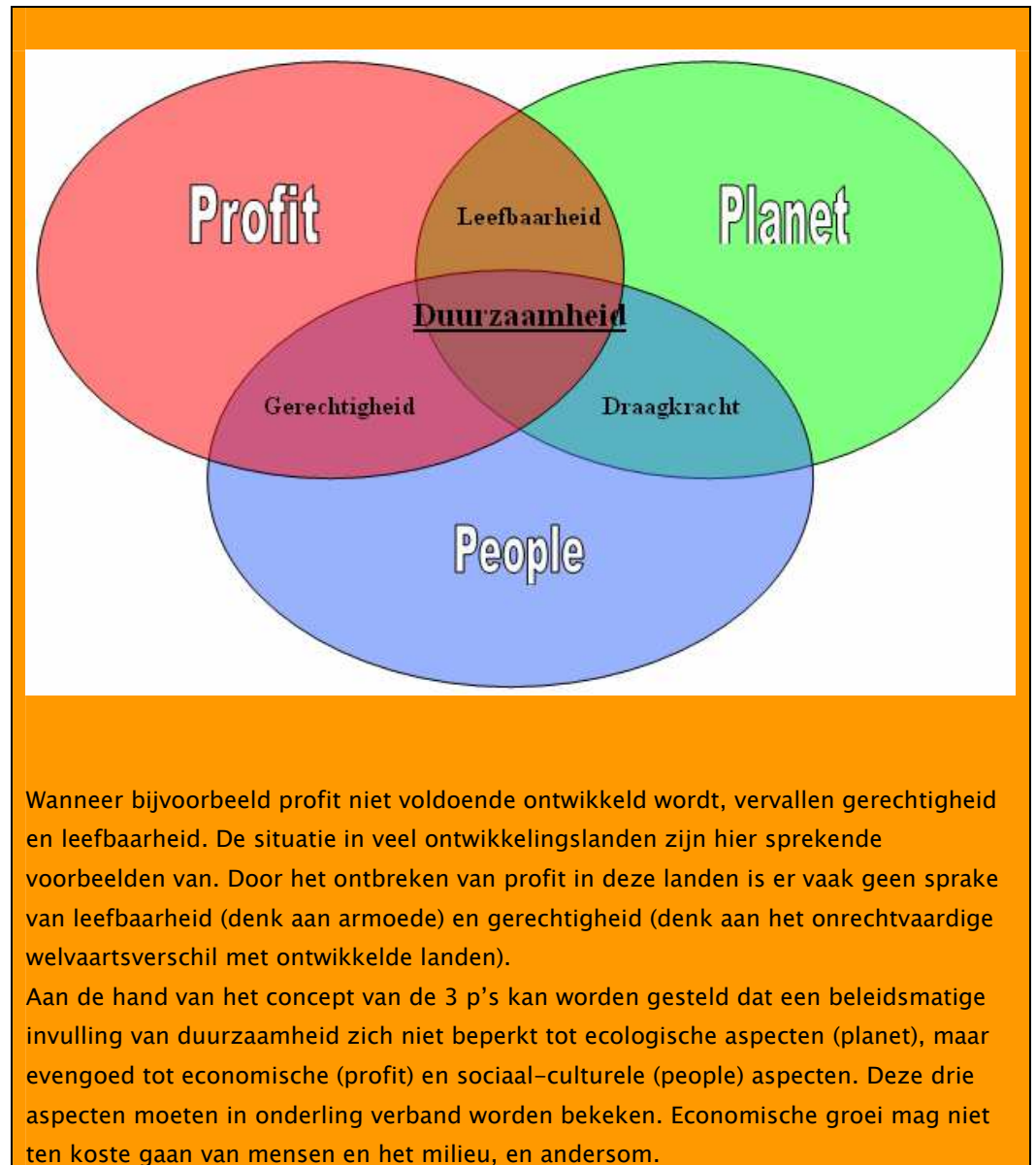
Met bovenstaande definitie wordt invulling gegeven aan de inhoud van duurzame ontwikkeling, maar het roept des te meer vragen op: Wat is ontwikkeling? Wat wordt bedoeld met de huidige generatie? Wat wordt bedoeld met toekomstige generaties? Wanneer is er sprake van 'in gevaar brengen'? Wanneer worden toekomstige generaties wel of niet in hun behoeften voorzien? Enzovoorts.

Het is de kracht van het begrip duurzame ontwikkeling dat het een kader schept, maar dat het de precieze invulling daarvan overlaat aan degene die op zijn of haar manier duurzaam handelt. Duurzaamheid gaat erom dat het tijdperk van het schouderophalende 'de wal zal het schip wel keren' voorbij is en dat de mens zich bij al haar doen en laten bewust is van de gevolgen die dat heeft voor toekomstige generaties. Dat duurzaamheid zich niet alleen beperkt tot ecologische aspecten blijkt uit bijgaand kader over de drie P's.

Duurzame ontwikkeling: People, Planet Profit

Een veel voorkomende invulling van duurzame ontwikkeling wordt vaak gegeven met de drie P's: People, Planet en Profit. De P voor 'profit' is voor de Wereldtop over duurzame ontwikkeling te Johannesburg (2002) veranderd in 'prosperity' (welvaart), om naast economische winst ook de maatschappelijke winst in de afwegingen te betrekken. Wanneer deze drie elementen met elkaar in overeenstemming zijn is er sprake van duurzaamheid.

In hoofdstuk 3 wordt getracht meer invulling te geven aan het begrip duurzaamheid voor de Veldhovense context. Verdere concretisering vindt bovendien plaats via de jaarlijkse uitvoeringprogramma's.

1.3.4.2 People, Profit en Planet in Veldhoven– de duurzaamheidsmeter

Veldhoven heeft onlangs voor het eerst de landelijke 'duurzaamheidsmeter' ingevuld (www.duurzaamheidsmeter.nl). In deze duurzaamheidsmeter wordt – op basis van vragenlijsten per 'P'– bekeken wat de score is, zie ook bijlage 10. Over de volledigheid en de methodiek van de duurzaamheidsmeter zijn zeker kritische kanttekeningen te plaatsen. Dit komt enerzijds omdat 'duurzaamheid' een dynamisch begrip is dat steeds door wordt ontwikkeld en

anderzijds omdat de meter niet meer dan een indicatie wil geven van wat gemeenten zelf kunnen bijdragen aan duurzame ontwikkeling.

Veldhoven wil de duurzaamheidsmeter dan ook niet zien als leidraad voor te voeren milieubeleid, maar het biedt wel degelijk een inzicht in de duurzaamheid van de gemeente in vergelijking met andere Nederlandse gemeenten.

Veldhoven neemt op dit moment (juli 2009) –in vergelijking met andere Nederlandse gemeenten– een middenpositie in. Van de 127 gemeenten die de duurzaamheidsmeter op dit moment hebben ingevuld, staat Veldhoven gemiddeld op de 72e plaats. Met het aspect people staat de gemeente op plaats 46, met planet op plaats 111 en met profit op plaats 70.

De Lokale Duurzaamheidsmeter

PEOPLE	PLANET	PROFIT
Accent op de sociale dimensie van duurzaamheid	Accent op de ecologische dimensie van duurzaamheid	Accent op de economische dimensie van duurzaamheid
1. Burgerparticipatie 2. Sociaal beleid 3. Internationale samenwerking	1. Klimaat & energie 2. Duurzaam waterbeheer 3. Natuur & milieu	1. Duurzame overheid 2. Duurzame mobiliteit 3. Duurzaam bedrijfsleven

Het doel van de Lokale Duurzaamheidsmeter (LDM) is om te inspireren en motiveren om duurzame ontwikkeling door te vertalen naar de hedendaagse praktijk.

Duurzaamheid staat de laatste jaren hoog op de agenda maar blijkt in de praktijk namelijk nog steeds een lastig hanteerbaar begrip. De gemeente kan het gebruiken om:

- inzicht/overzicht: te kijken in hoeverre duurzaamheid binnen een grote diversiteit van beleidsvelden is verankerd;
- benchmarking: hoe doen we het in vergelijking met andere gemeenten;
- communicatiemiddel: de LDM brengt op een heldere, begrijpbare manier in kaart hoe de gemeente zorg draagt voor een duurzame ontwikkeling.

De Lokale Duurzaamheidsmeter startte in 1999 met de eerste meting, onder de naam 'Lokale Duurzaamheidspiegel'. Het was een initiatief van *NCDO¹.

Tachtig gemeenten deden mee, er waren toen nog acht vragenlijsten

De 'spiegel' kreeg in 2004 een doorstart in de vorm van de huidige 'Lokale Duurzaamheidsmeter'. De duurzaamheidsmeter werd aangepast: minder vragenlijsten, actuelere vragen en een betere presentatie van resultaten en grote deelname van gemeenten. In de periode 2004–2005 namen 432 gemeenten deel aan één of meerdere onderdelen van de duurzaamheidsmeter.

¹ Voor afkortingen en begrippen zie bijlage bijlage 8. Begrippen en afkortingen die in de bijlage zijn vermeld worden in de tekst van dit plan aangegeven met een *.

1.4 Karakter van dit milieubeleidsplan

Dit milieubeleidsplan wijkt af van zijn voorganger. Daar waar het vorige plan gericht was op het uitvoeren van de voorgeschreven wettelijke milieutaken waarbij "milieu" vooral uitvoerend was staat in het nieuwe plan het begrip ontwikkeling centraal.

Naast een duurzame ontwikkeling wil Veldhoven een ontwikkeling in zetten waarbij mensen en instanties uit Veldhoven en de regio nadrukkelijker betrokken worden bij het vormgeven en invullen van het Veldhovense milieubeleid. Dit betekent onder andere dat het milieubeleidsplan nog niet gedetailleerd vastlegt wat er de komende vier jaar moet gebeuren. In het plan zijn wel de kaders waarbinnen de ontwikkelingen vorm moeten krijgen beschreven. Daarnaast is behalve de doelstellingen voor de komende vier jaar tevens een doorkijk gegeven naar de ambities voor 2030.

De kaders uit het milieubeleidsplan zullen de komende jaren door middel van de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's verder ingevuld gaan worden. Het milieubeleidsplan vormt daarmee als het ware het startdocument om samen met de Veldhovense gemeenschap – en in nauwe samenwerking met de regio – samen vorm te gaan geven aan een duurzame ontwikkeling van de gemeente.

1.5 Kaders

In dit plan is het duurzame milieubeleid van de gemeente Veldhoven, verwoord in ambities, doelstellingen en aanpak, uitgewerkt.

De afgelopen jaren lag de nadruk op de uitvoering van de wettelijke milieutaken. Daarnaast is er meer integraal gemeentelijk milieubeleid ontwikkeld, waar het gaat om de afstemming met ruimtelijke plannen, zijn er tal van sectorale beleidsnotities ('de bouwstenen') opgesteld voor onder andere externe veiligheid, geluid en lucht en is er voor handhaving integraal beleid vastgesteld. Deze sectorale beleidsdocumenten zijn in dit plan niet opgenomen. Dat beleid is immers al vastgesteld en kent een eigen uitvoerinstraject. De documenten worden in dit plan wel aangeduid binnen het principe 'de basistaken op orde houden'; waar nodig worden in dit plan relevante relaties benoemd en de consequenties daarvoor voor het realiseren van een duurzame ontwikkeling.

Naast de sectorale milieubeleidsdocumenten vormt de Ruimtelijke Structuurvisie die Veldhoven onlangs heeft vastgesteld een belangrijk kader voor de Veldhovense invulling van een duurzame lokale ontwikkeling. De ruimtelijke inrichting van Veldhoven is immers in belangrijke mate voorwaarden scheppend voor het te voeren milieubeleid. Zo is ook voor de ruimtelijke ontwikkeling van Zilverackers is er een duurzaamheidsvisie opgesteld.

Het gemeentelijke milieubeleid wordt mede bepaald door regionaal, nationaal en internationaal beleid. De inhoud van dit beleid is niet in het Milieubeleidsplan opgenomen. In dit plan is uiteraard wel rekening gehouden met dit beleid.

Waar nodig naar wordt verwezen naar specifieke beleidsplannen en/of regionaal, nationaal dan wel internationaal beleid.

1.6 Het milieubeleidsplan in de beleidscyclus

Het voeren van een effectief milieubeleid is een continu proces. Ambities, doelen en uitvoering worden regelmatig getoetst en herijkt aan nieuwe inzichten en behoeften. Door ervaringen en het terugkoppelen van de bereikte resultaten (monitoring), ontstaat een dynamische wisselwerking. De bestuurlijk relevante onderdelen van de beleidscyclus zijn:

Beleidsbepaling/planvorming

Via de ontwikkeling, de inspraak en de bestuurlijke besluitvorming over het milieubeleidsplan, wordt het milieubeleid voor de komende jaren vastgesteld. Dit milieubeleidsplan is een richtinggevend plan. Het bevat de ambities en strategie voor de lange termijn (2030) en de concrete doelstellingen voor de korte termijn (2014).

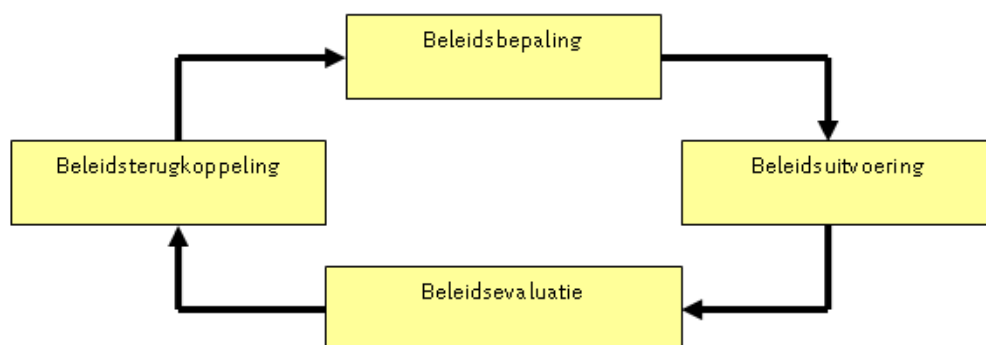
Doelstellingen en financiële middelen voor de huidige planperiode zijn hierin op hoofdlijnen opgenomen voor de verschillende ambitiescenario's (transities).

Beleidsuitvoering

De beleidsdoelstellingen vertalen we jaarlijks in programma's en werken we uit in uitvoeringsgerichte projecten en acties, inclusief een raming van benodigde tijd en budgetten.

Het milieuprogramma

Het jaarlijkse milieuprogramma bevat de vertaling van de beleidsdoelen naar concrete acties en projecten. In het milieuprogramma wordt de uitvoering gepland.

Monitoring en beleidsevaluatie

Via monitoring van de voortgang van de uitvoering van het beleid, ontstaat inzicht in de realisatie van het vorige programma én de programmering voor het komende jaar.

Jaarlijks wordt de effectiviteit van het gevoerde beleid inzichtelijk gemaakt. Aan de hand van de monitoringsresultaten wordt inzichtelijk of het gevoerde beleid moet worden bijgesteld. Dit doe je in de evaluatie. De evaluatie is zo weer bron voor het programma van het volgende jaar.

Om inzicht te kunnen krijgen in de effectiviteit van het beleid, zijn indicatoren benoemd of worden de komende tijd nog indicatoren benoemd. Omdat dit beleidsplan een nieuwe opzet kent, is er nog geen nulmeting. Op basis van dit Milieubeleidsplan wordt een monitoringsprogramma ontwikkeld. Een van de eerste acties van dit programma is het bepalen van de nul-situatie: waar staat Veldhoven nu?

De lokale duurzaamheidsmeter wordt onderdeel van het monitoringsplan. Voor het ontwikkelen van zo'n monitoringsplan en -systeem zijn indicatoren nodig die inzicht geven in de mate waarin de gemeente er in slaagt de milieubeleidsdoelen te realiseren. De monitoring is er dan ook op gericht om inzicht te krijgen en sturing te houden op het bereiken van de doelen en de ambities. De indicatoren hebben onder meer betrekking op:

- prestaties: hoe hebben de inspanningen bijgedragen aan het realiseren van onze doelen?
- de inspanningen: welke inspanningen zijn geleverd?

1.7 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk (2) vindt u de achtergronden van dit plan.

Beschreven wordt waarom het een plan is geworden zoals het nu is en wat de transitie naar een duurzame ontwikkeling voor Veldhoven kan impliceren. De inzet naar duurzame ontwikkeling is het meest essentiële leidende principe van dit plan; dit is de focus van het plan. Dit krijgt onder andere vorm door middel van het uitvoeren van de speerpunten 'Klimaat en energie' en 'Biodiversiteit'. Naast de duurzame ontwikkeling zijn in hoofdstuk 2 eveneens de andere leidende principes – bewustwording, participatie en de basis op orde – beschreven. In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe de verschillende leidende principes er uit zien en hoe dit verder inhoud wordt gegeven met het uitvoeren van de speerpunten 'Klimaat en energie' en 'Biodiversiteit'. In Hoofdstuk 4 wordt tot slot weergegeven hoe Veldhoven het milieubeleidsplan wil gaan realiseren.

2 Opzet van het plan

2.1 Leidende principes en speerpunten

Focus op duurzaamheid, meer communicatie en samenwerking zijn belangrijke termen die uit de evaluatie en de raadsinformatiebijeenkomst naar voren zijn gekomen. Voor dit nieuwe milieubeleidsplan zijn deze termen vertaald in 'leidende principes' en 'speerpunten'.

De leidende principes bepalen met name de wijze waarop de gemeente invulling zal geven aan het gemeentelijk beleid en de projecten en taken. Alle projecten, activiteiten en beleidsnota's worden gestuurd door deze principes ("Hoe gaat de gemeente het doen?"). De speerpunten zijn de (milieu)beleidsvelden waar de gemeente de komend jaren haar aandacht vooral op wil richten om de gewenste duurzame ontwikkeling gestalte te geven ("Wat gaat de gemeente doen?").

DE LEIDENDE PRINCIPES

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling houdt in dat ontwikkelingen aansluiten op de behoeften van het heden, zonder dat daarbij het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar gebracht wordt. Met dit Milieubeleidsplan –via de uitvoering van de speerpunten– geeft Veldhoven op eigen wijze invulling aan een duurzame ontwikkeling. Bij nieuwe projecten en activiteiten kijkt Veldhoven steeds hoe een bijdrage aan duurzame ontwikkeling kan worden gegeven.

Bewustwording

Via communicatie en educatie wil de gemeente inwoners, bedrijven en instellingen in Veldhoven enerzijds informeren over het gemeentelijke milieubeleid en de resultaten daarvan en anderzijds bewust maken van de eigen verantwoordelijkheden en mogelijkheden om milieuvriendelijk en duurzaam te handelen. Naast communicatie en educatie wil de gemeente het goede voorbeeld geven en dit uitdragen.

Betrokkenheid en participatie

Een goede leefomgeving en een duurzaam Veldhoven is een collectieve verantwoordelijkheid van bewoners, gebruikers en de gemeente. Bij het streven naar een duurzame en leefbare gemeente kan samenwerking tussen publieke en private partijen van groot belang zijn. Samenwerkingscoalities tussen gemeente en burgers

en/of bedrijven kan de efficiëntie en de effectiviteit van beleid ten goede komen.

De basisbouwstenen op orde houden

De basistaken zoals voorgeschreven in wet- en regelgeving en uitgewerkt in de sectorale milieubeleidsnotities en uitvoeringsprogramma's zijn de essentiële bouwstenen voor de uitvoering van het milieubeleid. Zonder een goede kwaliteit van de bouwstenen is een duurzaam Veldhoven niet mogelijk. Het gaat hier om bouwstenen voor geluid, bodem, water, lucht en externe veiligheid.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn daarbij belangrijke instrumenten. De bouwstenen zijn op orde. Het is essentieel dat deze taken op actueel niveau worden uitgevoerd en op de toekomst gericht blijven.

DE SPEERPUNTEN

- Ontwikkelen en uitvoeren van klimaat- en energiebeleid;
- Ontwikkelen en uitvoeren van biodiversiteitbeleid.

2.2 Randvoorwaarden

2.2.1 Inleiding

Het is een stevige ambitie om in 2030 duurzaam te willen zijn. De organisatie kan daarmee tegen haar grenzen aanlopen. De evaluatie van het vorige milieubeleidsplan heeft uitgewezen dat het van belang is zicht te houden op de effectiviteit van de uitvoering van het beleid.

Dit milieubeleidsplan wil daarom aan de volgende randvoorwaarden voldoen: het plan moet haalbaar en realistisch, SMART en flexibel zijn.

2.2.2 Haalbaar en realistisch

Of het plan uitgevoerd kan worden hangt onder andere samen met het beslag op de gemeentelijke organisatie, zowel organisatorisch (taken, rollen en verantwoordelijkheden), als wat betreft de benodigde middelen.

De afstemming en samenwerking tussen de verschillende afdelingen die met milieu en duurzaamheid te maken hebben is daarbij van essentieel belang. De snelheid waarmee de gemeente de omslag naar een duurzame ontwikkeling wil en kan maken wordt hier mede door bepaald.

Daarnaast is voor het succesvol realiseren van het gemeentelijk beleid ook de samenwerking met externe partners nodig. Hierbij moet worden gedacht aan andere overheden en vooral aan lokale en regionale instanties, bedrijven en inwoners. Het succes van het ingezette milieubeleid wordt voor een belangrijk

deel bepaald door de wijze waarop en de mate waarin er gezamenlijk gewerkt wordt aan het realiseren van de ambities en doelstellingen.

2.2.3 SMART- formulering

Om uitvoering en evaluatie van beleid te vergemakkelijken worden de doelen voor een groot deel SMART geformuleerd. SMART formulering houdt in dat de doelstellingen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden zijn.

Dit maakt het mogelijk voor de gemeente om inzichtelijk te krijgen en te houden waar zij staat bij de uitvoering van haar milieubeleid en waar nodig de uitvoering of het beleid bij te stellen. Het is dan ook de bedoeling om bij de start van de uitvoering van dit plan het monitoringsprogramma en het eerste jaaruitvoeringsprogramma gereed te hebben.

Van belang is hierbij nog op te merken dat de zogenaamde "harde" beleidsdoelstellingen, zoals het reduceren van CO₂-uitstoot of het behalen van een bepaald percentage groene energie, relatief SMART geformuleerd kunnen worden.

"Zachte" beleidsdoelstellingen echter, zoals het stimuleren van bewustwording van de eigen verantwoordelijkheid bij burgers en bedrijven, zijn lastiger SMART te formuleren.

2.2.4 Flexibiliteit

Om in te kunnen spelen op veranderende wet- en regelgeving, wensen, behoeften en nieuwe technieken én om te gaan met een stuk onzekerheid is voor dit plan ook een zekere vorm van flexibiliteit gewenst.

Dit lijkt tegenstrijdig aan SMART, dat een bepaalde mate van continuïteit en kadering vergt. Het milieubeleid moet echter enerzijds beschikken over een visie op de lange termijn en een zekere continuïteit en anderzijds over een bepaalde mate van flexibiliteit om toekomstgericht te kunnen zijn; zeker met het oog op regelmatige aanpassing van wet- en regelgeving. Bovendien is nationale afstemming op Europese afspraken ook regelmatig aan de orde. Ook via landelijke initiatieven en ideeën wordt de gemeente vaak gevraagd deel te nemen of aan te sluiten bij spontane milieuprojecten of activiteiten. Als deze acties goed bij het beleid passen, kan het interessant zijn bij deze projecten aan te sluiten. Hiervoor moet wel voldoende ruimte zijn in de beschikbare formatie en middelen. Projecten zoals het 'energyhouse' en de week van 'Nederland Schoon' zijn aansprekend en dragen bij aan kennis over en bewustwording van milieu en duurzaamheid. Het past daarmee goed in het

door de gemeente in gezette klimaat- en energiebeleid. De gemeente wilde er graag aan meewerken.

Voorbeeld niet gepland, maar in het bestaande beleid passend project

WEEK VAN NEDERLAND SCHOON:
VELDHOVENAREN NEMEN DEZE WEEK DEEL AAN LANDELIJKE ACTIES

Voorbeeld niet gepland, maar in het bestaande beleid passend project

HET PROJECT 'ENERGYHOUSE DE MIRRE VELDHOVEN'

Een op het oog gewone woning aan de Mirre 6 wordt voorzien van o.a. zonnepanelen en een aardwarmtepomp. Met alle voorzieningen kan een gezin hier energieneutraal wonen, dus los van het gas- en elektriciteitsnet en CO₂-vrij. In dit project werken Energyhouse B.V. woningstichting Aert Swaens en de gemeente Veldhoven samen.

Flexibiliteit wordt onder andere vorm gegeven via de jaarprogramma's en bijbehorende monitoringsprogramma's, die op basis van dit beleidsplan worden gemaakt.

De jaarprogramma's zijn de concrete invulling van het milieubeleidsplan. Via monitoring is steeds in beeld in hoeverre beoogde doelen zijn gerealiseerd. Via de cyclus van jaarprogramma's, periodieke evaluaties en jaarevaluaties vindt dan ook waar nodig bijsturing plaats.

Dit werkt het meest efficiënt als deze programma- en evaluatiecyclus in tijd gelijk oploopt met de gemeentelijke begrotingscyclus, een voorbeeld van deze cyclus voor 2009 vindt u in bijlage 7.

2.3 Transitie

De nieuwe invulling van het milieubeleid, namelijk het toepassen van enkele leidende principes die als een rode draad door het gehele milieubeleid lopen, betekent een verandering voor de gemeente; transitie. De snelheid en de koers waarmee deze transitie ingezet wordt, kan variëren. In dit plan is hierop ingespeeld door verschillende transitiepakketten/-niveaus te benoemen (zie paragraaf 2.4) waaruit de gemeenteraad een keuze heeft gemaakt. Alvorens in te gaan op deze transitiepakketten is in deze paragraaf de betekenis van de transitie voor de gemeente in grote lijnen omschreven, evenals de manier waarop dit plaats vindt.

2.3.1 De veranderende koers

Nu de focus is gericht op een duurzame ontwikkeling, betekent dit dat het werkterrein van het milieubeleid zich niet langer beperkt tot het eigen sectorale domein, maar meer relaties krijgt met andere beleidssectoren. Met andere woorden: de komende jaren gaat de gemeente de transitie doormaken

van een klassiek milieubeleid "voldoen aan de wettelijke eisen/taken" naar een breder en integraler beleid gericht op duurzame ontwikkeling.

2.3.2 De veranderende gemeentelijke organisatie

Het realiseren van een duurzame en leefbare omgeving is een collectieve verantwoordelijkheid. Dit kan de gemeente niet alleen. Hierdoor verandert de rol die de gemeente speelt in het milieubeleid. Het is niet voor niks dat 'bewustwording' en 'betrokkenheid & participatie' als leidende principes voor de komende periode naar voren zijn gekomen bij de raadsinformatie-bijeenkomst.

Deze transitie vraagt van de gemeente zich van een meer intern gerichte organisatie te ontwikkelen naar een meer extern gerichte organisatie. De gemeente –en de afdeling VH&T– is niet alleen meer de klassieke 'waakhond' die controleert of bij alle projecten aan de milieunormen wordt voldaan, maar stelt zich steeds meer op zich op als partner, adviseur en regisseur om kansen op duurzame ontwikkelingen binnen gemeentelijke projecten te verzilveren. Hierbij moet worden opgemerkt dat de rol die de gemeente aanneemt afhankelijk is van de aard van de specifieke activiteit/het project.

Om de veranderingen te verduidelijken zijn de oude en de nieuwe situatie in een gegeneraliseerde zwart-wit tegenstelling gezet. In werkelijkheid is het contrast een stuk minder helder dan hierboven wordt gesuggereerd en zijn de omschreven veranderingen vaak al geruime tijd gaande.

Zo behoort de gemeentelijke rol als enkel 'waakhond' in veel sectoren al jaren tot het verleden en bestaan er legio voorbeelden van diverse rollen die overheden op zich nemen en van succesvolle interactieve projecten en samenwerkingsvormen.

Binnen de gemeente wordt 'milieu' meestal tijdig bij ruimtelijke projecten en ontwikkelingen betrokken en is duurzaamheid (meestal) een aandachtspunt voor de beoogde ontwikkeling. Wil Veldhoven zich nog meer duurzaam ontwikkelen dan is verdere integratie van milieu in andere beleidsvelden nodig en verdere samenwerking met externe partners. Deze integratie dient vertaling te krijgen in de gemeentelijke organisatie.

'Milieu' kan niet alles meer doen, de rol van de medewerkers zal meer en meer veranderen naar adviseur en regisseur. Om dit vorm te geven moeten de mensen en middelen beschikbaar zijn. 'Milieu' zal niet alles meer zelf doen,

maar zich ook gaan ontwikkelen naar een opdrachtgever die slimme samenwerking en uitbesteding zoekt.

Dit betekent ook dat de reeds ingezette beweging van de gemeente om zich te ontwikkelen naar een regiegemeente, door dit milieubeleidsplan wordt ondersteund.

2.4 Transitieniveaus

De gemeente kan zoals gezegd per speerpunt of leidend principe een passend transitiepakket kiezen: basis, basis+ of basis++.

Deze transitieniveaus worden in hoofdstuk 3 per speerpunt en leidend principe concreet uitgewerkt. In deze paragraaf worden de abstracte ideeën die de inhoud van de verschillende transactiepakketten vormgeven kort toegelicht.

Wederom moet bij deze paragraaf worden opgemerkt dat er een zwart-wit voorstelling van de werkelijkheid gegeven wordt om de verschillen duidelijk te maken. Bij de werkelijke invulling van de transitieniveaus in hoofdstuk 3 blijkt dat de pakketten elkaar kunnen overlappen en dat verschillen minder helder zijn dan in deze paragraaf wordt voorgesteld.

De inhoud van de basispakketten wordt bepaald door de drie componenten:

- de mate van integraliteit van het beleid;
- de mate waarin de gemeente samenwerkt met andere partijen;
- de tijdshorizon.

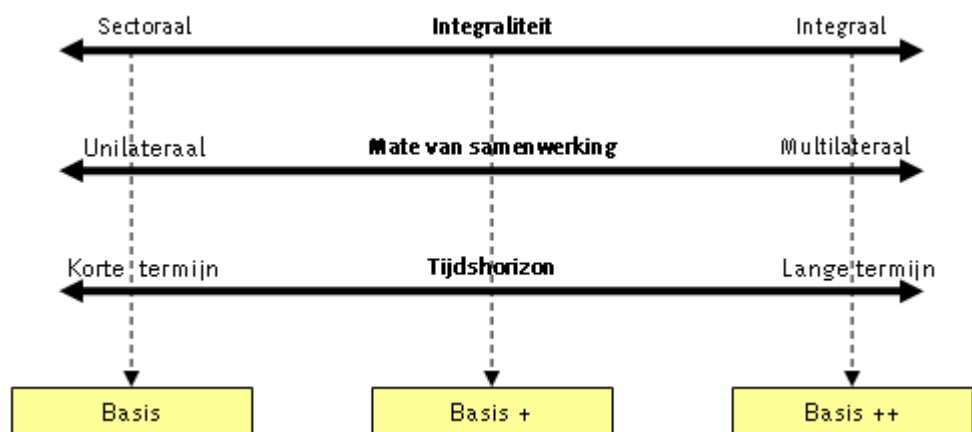
Het basisniveau bevindt zich aan de ene kant van het spectrum. De inhoud hiervan is te karakteriseren als sectoraal (milieu beperkt zich tot bepaalde verplichte standaardtaken, unilateraal (de gemeente werkt alleen) en gericht op het behalen van korte termijn doelstellingen.

Aan de andere kant bevindt zich het Basis++niveau. Dit niveau wordt gekarakteriseerd door integraliteit, multilateraliteit en lange termijn doelstellingen.

Integraal: milieu en duurzaamheid integreren ook de 'niet-milieu'beleidsvelden.

Multilateraal: de gemeente werkt veel samen met andere partijen.

Ergens in het midden van dit vlak bevindt zich het Basis+ niveau, dat een combinatie van beiden is. Het onderscheid tussen de drie pakketten is schematisch weergegeven in Figuur 1

Figuur 1 Schematische weergave eigenschappen transitieniveaus

Basis

Het basispakket is het minimale niveau waarop de gemeente wil presteren. Op dit moment voert de gemeente de wettelijk verplichte taken naar behoren uit, maar komt niet in voldoende mate toe aan het realiseren van ambities zoals klimaat- en energiebeleid, biodiversiteit.

Daarom gaat dit basisniveau verder dan sec het uitvoeren van de wettelijk verplichte taken. Het basisniveau is gewenst om alle taken die gemeente uitvoert met goede kwaliteit uit te kunnen voeren, met aandacht voor milieu-communicatie met en bewustwording van de Veldhovense gemeenschap. Centraal staat: de gemeente vult in wat ('wat' wil de gemeente bereiken) en hoe ('hoe' wil de gemeente dat bereiken).

Basis +

'Basis +' is het niveau waarop een begin wordt gemaakt met verdere integratie van duurzaamheid in het milieuwerkveld; de basis ligt bij 'een duurzame leefomgeving' bij de planet-kant van duurzame ontwikkeling, zoals ook in het gemeentelijke plan voor de realisatie van de millenniumdoelen wordt gevraagd.

De eerste stappen worden gezet in de richting van een meer integrale benadering van duurzaamheid (samenhang met People en Prosperity) in het gemeentelijke beleid.

Dit is ook het niveau waarop meer ruimte is om in de uitvoering van de takenpakketten vroegtijdig in te spelen op actuele ontwikkelingen in beleid en in wet- en regelgeving.

De 'wat-vraag' wordt door gemeente ingevuld en de 'hoe-vraag' wordt tot op zekere hoogte (binnen bepaalde randvoorwaarden) vrijgegeven of samen overeengekomen.

Basis ++

'Basis ++' is het niveau waarbij op de volle breedte van duurzame ontwikkeling wordt ingezet. Het gaat daarbij om integratie van duurzaamheid in alle gemeentelijke werkvelden. Zowel de 'wat-' als de 'hoe-vraag' worden gezamenlijk met maatschappelijke partners bepaald.

2.5 Transitiepakket

2.5.1 Inleiding

Per speerpunt of leidend principe kan de gemeenteraad een bijpassend transitieniveau kiezen. Voor het speerpunt 'klimaat en energie' kan de raad bijvoorbeeld een ander transitieniveau kiezen dan voor 'betrokkenheid en participatie'. Een transitiepakket is het samenhangend geheel aan acties dat past bij het gewenste transitieniveau.

Ten aanzien van 'betrokkenheid en participatie' wordt nogmaals opgemerkt dat het belangrijk is steeds afhankelijk van het doel waaraan wordt gewerkt verstandig te kiezen op welk niveau en met welke vormen wordt ingezet op participatie en betrokkenheid.

Door transitieniveaus van de verschillende speerpunten en leidende principes te combineren, ontstaat er een totaalpakket aan maatregelen dat leidt tot een leefbare duurzame(re) woonomgeving in Veldhoven. Zo ontstaat er een specifiek transitiepakket dat de komende vier jaar het kader is voor het milieubeleid en de uitvoering daarvan.

Een transitieschets.....

Het verloop van een transitie kan worden voorgesteld als een zeiltocht van Rotterdam naar Noord-Amerika.

Hierbij is het vertrekpunt helder: Rotterdam, voor het eindpunt (Noord-Amerika) is dat minder het geval. Bij vertrek zal de kapitein de dichtstbijzijnde haven in Noord-Amerika als eindpunt kiezen (waarschijnlijk ergens op Rhode Island).

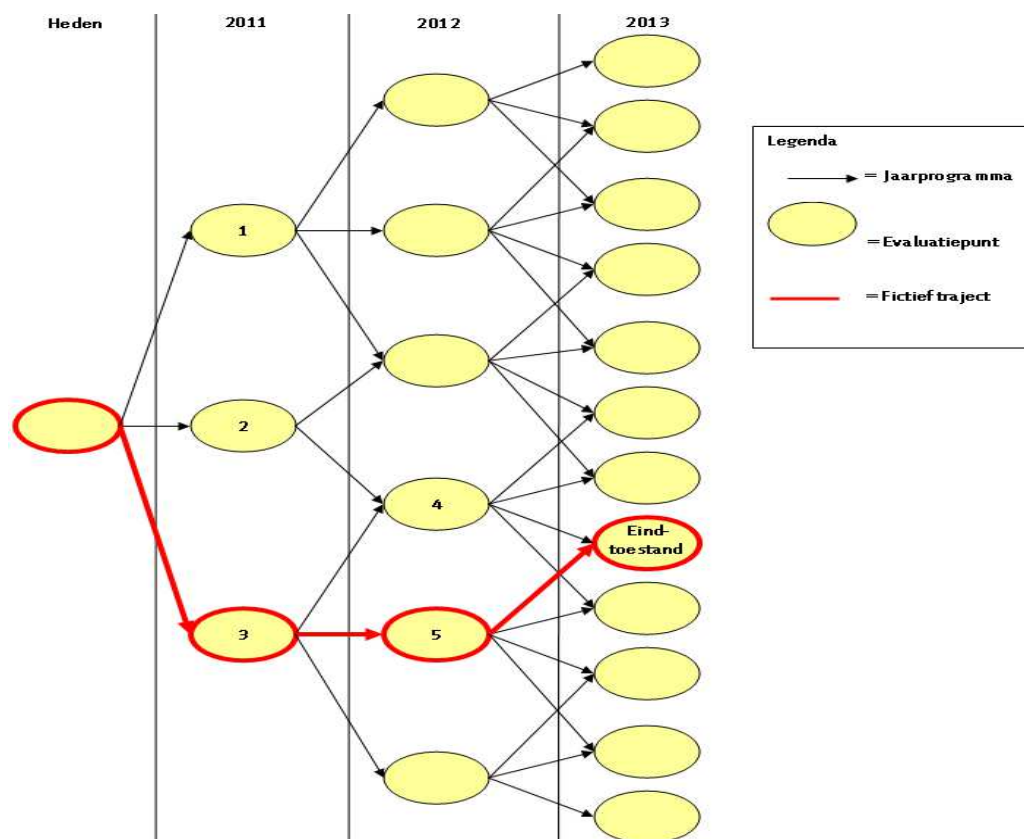
Er zijn verschillende routes om Rhode Island te bereiken, de meest geschikte route wordt bepaald door de wind, zeestromingen, het soort boot enz. en hoeft niet automatisch de kortste te zijn. Een zeiltocht naar Rhode Island duurt zo lang dat de

kans groot is dat de omstandigheden die bij vertrek het eindpunt en de koers bepaalden halverwege de reis niet meer opgaan. De wind draait, de boot gaat stuk, de stroming is sterker dan verwacht, dichte mist, enz. Halverwege de reis wordt besloten om de koers van Rhode Island naar New-York, de dichtstbijzijnde haven, te verleggen. Noord-Amerika wordt dus gehaald meer de kapitein van de boot moet flexibel zijn om de koers en zelfs het exacte einddoel aan te passen aan de veranderde situatie.

Ook voor het milieubeleid geldt dat de factoren die in 2010 de koers bepalen al in 2012 zo veranderd kunnen zijn dat de gemeente de koers wil bijstellen. Dit milieubeleidsplan wil naast het einddoel (de ambitie voor 2030) via keuzen in transitieniveaus en de samenstelling van het hele pakket de koers voor de komende vier jaren vastleggen, met daarbij behorende formatie en middelen. Ieder jaar bepaalt het gemeentebestuur via de jaarprogramma's de te volgen koers en de optimale inzet van de beschikbare capaciteit en middelen. Door het monitoren van de jaarprogramma's is de gemeente elk jaar in de gelegenheid de koers van het milieubeleid aan te passen, waarbij de beschikbare budgetten en middelen in ogenschouw worden genomen. Dit traject is weergegeven in Figuur 2

Figuur 2 laat de werking van de transitiepakketten zien. Iedere jaarlijkse evaluatie van het milieubeleid geeft de gemeente inzicht in de huidige situatie en de mogelijkheid het beleid aan te passen. Om de gewenste eindtoestand te bereiken kan de gemeente verschillende trajecten volgen. Het kortste traject heeft daarbij natuurlijk de voorkeur (in het voorbeeld via punt 2 en 4). In dit voorbeeld echter heeft de gemeente in het jaarprogramma van 2011 een keus gemaakt om een alternatief traject te kiezen omdat de omstandigheden (bijvoorbeeld de organisatiestructuur of de beschikbare middelen) daarom vroegen. Tijdens de evaluatie in 2011 blijkt dat de omstandigheden gewijzigd zijn en de koers aangepast kan worden.

Hierop kan de gemeente vervolgens haar jaarprogramma budget neutraal aanpassen – en indien nodig ook de transitieniveaus –niet budgetneutraal!– – om alsnog de kortste weg via punt 5 naar het einddoel te nemen.

Figuur 2 Een transitieschets

2.5.2 Opmerkingen over de keuze van pakketten

De basisniveaus lijken op het eerste oog te bestaan uit een wat beperkte en door de praktijk achterhaalde visie op duurzaam milieubeleid.

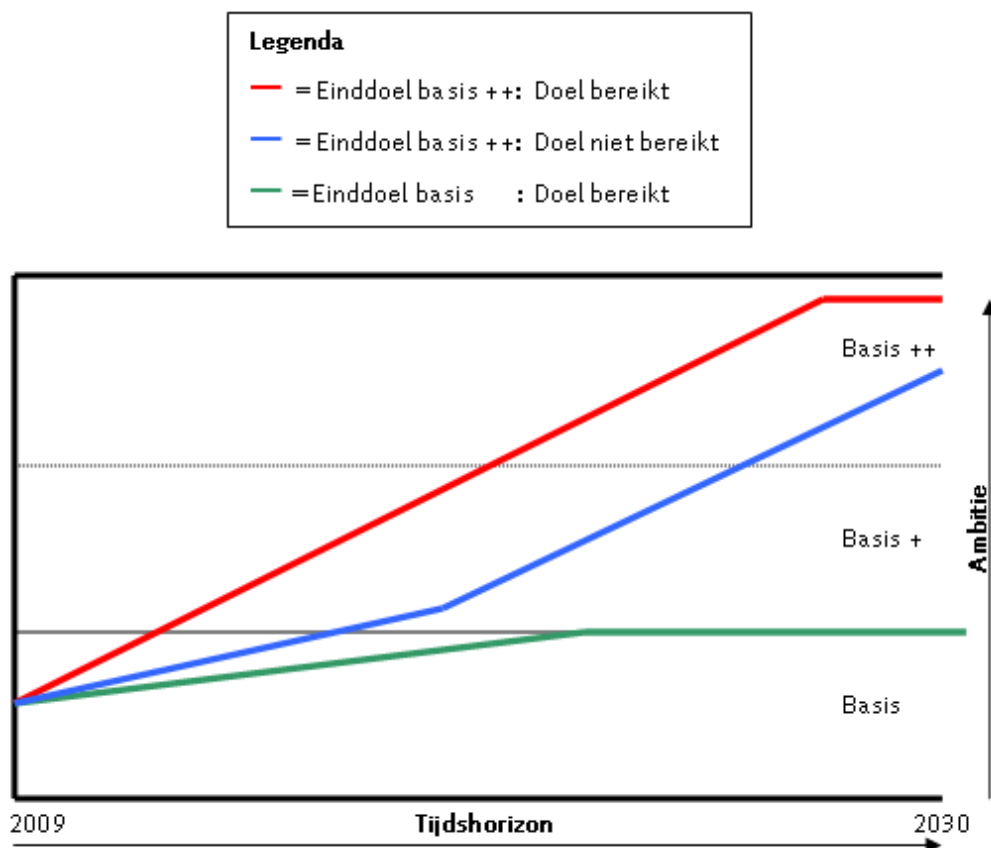
In het voorgaande hebben we beschreven dat deze focus van de gemeente vraagt integraal samen te werken en een lange termijn visie te ontwikkelen om duurzaam milieubeleid te kunnen voeren. Dit suggereert dat het pakket op basis van de transitieniveaus basis++ de meest gewenste optie is.

Dit wil echter niet zeggen dat dit transitiepakket++ ook de meest wenselijke optie is voor de gemeente. Afgezien van het feit dat multilateraal integraal lange termijn beleid lang niet altijd mogelijk is, is het ook van belang dat er voldoende financiële middelen, capaciteit (formatie deskundigheid en vaardigheden) beschikbaar zijn.

Tot slot kan op dit punt worden opgemerkt dat wanneer de gemeente ervoor zou kiezen alle speerpunten en leidende principes op basisniveau uit te voeren, het milieubeleid in 2030 niet meer zal voldoen aan politieke en maatschappelijke eisen van die tijd; er is dan niet ingezet op het in balans

brengen van People, Planet en Profit en er is dan geen duurzaam beleid gerealiseerd.

De manier waarop de gekozen transitieniveaus binnen deze planperiode en in toekomstige planperiodes leiden tot een bepaald beleidsresultaat in 2030 is te zien in Figuur 3.

Figuur 3 Mogelijke koers en transitie

In Figuur 3 zijn drie fictieve scenario's weergegeven. De scenario's verschillen enerzijds in het beoogde ambitieniveau in 2030 en anderzijds in de "koers" die de komende 20 jaar gevaren wordt om deze ambitie te verwezenlijken. Uit de grafiek wordt duidelijk dat de vertreksituatie beneden het basisambitieniveau ligt hetgeen in alle gevallen dus een extra inspanning van de gemeente vraagt. De blauwe lijn schets het scenario waarbij het basisniveau als ambitie voor 2030 is bepaald. Dit niveau wordt al vrij snel gehaald. De rode en de groene lijn schetsen beide een scenario waarbij het

basis ++ niveau als ambitie geldt voor 2030. In geval van het groene scenario wordt er vanaf het begin ingezet op dit ambitieniveau dat uiteindelijk ook wordt behaald. In geval van het blauwe scenario wordt er omwille van diverse omstandigheden (bijvoorbeeld beschikbare middelen, prioriteitstelling, organisatievorm) voor gekozen om in eerste instantie een minder progressieve koers in te zetten. In dit geval leidt dit er uiteindelijk toe dat het basis ++ niveau in 2030 nog niet gerealiseerd is.

3 De transitieniveaus beschreven

3.1 Het leidend principe duurzame ontwikkeling

3.1.1 Inleiding

Zoals gesteld in hoofdstuk 1 wordt in dit beleidsdocument duurzame ontwikkeling gezien als 'een ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie zonder daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheden in gevaar te brengen om ook in hun behoeften te voorzien'. Duurzame ontwikkeling gaat over de volle breedte van de aspecten People, Planet en Profit/Prosperity en wil deze met elkaar in evenwicht brengen. In deze paragraaf is een verdere uitwerking gegeven van wat we onder duurzaam beleid in Veldhoven verstaan. Kenmerken van duurzaamheid zijn: de lange termijn en het grensoverschrijdende karakter. Het gaat niet alleen om de kwaliteit van het leefmilieu 'hier en nu', maar ook om 'daar' (de rest van de wereld) en 'later' (de toekomstige generaties).

3.1.2 Belang

Door nu in te zetten op keuzen die de leefbaarheid, gezondheid en veiligheid voor toekomstige generaties niet in de weg staan, richt Veldhoven zich op een gemeente en op bewoners en ondernemers die zuinig omgaan met grondstoffen en energie. Om dit te bereiken is een sectorale, uniforme benadering van de inrichting van de leefomgeving niet meer passend; het staat haaks op de behoefte aan integratie en op de lokale omstandigheden, identiteit en kwaliteit.

Anders beschreven: milieukwaliteit van de leefomgeving (denk bijvoorbeeld aan geluidbelasting, bodemkwaliteit en het aantal soorten planten en dieren die in een gebied voorkomen) en ruimtelijke kwaliteit zijn niet los verkrijgbaar; ze hangen direct samen.

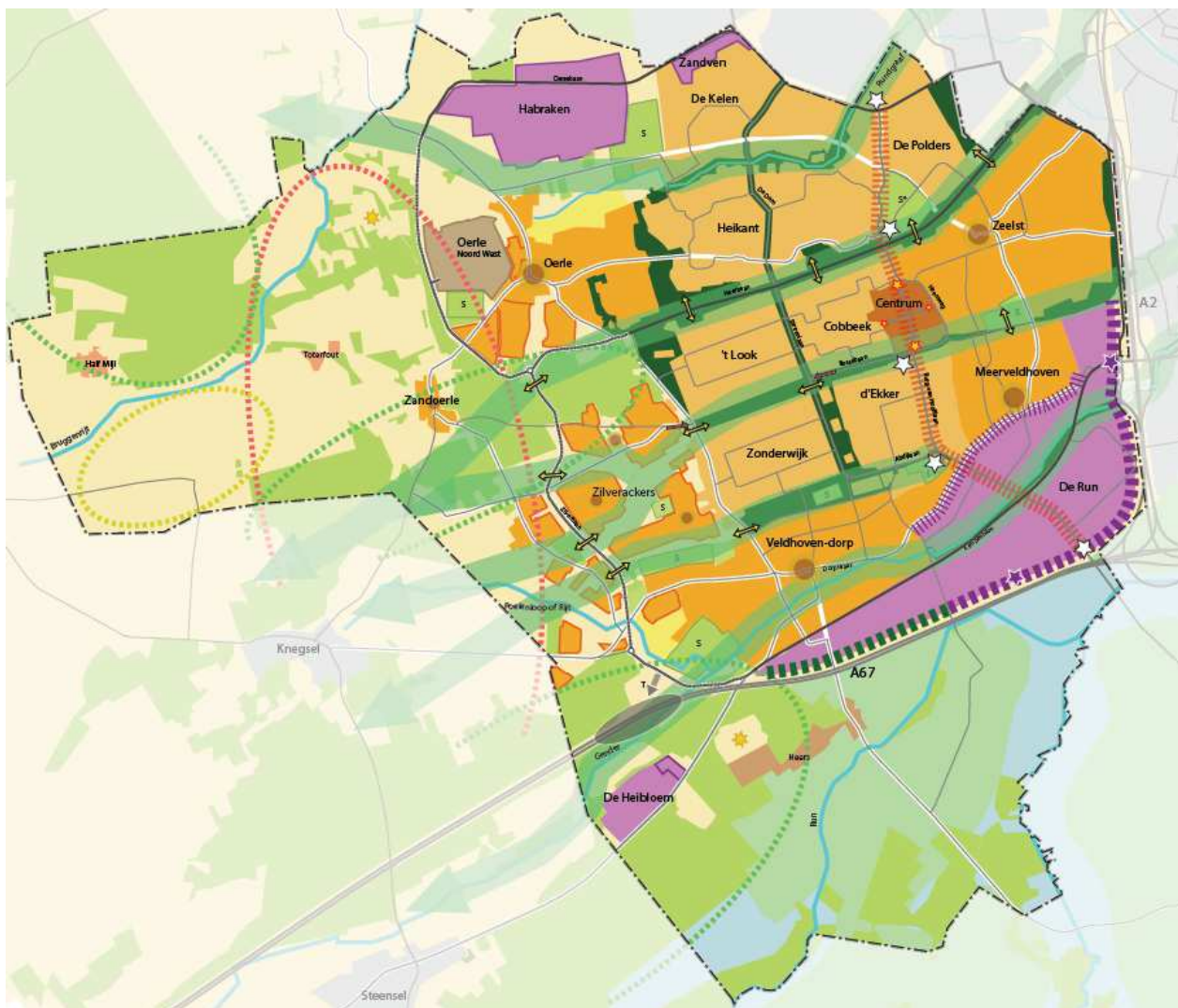
Het is daarom ook dat de Ruimtelijke Structuurvisie van Veldhoven een belangrijk kader is voor de duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Veldhoven tot aan 2030.

Figuur 4 is de plankaart van de ruimtelijke structuurvisie Veldhoven. De structuurvisie beschrijft enkele ruimtelijke ontwikkelingen die kansen bieden voor duurzame ontwikkeling. Voorbeelden hiervan zijn de geplande nieuwbouw van 2.700 woningen met daarbij behorende voorzieningen in de periode tussen nu en 2030 op de uitbreidingslocatie Zilverackers. Door het nieuwe concept Cradle to Cradle (zie kader) toe te passen als uitgangspunt voor de nieuwe ruimtelijke projecten wordt het thema duurzaamheid nog ambitieuzer ingevuld.

LEGENDA

Buitengebied	 Groene structuren	 Dorpskern	 Menging wonen-bedrijven
 Bestaand bos	 Sportvelden	 Zoekzone afronding	 Accent bedrijventerrein
 Kempenlandschap	 Verbinding langzaam verkeer	 Zilverackers (te realiseren)	 Bedrijventerrein (te realiseren)
 Beekdallandschap	 Ruimtelijke verbinding	Planmatige uitbreidingen	Stedelijke As
 Oerle Noord West (te realiseren)	Verkeersstructuur	 Planmatige uitbreidingen	 Stedelijke As
 Boszone	 Wegen	City Centrum	 Accent stedelijke as
 Landbouwzone	 Hoofdontsluiting	 City Centrum	 Stadspark (te realiseren)
 Recreatiezone	 Hoofdontsluiting (te realiseren)	 Accent Centrum	 Bekenstelsel
 Natte natuurparel	 Historische structuren	 Verbinding accenten	 Gemeentegrens
 Buurtschap	 Transferium	Bedrijventerreinen	
 Bovenlokale voorzieningen	 Zoeklocatie aansluiting A67	 Bedrijventerrein	
Groenstructuur	Dorpsstructuur	 Stedelijke uitwerking	
 Groengebieden	 Dorpsstructuur	 Groene uitwerking	

Figuur 4 Plankaart ruimtelijke structuurvisie Veldhoven

Cradle to Cradle (C2C)

Een ambitieuze vorm van duurzaam ontwikkelen is het concept van 'Cradle to Cradle' (C2C; letterlijk: van wieg tot wieg), dat uitgaat van de gedachte 'in plaats van minder slecht, meteen goed doen'. Het C2C-concept is ontwikkeld door de ontwerper William McDonough en de chemicus Michael Braungart. Hun ideeën zijn gepubliceerd in het boek 'Cradle to Cradle: Remaking the way we make things' (2002, Nederlandse versie in 2007).

C2C zoekt net als duurzame ontwikkeling naar samenhang, balans en ontwikkeling van economie, ecologie en sociale aspecten (triple-E: economy, ecology, equity). De kern van het C2C-concept is denken in kringlopen en systemen. De centrale boodschap is dat alle gebruikte materialen schoon zijn (dus geen milieu- of gezondheidsbedreigende stoffen bevatten), zodat ze na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product. Of, als dat niet kan, teruggegeven worden aan de natuur en daar als voedsel kan dienen. Zodoende ontstaan cycli: de ecologische kringloop en de technologische kringloop. Als deze cycli op de juiste wijze worden toegepast, wordt het ecologische systeem niet vervuild en raken de voorraden niet uitgeput en zijn de kringlopen gesloten.

Toepassing van het C2C-concept kan een economische en ecologische transitie betekenen bij het ontwerpen en maken van producten en bouwwerken. Bij toepassing in (het ontwerpen van) gebouwen is het streven dat een gebouw met behulp van energie van de zon (of aarde) volledig in zijn eigen energiebehoefte voorziet en zelfs nog energie aan andere gebouwen kan leveren. Ook wordt gestreefd naar eigen waterzuivering, zodat ook de waterkringloop wordt gesloten.

C2C slaat goed aan bij het bedrijfsleven omdat het vanuit zijn gedachtegang staat voor economische ontwikkeling en kosteneffectieve oplossingen.

Of het een realistische gedachte is om woonwijken of industrieterreinen volledig cradle to cradle te bouwen, moet nog worden ontdekt. Cradle to cradle kan natuurlijk wel als uitgangspunt worden genomen om een duurzame ontwikkeling in gang te zetten.

Het is bijvoorbeeld mogelijk om huizen zoveel mogelijk te bouwen met hergebruikte materialen en materialen die geschikt zijn voor hergebruik. Hierbij geldt soms wel dat duurzame bouw in eerste instantie vaak een kostbare investering vraagt, maar door de lange levensduur toch rendabel blijkt. Om duurzame ontwikkeling van een woonwijk mogelijk te maken is het van belang deze uitgangspunten ook in de exploitatie van de gebiedsontwikkeling op te nemen.

3.1.3 Huidige situatie

Op dit moment worden de milieuaspecten van ruimtelijke plannen, indien relevant, nader onderzocht en uitgewerkt in de ruimtelijke

(bestemmings)plannen. Veldhoven heeft hiervoor het 'Handboek bestemmingsplannen' vastgesteld. Het aspect duurzaamheid krijgt hierbij (meestal) een beperkte uitwerking.

Specifiek voor de grote uitbreidingslocatie van de gemeente, Zilverackers, is een separate duurzaamheidsvisie vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is onder meer gesteld dat de woningen duurzamer worden uitgevoerd als vereist in het Bouwbesluit door het toepassen van aanvullende duurzaamheids prestatie-eisen (*GPR-gebouw), die periodiek worden bijgesteld.

De mogelijkheden voor de toepassing van een collectief warmtenet worden onderzocht en ook de openbare ruimte wordt aantoonbaar duurzamer ingericht. Duurzaamheid komt vaak ook voort uit de klimaat-, energie- en groenprojecten die de gemeente uitvoert.

De gemeente doet wel al veel aan duurzaamheid, maar dit is zowel intern als bij het publiek niet zo bekend. In de Raadsinformatiebijeenkomst die gehouden is voor het nieuwe milieubeleidsplan is duidelijk aangegeven dat de raad graag op weg wil naar een breder bekende duurzame ontwikkeling van Veldhoven.

Crisismaatregelen

De gemeente Veldhoven wil met een specifiek pakket van maatregelen de economische crisis te lijf gaan. Met deze maatregelen wordt beoogd de bedrijvigheid in Veldhoven en de regio te behouden dan wel te bevorderen, waarmee ook een positieve impuls wordt gegeven aan de werkgelegenheid en de kredietfaciliteiten. Tevens wordt beoogd de gevolgen van de crisis voor inwoners die met de gevolgen van de crisis worden geconfronteerd te verzachten. Een deel van deze maatregelen is gericht op duurzame ontwikkeling en klimaat- en energiebeleid, met het oog op een duurzame economische ontwikkeling. Zo is het budget voor de subsidieregeling voor inwoners om energiebesparende maatregelen te nemen voor de komende twee jaren met een factor 5 vergroot (20.000 euro/jaar naar 100.000 euro/jaar).

3.1.4 Relevante ontwikkelingen

De basis voor het landelijke duurzame milieubeleid ligt in het Nationale MilieubeleidsPlan 4 (NMP 4) uit 2001. Doel van dat plan is dat Nederland binnen 30 jaar een duurzame samenleving is. De (inter)nationale veranderingen die daarvoor nodig zijn worden 'transities' genoemd. Deze transities maken ook onderdeel uit van de Europese Duurzaamheidsstrategie van de Europese Unie. Energie- en klimaatbeleid is daar de afgelopen jaren

aan toegevoegd. Het kabinet heeft dit nationale duurzaamheidsbeleid geïntegreerd in de "Kabinetsbrede Aanpak Duurzame Ontwikkeling" (KADO).

Voor dit milieubeleidsplan relevante transitie:

- transitie naar duurzame energie;
Het kabinet zet (via het werkprogramma Schoon & Zuinig) in op een forse impuls voor o.a. duurzame elektriciteitsopties als wind op land (verdubbeling van de capaciteit in de komende jaren), wind op zee (950 MW gecommiteerd), geo-energie en biomassa;
- transitie naar duurzaam gebruik van biodiversiteit en natuurlijke hulpbronnen; Nationaal speerpunt is bijvoorbeeld duurzaam inkopen: afgesproken is dat de overheden zich gaan inspannen voor duurzaam inkopen. De Rijksoverheid heeft als ambitie om in 2010 bij 100 procent van haar inkopen duurzaamheid mee te nemen; voor provincies en waterschappen is dit 50 procent. De gemeenten streven naar 75 procent in 2010 en 100 procent in 2015.

Een ander nationaal speerpunt is duurzaam bouwen en energiebesparing bij nieuwbouw en bestaande bouw. De landelijke doelstellingen zijn:

- bestaande gebouwen energiezuiniger maken;
- de energieprestatienormen voor nieuwe gebouwen worden in 2011 aangescherpt met 25% t.o.v. 2007;
- het duurzaamheidsgehalte van gebouwen wordt door nieuwe meetmethoden vergelijkbaar gemaakt, opdat partijen hun ambitie kunnen formuleren en prestaties vergelijkbaar worden; daarbij wordt ook aandacht besteed aan het concept 'Cradle to cradle';
- ontwikkeling van instrumenten om bij de bouw en verbetering/renovatie duurzaamheidscriteria expliciet en gelijkwaardig aan andere aspecten een plaats te geven in afwegingscriteria voor investeringen.
- transitie naar duurzame mobiliteit;
- actieve maatschappelijke dialoog.

Minister Cramer heeft in juli 2009 alle bestuurders van de provincies, gemeenten en waterschappen opgeroepen mee te doen aan het 'Groen Akkoord'. Daarmee wil zij de handen ineenslaan voor een betere economie en een beter klimaat. Het Groen Akkoord is een verzameling van projecten, met een totaalbijdrage vanuit het rijk, de provincies, waterschappen en gemeenten. Daaruit blijkt met welk bedrag zij de komende 2 jaar de groene economie en de klimaatmaatregelen een impuls geven. Veldhoven heeft

inmiddels besloten om aan dit Groen Akkoord mee te doen. De (groene) crisismaatregelen van het Rijk en van Veldhoven worden sowieso uitgevoerd. De gemeenteraad heeft een plan voor de uitwerking van de millenniumdoelen vastgesteld, waarin is afgesproken dat in dit milieubeleidsplan het zevende millenniumdoel wordt uitgewerkt. Bij de uitvoering van dit milieubeleidsplan zal via de jaarlijkse programma's en evaluaties steeds afstemming worden gezocht met de verantwoordelijke voor de lokale vertaling van de millenniumdoelen.

3.1.5 Transitieniveaus duurzame ontwikkeling

Een overzicht van de transitieniveaus vindt u in bijlage 1.

Het basis transitieniveau gaat uit van eerste fase op weg naar duurzaamheid op een niveau en met een werkwijze die het dichtst bij de bestaande situatie ligt.

Vervolgens wordt in het volgende transitieniveau meer gekeken naar de duurzaamheid van de leefomgeving. Naast een goede leefomgeving in Veldhoven ('hier en nu'), staat bij duurzaamheid immers ook centraal de impact van je handelen voor later (generatief) en voor daar (de gebieden waar je bijvoorbeeld de grondstoffen vandaan haalt).

In het transitieniveau basis ++ gaat het dan behalve om de impact op de kwaliteit van het leefmilieu, ook om de pijler sociale rechtvaardigheid, en welvaart voor iedereen (hier en nu én daar en later).

Wat zijn de millenniumdoelen?

In 2000 hebben regeringsleiders van 189 landen afgesproken om vóór 2015 de belangrijkste wereldproblemen aan te pakken. Er zijn acht concrete doelstellingen vastgelegd: de millenniumdoelen. Dit zijn in het kort:

1. In 2015 zijn extreme honger en armoede uitgebannen
2. In 2015 gaan alle jongens en meisjes naar school
3. In 2015 hebben alle mannen en vrouwen gelijke rechten
4. In 2015 is kindersterfte sterk afgenomen
5. In 2015 sterven er minder vrouwen door zwangerschap
6. In 2015 is de verspreiding van ziektes als aids en malaria gestopt
7. In 2015 leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu
8. In 2015 is er meer eerlijke handel, schuldenverlichting en hulp

De onderwerpen van de millenniumdoelen zijn niet nieuw. Maar wel nieuw is dat voor het eerst een internationale afspraak is gemaakt met concrete, meetbare doelen. Elk jaar wordt de voortgang gemeten en internationaal gerapporteerd. Zo kan tussentijds druk worden uitgeoefend op zowel de rijke als arme landen om hun inspanningen te vergroten.

Wat zijn de thema's van millenniumdoel 7 ?

1. Schone omgeving

Armoedebestrijding gaat hand in hand met milieubescherming. Luchtvervuiling, ontbossing en uitputting van landbouwgrond zijn directe bedreigingen voor de levensomstandigheden en gezondheid van mensen. Een duurzaam milieubeleid is daarom van levensbelang.

Dit wordt gestalte gegeven via de uitvoering van dit milieubeleidsplan.

2. Veilig drinkwater

Voldoende en schoon drinkwater ligt aan de basis van een goede gezondheid.

Wereldwijd hebben bijna een miljard mensen niet genoeg schoon drinkwater tot hun beschikking. Dit zorgt voor ernstige gezondheidsproblemen, zoals uitdroging en infecties.

Ook moeten miljoenen mensen het nog altijd stellen zonder sanitaire voorzieningen. In het zevende millenniumdoel is daarom vastgelegd dat het percentage mensen zonder toegang tot veilig drinkwater én sanitaire voorzieningen in 2015 gehalveerd moet zijn ten opzichte van 1990.

De gemeente heeft beperkte mogelijkheden om aan deze doelstelling bij te dragen.

Door onder andere de uitvoering van de toezicht- handhavingstaken, het gemeentelijke rioleringsplan, de duurzaamheidsvisies voor ruimtelijke plannen, draagt de gemeente haar steentje bij aan het zuinig omgaan met water en het voorkomen de watervervuiling.

3. Betere leefomstandigheden in sloppenwijken

Wereldwijd leven bijna één miljard mensen in sloppenwijken. In 2000 is afgesproken dat de leefomstandigheden van ten minste 100 miljoen bewoners van krottenwijken flink verbeterd moeten worden.

Dit punt valt buiten het kader van dit milieubeleidsplan. Het is mogelijk wel een onderwerp van een in de toekomst door de gemeente te ontwikkelen gemeentebrede duurzaamheidsvisie (zie transitieniveau basis ++).

3.1.6 Advies richting Raad

Het is de ambitie om de eerste twee jaren van de uitvoering van het milieubeleidsplan te starten in transitiepakket basis. Dit niveau ligt het dichtst bij het huidige uitvoeringsniveau. De eerste twee jaar kan de organisatie zich

doorontwikkelen naar een organisatie die transitiepakket basis+ kan uitvoeren.

Dan ligt in de eerste twee jaren het accent op verdieping van de verduurzaming van de milieuadviezen voor alle ruimtelijke plannen. In deze twee jaar wordt deze verdiepingsslag uitgebreid naar meerdere beleidsvelden in de twee daarop volgende jaren.

De gemeente zet in op een structurele en systematische aanpak van de eigen bedrijfsvoering. Interne milieuzorg, energiezorg worden op elkaar afgestemd. De geadviseerde maatregelen op grond van de energieprestatiedoorlichting van de gemeentelijke gebouwen worden structureel uitgevoerd en gemonitord. Bij beheer en onderhoud, en nieuw-/verbouw wordt duurzaamheid meegenomen.

De verdieping van de verduurzaming richt zich op verdere integratie van duurzaamheidsaspecten in de ruimtelijke planvorming en -uitvoering daarvan. Hierbij wordt gedacht aan aspecten als:

- zoveel mogelijk voorkomen van gebruik van grondstoffen, water en energie;
- grondstoffen, water en energie die toch nodig zijn, zoveel mogelijk via duurzame bronnen, hergebruik van materiaal of binnen gesloten kringlopen toepassen/gebruiken;
- optimaal gebruik maken van de ruimte; functies waar mogelijk combineren;
- gesloten grond-, en waterbalans binnen een gebied;
- energieneutrale gebiedsontwikkeling.

Dit betekent dat al van begin af aan bij het ontwerpen van een ruimtelijk plan en de exploitatieopzet duurzaamheid wordt meegenomen. De samenhang tussen duurzaam milieubeleid en ruimtelijke ontwikkelingen wordt in beeld gebracht via kaarten. De werkprocessen die hiervoor nodig zijn worden geborgd in werkafspraken.

Op deze wijze kan de organisatie zich aanpassen aan de transitie naar een andere koers. Er vindt geen radicale verandering plaats en er blijft ruimte om in te spelen op actuele, relevante ontwikkelingen.

Op dit moment worden al meer 'duurzame dingen' uitgevoerd doet dan waarvoor formatie beschikbaar is. Via externe inhuur kan het eventueel niet of later uitvoeren van dit gedeeltelijk worden opgevangen.

Er is daarom geschat dat op dit moment voor de uitvoering van het basis– transitiepakket ongeveer 0,4 fte extra benodigd is. Bij omschakeling naar het basis+ niveau kan daarvoor ongeveer 0,9 fte nodig zijn.

3.1.7 Ambitie 2030

De ambitie voor 2030 is verwoord in transitiepakket basis ++:

1. Een duurzaam Veldhoven
2. Gemeentebreed duurzaam beleid, uitgewerkt in een gemeentebrede, duurzaamheidsvisie (met uitvoeringsplannen) voor alle drie de P's.
3. Integrale samenwerking tussen de gemeentelijke afdelingen en met eventuele externe partners.

3.1.8 Doelstellingen 2014

Met dit milieubeleidsplan zet Veldhoven de eerste stappen op weg naar het doel voor 2030 (transitieniveau basis / basis +).

1. In 2014 kennen alle ruimtelijke plannen duurzame input.
2. De werkprocessen hiervoor zijn beschreven en geborgd in de gemeentelijke organisatie.
3. Energiebesparing gemeentelijke gebouwen 2% per jaar t.o.v. 2008.
4. In de eigen bedrijfsvoering worden alle duurzame maatregelen met een terugverdientijd van 5–10 jaar uitgevoerd.
5. In 2014 koopt de gemeente Veldhoven 95% duurzaam in (landelijke doelstelling voor gemeenten: in 2015 100%).

3.1.9 Aanpak 2010–2014

1. Integratie van milieu- & duurzaamheidsaspecten in alle ruimtelijke projecten.
2. Verduurzamen gemeentelijke bedrijfsvoering conform landelijke afspraken en regelgeving. Het gaat hierbij om gemeentelijke interne milieuzorg en energiebeheer.
3. Actiever kiezen en bijdragen aan duurzame projecten uit het regionale milieuwerkprogramma (SRE).
4. Tenminste de bestaande score op het aspect 'Planet' van de Duurzaamheidsmeter 2009 handhaven of een hogere score, waarbij vanaf 2012 meer aandacht is voor 'Profit' en 'People' (doorgroei naar een meer gemeentebrede aanpak van duurzame ontwikkeling).
5. Verder implementeren GIM en energiezorg, duurzaam inkopen en verduurzamen gemeentelijke bedrijfsvoering ("wettelijk +").

6. Uitwerken plan van aanpak om invulling te kunnen geven aan vertaling van duurzame ontwikkeling op kaartbeelden ('duurzaam ruimtegebruik').

3.2 Speerpunten binnen duurzame ontwikkeling: klimaat & energie, biodiversiteit

3.2.1 Klimaat en energie

3.2.1.1 Belang

De gemeente wil inzetten op het leveren van een bijdrage aan de nationale en provinciale doelstellingen. Ze heeft daarom ook een klimaatprogramma vastgesteld, waarvoor medio 2009 een *SLOK-subsidie van het Rijk is toegekend.

Klimaat- en energiebeleid is gericht op het voor de toekomst beschikbaar hebben van voldoende energie, geproduceerd op zodanige wijze dat de gevolgen van klimaatverandering worden gestopt én op zo'n wijze dat de energie zo optimaal mogelijk wordt benut. Dit betekent dat niet alleen wordt ingezet op duurzame energie, maar ook op energiebesparing. Het gebruik van duurzame energiebronnen vermijdt de inzet van primaire energiedragers, zoals aardgas en steenkool. Duurzame energie wordt opgewekt met windenergie, waterkracht, zonne-energie, warmtepompen en *warmte-koudeopslag en door de inzet van biomassa. Deze duurzame energie komt beschikbaar in de vorm van elektriciteit en warmte.

De gevolgen van klimaatverandering laten zich zien door steeds vaker optredende extreme weersomstandigheden (zeer natte naast zeer droge perioden of hittegolven). Deze dwingen tot aanpassingsmaatregelen.

3.2.1.2 Huidige situatie

Klimaat- en energievisie:

- Er is een gemeentelijke klimaat- en energievisie in voorbereiding. Deze visie beschrijft de doelstellingen voor het klimaat- en energiebeleid van de gemeente op de langere termijn (2030). Eén van de onderwerpen in deze visie is of –en onder welke definities en per wanneer – Veldhoven een klimaat- of energieneutrale gemeente wil zijn. De globale hoofdlijnen van de visie zijn input geweest voor dit milieubeleidsplan

Klimaat- en energie uitvoeringsprogramma:

- De gemeente heeft al wel een klimaat- en energieuitvoeringsprogramma (in 2008 vastgesteld). Voor de uitvoering van dit programma is een bijdrage van het Rijk verkregen (op basis van de zogenaamde * SLOK-regeling) van ca. € 114.000)
- Het programma zet de komende 4 jaar in te op de volgende thema's:
 - gemeentelijke gebouwen en installaties;
 - woningen;
 - bedrijven;
 - verkeer en vervoer;
 - duurzame energie; en
 - organisatie versterkende maatregelen die klimaat- en energiebeleid moeten borgen.
- Op basis van dit programma worden in de gemeente projecten uitgevoerd door verschillende afdelingen die (op termijn) een positieve bijdrage leveren aan het klimaat of het energieverbruik en heeft Veldhoven voor alle gebouwen waarvoor de gemeente de elektriciteitsrekening betaalt 100% Groene Stroom certificaten.

Nu de rijkssubsidie is toegekend voor de uitvoering van het Veldhovens klimaat- en energieprogramma wordt het jaar 2009 verder gebruikt voor het verfijnen / actualiseren en eventueel uitbreiden van de klimaatprojecten en de organisatorische borging –ook van formatie en middelen. Ook nader uitgewerkt worden:

- de communicatie voor het hele klimaatplan en per project; onderdeel daarvan is om burgers te stimuleren zelf ook maatregelen te treffen;
- samenwerking met externe partners en andere gemeenten (bv. in SRE-verband) om de doelstellingen te realiseren;
- koppeling naar landelijke en provinciale programma's / beleid en subsidies, die versterkt (crisismaatregelen) beschikbaar komen.

Duidelijk is echter dat het klimaatuitvoerings-programma een relevante bijdrage gaat leveren aan een * klimaat/energieneutraler Veldhoven. Inmiddels zijn er meerdere activiteiten en initiatieven op het gebied van klimaat- en energiebeleid. De gemeente wil waar mogelijk positief bijdragen aan de realisatie van deze initiatieven en activiteiten. Zo is de vestiging van vestiging multifuel/aardgas tankstations (2) in Veldhoven is iets wat de markt

zelf moet realiseren, maar waar de gemeente –binnen haar mogelijkheden– in beginsel wel positief aan wil bijdragen.

Andere projecten en initiatieven:

- project 'nieuwbouw brede scholen';
- duurzaam inkopen;
- regionale website / energiecampagne;
- overige kostenloze (RMP 2009) SRE projecten;
- nulsituatie CO₂ emissie 2008 reeds globaal berekend;
- inbreng in/deelname aan regionaal *GPR-project.

De doelstellingen van het gemeentelijke klimaatprogramma –aan de hand van landelijke subsidie-eisen– zijn al behoorlijk ambitieus voor een gemeente van de omvang en met de kenmerken van Veldhoven (redelijk stedelijke, middelgrote gemeente).

3.2.1.3 Relevante ontwikkelingen

In 2007 heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten namens de gemeenten een akkoord gesloten met het Rijk over klimaat- en energiebeleid. De rijkssubsidie voor het uitvoeren van een lokaal klimaatprogramma is een gevolg van dit Klimaatakkoord.

In dit akkoord wordt de rol van gemeenten als cruciaal gezien bij het streven naar een duurzame en efficiënte energievoorziening. Gemeenten staan het dichtst bij burgers en bedrijven en hebben een voorbeeldfunctie.

Rijk en gemeenten hebben ook afgesproken te onderzoeken welke maatregelen het effectiefst zijn om met klimaatverandering om te gaan, zowel op het gebied van de ruimtelijke inrichting, het waterbeheer als de gezondheidszorg.

De breedte van het onderwerp vraagt om structurele verankering in de gemeentelijke organisatie.

Overige relevante ontwikkelingen zijn:

- de aanscherping van de energieprestatienormen voor nieuwe gebouwen;
- de VROM-inspectie is gestart met onderzoek naar energiebesparing. Gemeenten worden benaderd voor onderzoek naar energiebesparing bij periodieke controles;
- 'Meer Met Minder' is het nationale energiebesparingsprogramma voor de bestaande bouw. De Stichting 'Meer Met Minder' wordt gedragen door ministeries, bouwbedrijven, energiebedrijven, installatiebedrijven en woningcorporaties in 2008. Doel is dat in 2020 2,4 miljoen bestaande woningen en andere gebouwen blijvend 30 procent minder energie

gebruiken. Via Meer met Minder worden kennis, subsidie, financieringsmogelijkheden en technieken voor particulieren, instellingen en bedrijven aan elkaar gekoppeld.

3.2.1.4 Transitieniveaus

Voor een overzicht van de verschillende transitieniveaus wordt u verwezen naar bijlage 2.

Deze transitieniveaus zijn gebaseerd op de prestatiekaart klimaatbeleid, die gemeenten gebruiken voor de subsidieaanvraag voor hun lokaal klimaatbeleid (*SLOK).

In het Veldhovense klimaatprogramma is voor een hogere ambitie gekozen en een uitgebreider pakket aan maatregelen. Voor een gemeente als Veldhoven is dit een stevige ambitie voor de komende jaren. Het is immers nog niet duidelijk in hoeverre Veldhoven op termijn in haar eigen energievoorziening kan voorzien, de mogelijkheden voor windenergie en biomassa zijn immers beperkt.

Klimaatbeleid

Klimaatbeleid stoelt op de afspraken in het Kyoto-protocol en de aansluitende afspraken in de Europese Unie. Het beleid richt zich op twee sporen:

1. minder broeikasgassen uitstoten (mitigatie) en
2. aanpassen aan klimaatverandering (adaptatie).

De Europese Unie heeft afgesproken dat in 2020 door geïndustrialiseerde landen 30% minder broeikasgassen moeten worden uitgestoten dan in 1990. Dit is nodig om de temperatuurstijging te beperken tot 2 graden Celsius en daarmee de effecten van klimaatverandering hanteerbaar te houden.

De EU heeft aangegeven dat zij zelf in ieder geval 20 % reductie wil behalen. Wanneer andere geïndustrialiseerde landen meedoen, gaat de EU tot 30%.

In het werkprogramma 'Schoon en Zuinig: Nieuwe energie voor het klimaat' beschrijft het kabinet de ambities voor Nederland:

1. De uitstoot van broeikasgassen, met name CO₂, in 2020 met 30% verminderen vergeleken met 1990.
2. Het tempo van energiebesparing de komende jaren verdubbelen van 1% nu naar 2% per jaar.
3. Het aandeel duurzame energie in 2020 verhogen van ongeveer 2% nu naar

20% van het totale energiegebruik.

Nederland houdt met het huidige waterbeleid al rekening met de effecten van klimaatverandering. Het kabinet heeft het waterbeleid geïntensiveerd om de 'zwakke schakels' in de kust te versterken en de rivieren meer ruimte te geven om hogere afvoeren op te vangen. Hiermee worden de risico's in Nederland verder verminderd. Om voorbereid te zijn op de gevolgen voor de zeer lange termijn, worden nu allerlei (inter)nationale studies uitgevoerd.

Klimaat

Klimaat is het gemiddelde weer. Klimaatverandering houdt in dat het gemiddelde weertype verandert over een bepaalde periode. De verandering blijkt met name uit:

- een stijging of daling van de gemiddelde temperatuur
- een stijging of daling van de gemiddelde hoeveelheid neerslag

Het klimaat lijkt vrij stabiel. Toch verandert het klimaat voortdurend. Het verandert onder invloed van natuurlijke factoren en, vooral sinds het midden van de 20e eeuw, door menselijke factoren.

Er zijn verschillende natuurlijke en menselijke oorzaken voor klimaatverandering, zoals vulkaanuitbarstingen of ontbossing. De belangrijkste oorzaak van de huidige veranderingen is de mens. De mens brengt extra broeikasgassen in de atmosfeer door de verbranding van fossiele brandstof voor de opwekking van energie (industrie, verkeer en huishouden) en door ontbossing, landbouw en veeteelt.

Deze veranderingen zullen steeds sneller en versterkt doorzetten.

Broeikasgassen die nu worden uitgestoten blijven vele tientallen jaren in de atmosfeer en zullen het klimaat nog eeuwen beïnvloeden. Zo is het in Europa de afgelopen eeuw bijna 1 graad Celsius warmer geworden. De neerslag is toegenomen in het noorden en er vindt verdroging plaats in het Middellandse-Zeegebied.

Energiebeleid

Het energiebeleid is gericht op twee sporen:

1. het verbruik verminderen zodat de uitstoot van broeikasgassen wordt verminderd en de klimaatverandering minder snel gaat dan wel gestopt wordt;
2. de voorraden fossiele brandstoffen raken schaarser. Het wordt steeds

belangrijker om voor de toekomst energievoorziening te waarborgen.

Klimaat- en energiebeleid hangen samen in de volgende doelstellingen:

1. Energiebesparing om uitputting van de voorraden te voorkomen en om de uitstoot van broeikasgassen te voorkomen;
2. Op zoek naar duurzame energiebronnen om in de toekomstige energiebehoefte te kunnen voorzien, waarbij er geen nadelige gevolgen voor klimaatverandering aan zijn verbonden.
3. De locaties van energievoorzieningen zeker stellen door rekening te houden met de gevolgen van klimaatverandering zoals lange warme, droge periodes, afgewisseld met koele periodes en hevige buien.

3.2.1.5 Advies richting Raad

De keuze voor het basis transitieniveau is de keuze voor een taakstelling die het dichtst bij het bestaande niveau van de gemeente ligt. Dit maakt het voor de gemeente relatief eenvoudig deze transitie te realiseren.

Op dit moment is echter de formatie die voor alle uitstaande klimaatprojecten beschikbaar is, krap. Actieve regionale samenwerking is (ook) op dit gebied gewenst, zodat beschikbare formatie en kennis binnen de regio optimaal wordt ingezet.

Wel wordt van de organisatie een extra inspanning gevraagd om de transitie in te zetten van een uitvoering naar meer regisserende en adviserende rol, mede omdat samenwerking met externe partners noodzakelijk zal zijn om de ambities te realiseren.

De verwachting is dat Veldhoven om de ambitie van het gemeentelijke klimaatniveau waar te kunnen maken in het derde en vierde jaar over moet schakelen naar transitieniveau basis ++. Dit transitieniveau wil meer in samenwerking met partners gaan realiseren en vraagt om een meer regisserende rol van de gemeente. Verwacht wordt een extra benodigde formatie (t.o.v. de huidige bestaande formatie) van 0.5 fte.

3.2.1.6 Ambitie 2030

De ambitie van het basis transitieniveau is al als volgt verwoord:

1. 20% van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt is duurzaam opgewekt in 2020 ;

2. 2% energie besparing per jaar op energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt (t.o.v. 2008);
3. In 2030 een vermindering van de CO₂-uitstoot met 30% ten opzichte van 1990.

3.2.1.7 Doelstellingen 2014

1. Er is een onderzoek uitgevoerd (de basis voor een nog vast te stellen klimaatvisie) naar de mogelijkheid om als gemeente energieneutraal te worden en
2. Voor alle gemeentelijke gebouwen wordt groene stroom en groen gas ingekocht.
3. Een goede opstap naar de realisatie van de eerste twee doelstellingen is de optimalisering van de afstemming van de gemeentelijke interne milieu- en energiezorg bij de gemeentelijke gebouwen.
4. Het gemeentelijke klimaatprogramma is uitgevoerd.
5. Er is 8% energiebesparing gerealiseerd op het energieverbruik binnen het grond gebied van de gemeente t.o.v. 2008
6. De emissie van CO2 binnen de gemeentegrenzen wordt gemonitord en aan de hand van de resultaten wordt eventueel nieuw beleid geformuleerd.
7. Er zijn 2 mutli-fuel tankstations in Veldhoven.

3.2.1.8 Aanpak 2010–2014

1. Een implementatieplan maken voor de uitvoering van het gemeentelijke klimaatprogramma. Op basis van het klimaatprogramma waarvoor de gemeente een rijksbijdrage heeft ontvangen wordt de uitvoering van de geplande projecten uitgewerkt in een programma en projectplannen. De projecten die naast het klimaatprogramma al zijn gestart, worden in deze uitwerking meegenomen: crisismaatregelen + regionale projecten + nieuwbouw brede scholen + duurzaam inkopen + multifuel stations zijn niet in het klimaatprogramma opgenomen, maar wel in uitvoering genomen.
2. De gemeentelijke DE-subsidieregeling voor Veldhovenaren die besluiten tot een duurzame energie-installatie in hun woning wordt volop benut De subsidieregeling is een belangrijk instrument om inwoners te stimuleren tot nemen van maatregelen.
3. Onderzoek naar mogelijkheden klimaatneutrale gemeentelijke organisatie. De gemeente wil haar verantwoordelijkheid nemen door haar eigen organisatie klimaatneutraal te maken.

3.2.2 Biodiversiteit

3.2.2.1 Belang

Biodiversiteit is de verzamelnaam voor de variatie aan micro-organismen, dieren, planten en de verscheidenheid aan leefgebieden en ecosystemen. Omdat de mens steeds meer gebruikmaakt van ecosystemen (bossen, moerassen, zeeën) en natuurlijke rijkdommen, gaat biodiversiteit verloren. Ecosystemen raken ontregeld, dat heeft negatieve gevolgen voor menselijk welzijn. Het is belangrijk dat inwoners in een gezondere leefomgeving leven en dat de afname van biodiversiteit wordt tegengegaan. Voorbeeldgedrag van de gemeente kan anderen het belang van duurzaam en milieuvriendelijk handelen doen inzien.

3.2.2.2 Huidige situatie

Veldhoven heeft een quick-scan biodiversiteit uitgevoerd (zie ook kader) De gemeente heeft de volgende relevante plannen/ beleidsdocumenten opgesteld/vastgesteld:

- Landschapsbeleidsplan, met als doel de waardebeoordeling van het landschap met behoud van sterke punten en aanpak van knelpunten; dit plan moet worden getoetst aan nieuwe inzichten over de wijze waarop Veldhoven met landschap en natuur wil omgaan en welke ingrepen wel of niet in het landschap zijn gewenst. Eén van de invloeden en de gewijzigde inzichten is de ontwikkeling van Zilverackers; Daarna moet het landschapbeleidsplan uitgewerkt worden in een overzicht met concrete plannen.
- Bosbeleidsvisie, met als doel het doorbreken van de grootschalige opzet van bossen en het streven naar gevarieerder, mooier, natuurlijker en gezonder bos;
- Groenbeleidsplan; met als doel het uitzetten van een inhoudelijke strategie voor het groen voor de komende 10 jaar. Allereerst is dit gedaan door de belangrijke groenstructuren aan te wijzen zodat deze behouden blijven en duurzaam verder worden ontwikkeld. Daarnaast is aan de hand van verschillende beleidsthema's (waaronder biodiversiteit) de inhoudelijke koers voor het groen bepaald;
- Bomenbeleid; dit beleid schetst de kaders voor een duurzaam en goed beheerbaar bomenbestand;

- Groenbeheerplan; beschrijft het beheer en onderhoud van het openbare groen binnen de bebouwde kom;
- Voor Zilverackers wordt momenteel ook een groenstructuurprogramma opgesteld.

Quickscan Biodiversiteit

Voor elke ingreep in een gebied (bijvoorbeeld het bouwen van een nieuwbouwwijk of een bedrijventerrein) is een gemeente verplicht om de effecten voor de natuur te onderzoeken. Voordat we nieuwe plannen maken, willen we weten of er beschermde dieren- of plantensoorten voorkomen. De gemeente wil zorgvuldig omgaan met de aanwezige natuur en voorkomen dat projecten tijdens de voorbereidingen afgeblazen moeten worden.

In Veldhoven zijn waardevolle natuurgebieden en landschappen te herkennen die aandacht verdienen. Ten zuiden van de snelweg A 67 liggen enkele natuurgebieden: het Groot Goor, de beekdalen van de Dommel en Run en de Vlasrootvennen. Vooral voor deze gebieden is het doel ze te beschermen en in stand te houden belangrijk. Concrete plannen zijn er op dit moment niet.

Het *IVN wil in de omgeving van Oerle – waar ook Zilverackers wordt ontwikkeld– een project starten om de oude bossen en houtwallen te herstellen en beheren. Ook wil het

*IVN zich hard maken voor ecologisch beheer van de bermen en het geleidelijk omvormen van naaldbossen in loofbossen.

Vanuit de *ZLTO komen initiatieven om samen met de landbouwers en inwoners te kijken hoe je op je eigen landbouwbedrijf en in je eigen tuin biodiversiteit kunt stimuleren.

3.2.2.3 Relevante ontwikkelingen

Er is een nieuw bestemmingsplan buitengebied in voorbereiding. Naar verwachting kan dit bestemmingsplan eind 2009 bestuurlijk worden vastgesteld. Na vaststelling is dit plan het wettelijke kader voor ruimtegebruik in de 'groene' delen van de gemeente.

Het is de bedoeling na vaststelling van het groenbeleidplan een uitvoeringsplan te maken, waarin ook de samenhang met andere plannen en de uitvoering daarvan in beeld komt.

Het is belangrijk dat inwoners in een gezondere leefomgeving leven en dat de afname van biodiversiteit wordt tegengegaan. De Europese landen hebben in 2001 afgesproken om het biodiversiteitsverlies in 2010 te stoppen. Om mee te helpen deze doelstelling te behalen, is in 2004 de Europese Countdown 2010 campagne gestart. De

gemeente Veldhoven heeft zich gecommitteerd aan dit programma. Het convenant Countdown 2010 is eind 2009 ondertekend.

Inmiddels is echter vastgesteld dat de doelstelling van Countdown 2010 op Europees niveau niet wordt gehaald. Op dit niveau wordt gewerkt aan een strategie voor na het jaar 2010. Dit jaar is bovendien door de VN uitgeroepen tot het biodiversiteitjaar.

Veldhoven wil haar commitment waar maken door zich in te zetten voor biodiversiteit en zal haar inspanningen afstemmen op de Europese ontwikkelingen.

3.2.2.4 Transitieniveaus

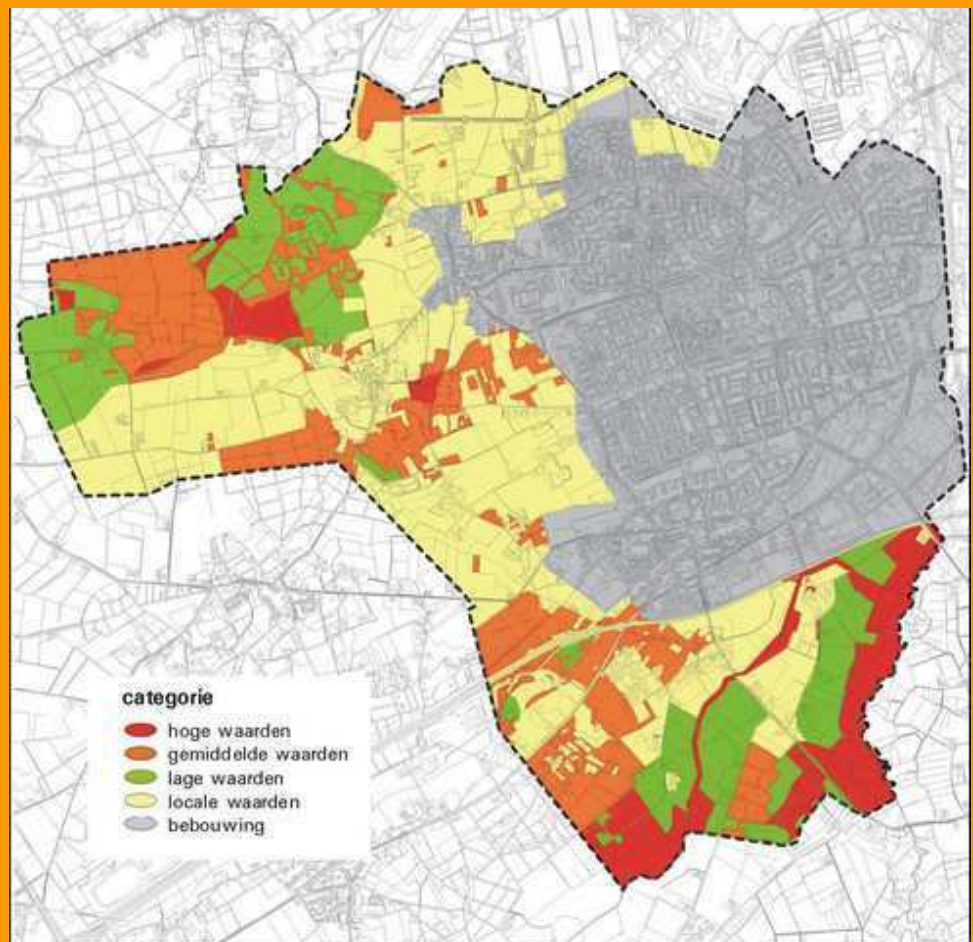
Voor een korte beschrijving van de transitieniveaus wordt u verwezen naar bijlage 3.

Resultaten van de quickscan

De belangrijkste beschermde bloemen en planten zijn te vinden in de beekloop van de Run (drijvende waterweegbree, een strikt beschermde plant) en in de vennen Grote en Kleine Vlasroot (diverse beschermde en bedreigde plantensoorten). In de omgeving van Toterfout komen beschermde amfibieën voor: de knoflookpad en de kamsalamander. Bij de Vlasroot komen de strikt beschermde heikikker en poelkikker voor. Op meerdere locaties is de alpenwatersalamander aangetroffen. Ook bevinden zich in Veldhoven diverse beschermde en bedreigde reptielen zoals de levendbarende hagedis.

Aantrekkelijke landschappen

Op diverse plekken in de gemeente zijn er aantrekkelijke landschappen voor broedvogels, zoals het beekdal van de Dommel, de vennen, de verspreid gelegen bossen en het kleinschalig agrarisch landschap met oude boerderijen en gehuchten. Steenuilen en kerkuilen, zwarte en groene spechten, de wielewaal, patrijs, boomvalk en zomertortel voelen zich er thuis. De kuifleeuwerik die hier voorkomt, is zelfs landelijk met uitsterven bedreigd.

3.2.2.5 Advies richting Raad

Gezien de behoefte om het wat er is op orde brengen en te houden én daarbij te werken aan een goede uitvoering van de plannen, wil Veldhoven in de komende periode inzetten op uitvoering van basis transitieniveau.

Op dit moment is de beschikbare formatie voor het uitvoeren en bewaken van de uitvoering van alle plannen en ambities met betrekking tot biodiversiteit beperkt.

In de komende planperiode wordt het beleid m.b.t. biodiversiteit in de steigers gezet en de uitvoering gestart. In de planperiode hierna is dan de tijd aangebroken om te bezien welke resultaten dit heeft opgeleverd en hoe biodiversiteitbeleid verder kan worden geïntegreerd in een duurzaam gemeentelijk beleid.

Omdat de diverse plannen en projecten op elkaar afgestemd gaan worden, kan niet goed worden ingeschat of extra formatie nodig is. Gezien het feit dat het landschapsbeleidsplan al enige tijd ligt te wachten op actualisering en verdere uitvoering wordt geschat dat voor de uitvoering van het basistransitieniveau ongeveer 0,5 fte extra nodig is.

3.2.2.6 Ambitie 2030

De kwaliteit van natuur en landschap in Veldhoven heeft zich verbeterd t.o.v. 2008 (basis ++).

3.2.2.7 Doelstellingen 2014

De doelstellingen voor de komende vier jaar zijn gericht op het bereiken van het basisniveau. Dit betekent:

1. Bestaande beleidsdocumenten actueel houden:
 - landschapsbeleidsplan
 - bestemmingsplan buitengebied
 - groenbeleidsplan
2. Het naleven en uitvoeren van de doelstellingen van het ondertekende convenant Countdown 2010 (in afstemming met de Europese ontwikkelingen)
3. Het uitvoeren van 1 of 2 aansprekende projecten met ZLTO en IVN.

3.2.2.8 Aanpak 2010–2014

In de gemeentelijke organisatie worden taken en de diverse plannen en projecten onderling afgestemd. Voor Countdown 2010 moet een integraal plan van aanpak worden opgesteld. Liefst in integrale samenwerking binnen de gemeente en met externe partners.

3.3 Het leidend principe bewustwording

3.3.1 Belang

Een goede leefomgeving en een duurzaam Veldhoven is een collectieve verantwoordelijkheid van bewoners, gebruikers en gemeente. Dit kan alleen succesvol zijn bij gezamenlijk handelen. Milieucommunicatie en educatie zijn van essentieel belang om een duurzame ontwikkeling en een leefmilieu van goede kwaliteit te realiseren.

3.3.2 Huidige situatie

Uit de evaluatie van het vorige milieubeleidsplan werd duidelijk dat het moeilijk te meten is wat de gemeentelijke inspanningen bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving in Veldhoven.

Tijdens de Raadsinformatieavond bleek ook dat veel inwoners en bedrijven niet goed weten wat de gemeente allemaal aan milieu doet en waar ze op kunnen rekenen als ze met de gemeente te maken hebben. Er is dus grote behoefte aan informatie over de inspanningen en resultaten van het gemeentelijke milieubeleid.

Als het gaat om bewustwording van inwoners, bedrijven en instanties zelf, om milieuvriendelijk te kunnen handelen, is er eigenlijk alleen sprake van structurele aandacht voor milieueducatie op lagere scholen. Al jaren kunnen scholen in Veldhoven gratis gebruik maken van de lespakketten van het MEC. Er is geen aandacht voor aan het gemeentelijk beleid gekoppelde thema's en andere specifieke doelgroepen. Er ontbreekt een samenhangende beleidslijn op het gebied van milieucommunicatie en educatie.

3.3.3 Belangrijke ontwikkelingen

Om als gemeente ook van anderen milieuvriendelijk en duurzaam handelen te kunnen vragen wil de gemeente zelf ook haar best doen om milieuvriendelijk en duurzaam te handelen. In eerste instantie in haar bedrijfsvoering.

In het algemeen zijn de komende jaren milieuthema's aan de orde die veel impact hebben op de leefomgevingkwaliteit. Mobiliteit en klimaatverandering zijn aansprekende voorbeelden. Educatie en communicatie zijn daarom van belang de komende jaren.

De economische crisis heeft de aandacht voor duurzamere alternatieven versterkt. Het kabinet wil bijvoorbeeld het midden- en kleinbedrijf financieel ondersteunen met duurzame crisismaatregelen. Het gaat dan onder andere om energiebesparingsmaatregelen. Doel is dat bedrijven en werkgelegenheid in stand blijven en zich tegelijkertijd op een meer duurzame manier gaan ontwikkelen, zonder de risico's van de oude economie. Vanuit het bedrijfsleven is er meer aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, waar ook duurzame aspecten van ondernemen centraal staan.

3.3.4 Bewustwording als leidend principe in Veldhoven

In eerste instantie is de behoefte groot om heldere informatie over het gemeentelijke milieubeleid – en de resultaten daarvan – te verzorgen. De inwoners, instanties en de bedrijven willen weten wat de gemeente doet en wat dat voor hen betekent en bij wie ze terecht kunnen met vragen.

Educatieve activiteiten zorgen voor bewustwording van mensen over de bijdrage die zij zelf kunnen leveren aan een duurzame ontwikkeling. Doel daarvan moet zijn dat mensen zo ook gaan handelen. Dit is het basisuitgangspunt waar Veldhoven mee aan de slag wil.

Een 0-meting van de huidige situatie via de burgerenquête zou bijvoorbeeld een beginactie kunnen zijn.

3.3.5 Transitieniveaus

Voor de transitieniveaus wordt u verwezen naar bijlage 4.

3.3.6 Advies richting Raad

Inzet op het basistransitieniveau is de primair gewenste ontwikkeling. Dit basisniveau wordt op dit moment niet gehaald. De gemeente wil zich daarom hard maken in de komende vier jaar en hier resultaten neer zetten.

Een goede leefomgeving en een duurzaam Veldhoven is immers een collectieve verantwoordelijkheid van bewoners, gebruikers en gemeente. Dit kan alleen tot stand worden gebracht indien gemeenten, inwoners, bedrijven en instellingen gezamenlijk op willen trekken.

Veldhoven wil zich daarom primair inzetten om bewustwording in de gemeentelijke organisatie en van haar burgers, instellingen en bedrijven te stimuleren. Op dit moment is er nauwelijks formatie voor aandacht voor bewustwording. Een extern ingehuurd kracht is nu ad hoc bezig met communicatieve acties.

Gewenst is structurele tijd voor communicatie die gericht is op de vraag en de actualiteit binnen Veldhoven. Deze communicatie ondersteund het bewustwordingsproces bij mensen. Het ondersteund hun bewustwording van de mogelijkheden zelf te handelen én het ondersteund daarmee het proces de mensen te betrekken bij hun leefomgeving.

Een belangrijk middel daarbij is een gerichte communicatie over de resultaten van de gemeentelijke inspanningen voor het milieu en een duurzame ontwikkeling van Veldhoven.

Inzet op een eigen duurzame bedrijfsvoering –interne milieuzorg, energiebeheer etc– is daarbij een belangrijk instrument. Externen kunnen zo zien wat de gemeente allemaal doet, wat zij van de gemeente mogen verwachten en wat zij mogelijk zelf kunnen doen.

Deze transitie vraagt om structurele aandacht voor informatie en communicatie over gemeentelijke bedrijfsvoering, het gemeentelijke milieu- & duurzaamheidsbeleid. Publieksfolders, publicatie op de website etc. zijn acties die daarbij horen.

Tot slot: educatie is van wezenlijk belang. Educatie richt zich eerst op de jeugd en legt daarmee een basis voor toekomstig milieubewust en duurzaam handelen. Uit landelijk onderzoek is gebleken, dat NME op de basisschool tot zeker 15 jaar na het schoolverlaten een positief effect heeft op kennis, houding en gedrag ten aanzien van natuur en milieu.

Een actievere voortzetting van de samenwerking met het MEC, waarbij er meer wordt ingezet op structurele en meer planmatige samenwerking tussen gemeente, MEC en de scholen, is dan ook een belangrijke activiteit voor de komende jaren.

Geschat wordt dat voor de realisatie van de basistransitie 0,4 fte nodig zal zijn.

3.3.7 Ambitie 2030

Gemeente, burgers, ondernemers en instanties handelen bewust duurzaam (basis ++ niveau).

3.3.8 Doelstellingen 2014

De doelstellingen voor de komende vier jaar zijn gericht op het bereiken van het basisniveau. Dit betekent dat de burgers, ondernemers en overige

instanties in Veldhoven op de hoogte zijn van de doelstellingen en de projecten van de gemeente op het gebied van milieu en duurzaamheid.

3.3.9 Aanpak 2010–2014

1. De gemeente vult haar voorbeeldrol in door te communiceren over de inspanningen en resultaten van de verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering.
2. Communicatie gericht op informatievoorziening over door de gemeente gevoerd milieubeleid en –acties.
3. Berichtgeving over milieuprojecten in plaatselijke krant en gemeentelijke website
4. Educatie gericht op alle scholen in de gemeente.
5. Het contact met scholen structureel maken, zodat er geen ad hoc ideeën worden voorgesteld, maar een jaarlijks plan wordt opgesteld.
6. Deelname aan 'Milleniumevent' in 2010.
7. Gebruik maken van het burgerpanel en website voor een nul-meting en voortgangsmeting.

3.4 Het leidend principe betrokkenheid en participatie

3.4.1 Belang

Bij het realiseren van een duurzame en leefbare gemeente is de samenwerking tussen de verschillende (publieke en private) partijen van groot belang zijn.

Een duurzame samenleving is een collectieve verantwoordelijkheid.

Samenwerkingscoalities tussen gemeente en burgers en/of bedrijven kan de efficiëntie en de effectiviteit van beleid ten goede komen. Voorbeeldgedrag van de gemeente kan anderen het belang van duurzaam en milieuvriendelijk handelen doen inzien.

De ontwikkeling naar een duurzamer Veldhoven vraagt een inspanning van de gemeente, de inwoners, bedrijven en instanties en andere maatschappelijke partners. De gemeente alleen kan dit niet realiseren. Om dit vorm te geven wil de gemeente graag via communicatie en stimulerende maatregelen komen tot allerlei samenwerkingsverbanden om vorm te geven aan de duurzame ontwikkeling. Het gaat dan niet alleen om initiatieven van de gemeente, maar juist ook om bijdragen van anderen. Dit vergt wel dat de gemeente zich niet alleen als uitvoerder en handhaver van wet en regelgeving opstelt, maar ook als initiatiefnemer, facilitator, ontwikkelaar en gelijkwaardig partner.

3.4.2 Huidige situatie

In het milieubeleid dat de afgelopen jaren in Veldhoven is gevoerd is geen speciale aandacht geweest voor de manier waarop de gemeente zich opstelt bij het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere partijen –als het om milieu en duurzaamheid gaat.

Er zijn steeds samenwerkingsverbanden aangegaan gericht op realisatie van specifieke projecten. Wel wordt er structureel regionaal samengewerkt met andere gemeenten in oa. SRE- verband. Veldhoven stelt zich daarin actief op. Er is echter wel behoefte aan een actievere aansluiting bij en deelname aan SRE-projecten, ook om Veldhovense ideeën, behoeften en projecten in te kunnen brengen in de regionale samenwerking. Op deze wijze kan regionale kennis en beschikbare formatie beter worden benut.

3.4.3 Relevante ontwikkelingen

De relatie tussen overheid en burger verandert voortdurend. De traditionele rol van de gemeente als blauwdrukplanner is grotendeels verschoven naar een

meer regievoerende en participerende rol. Door de gevraagde inspanningen aan de gemeente, waarbij tegelijkertijd middelen beperkt beschikbaar zijn, zal de gemeente in de toekomst steeds vaker samenwerkingsverbanden met andere partijen aan gaan om haar doelen te bereiken. Dit wil overigens niet zeggen dat de traditionele rol van de gemeente vervalt. De kracht van de overheid is dat ze voor elk probleem een passende rol aan kan nemen.

Subsidie voor duurzame energietoepassingen

Per 1 maart 2009 wordt subsidie verstrekt aan de Veldhovenaren die een duurzame energievoorziening in hun huis hebben geplaatst. Hiervoor is een subsidieverordening Duurzame energievoorzieningen opgesteld.

In het kader van de crisismaatregelen is het budget voor de subsidieregeling voor inwoners om energiebesparende maatregelen te nemen onlangs voor de komende twee jaren met een factor 5 vergroot (20.000 euro/jaar naar 100.000 euro/jaar).

3.4.4 Transitieniveaus

Voor een korte schets van de transitieniveaus wordt u verwezen naar bijlage 5.

Opgemerkt wordt dat het bij dit speerpunt van belang is dat per actie/project uit de andere speerpunten of leidende principes een afgestemd niveau van betrokkenheid & participatie wordt gekozen.

Vanuit de basistransitie wordt door de gemeente vooral gewerkt aan de inzet van communicatie en bewustwording: de gemeente is initiatiefnemer en regelaar.

Bij de basis+ transitie wordt meer ingezet op de rol van de gemeente als regisseur.

Bij de uitvoering van milieubeleid worden andere partijen betrokken, die zich willen inzetten voor hetzelfde doel. Gezamenlijke inzet van kennis en middelen (financiële of organisatorische middelen bijvoorbeeld) kan bijdragen aan realisatie van het doel. Voorwaarde hierbij is wel dat deze partijen baat hebben bij hun participatie. De gemeente kan zich hierbij opstellen als regisseur.

In het basis++ transitieniveau is de gemeente een meer gelijkwaardige partner bij het realiseren van de gewenste doelen.

Door ook andere partijen binnen projecten in staat te stellen te profiteren zullen projecten nooit helemaal worden uitgevoerd zoals de gemeente dit

wenst, maar wordt het vaak onmisbare draagvlak en de investeringsbereidheid van partners verhoogd.

3.4.5 Advies richting Raad

Klimaat en energiebeleid is een belangrijk speerpunt van de route naar duurzaamheid. De projecten die worden uitgevoerd kunnen alleen slagen bij actieve participatie van partners. Voor veel klimaatprojecten zal dan ook het basis++transitieniveau worden gekozen.

Van belang is dat steeds bij de ontwikkeling van projectvoorstellen en – plannen expliciet keuzen worden gemaakt in de samenwerkingsvorm, welke partners en welke rol de gemeente heeft. Ten aanzien van biodiversiteit liggen hier kansen in de samenwerking met bijvoorbeeld het IVN en de ZLTO.

Ook de functie en de taak van de milieuklankbordgroep kan hier verder gestalte worden gegeven. Wellicht kan de milieuklankbordgroep een meer pro-actieve bijdrage leveren aan het debat, diverse projecten en initiatieven uit de Veldhovense gemeenschap.

De gewenste ontwikkeling vraagt in ieder geval om structurele aandacht en inzet voor betrokkenheid en participatie bij alle projecten. Verwacht wordt dan ook dat dit een capaciteitsbeslag van ca. 0,5 tot 1,0 fte kan gaan beslaan. Uitgaande van de hiervoor uitgesproken voorkeursstransties, wordt verwacht dat het in eerste instantie zal gaan om een capaciteitsbeslag van 0,5 fte extra. Hierbij is dan rekening gehouden met het feit dat met slim kiezen van projecten en activiteiten 'betrokkenheid en participatie' integraal onderdeel uit maken van verschillende projecten en derhalve het extra tijdbeslag beperkt zal zijn.

3.4.6 Ambitie 2030

De gemeente wisselt haar rollen af, aangepast aan de specifieke doelen die zij wil bereiken. Zo is de gemeente zowel een 'zelfstandige ontwikkelaar' als een 'regisseur' als een gelijkwaardige 'partner' .

3.4.7 Doelstellingen 2014

De gemeente is minimaal op transitieniveau basis + voor de uitvoering van de leidende principes en speerpunten van dit plan.

3.4.8 Aanpak 2010–2014

1. Er wordt een ontwikkelingsrichting voor participatie en betrokkenheid beschreven voor deze planperiode; onderdeel daarvan zijn:
 - a. de samenhang van beleid met de inzet van bewustwording en (financiële)prikkels, zoals subsidies, private partijen stimuleren gewenste acties uit te voeren. Verder ontwikkelen van (financiële) stimuleringsmiddelen om particuliere initiatieven te ondersteunen (bijvoorbeeld via doorontwikkeling van de huidige DE-regeling en de ontwikkeling van een 'revolving fund' – voor dit laatste is al een provinciaal initiatief gestart
 - b. de samenhang tussen ingezet beleid en de inzet van sancties om private partijen te stimuleren mee te werken aan het gemeentelijk beleid
 - c. de samenhang tussen beleid en de mogelijkheden om partijen te stimuleren mee te werken aan het beleid via voorlichting (communicatie).
 - d. bepalen strategie voor een optimale inzet van deze methoden.
2. Implementeren ontwikkelingsrichting participatie en betrokkenheid
3. Initiëren en coördineren van milieuprojecten en beleefbare en tastbare milieuprojecten
4. Publiceren jaarlijkse milieu- & duurzaamheidsagenda: activiteiten in Veldhoven
5. Onderzoeken welke bijdrage de milieuklankbordgroep kan leveren aan deze ontwikkeling; mogelijke omschakeling naar een meer pro-actieve groep in plaats van een groep die ad hoc wordt gevraagd te adviseren.

3.5 Het leidend principe 'basisbouwstenen op orde'

3.5.1 Belang

De basistaken zijn de essentiële bouwstenen voor een milieubeleid dat bijdraagt aan het realiseren een duurzame en goede kwaliteit van de leefomgeving.

Zonder goede bouwstenen is verduurzaming van Veldhoven niet mogelijk. Geluid, bodem-, water-, en luchtkwaliteit en externe veiligheid zijn daarbij van essentieel belang. Vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn daarbij belangrijke instrumenten. Het is essentieel dat deze taken blijvend op een actueel niveau worden gevoerd en op de toekomst gericht blijven.

De gemeente heeft binnen de bestaande wet- en regelgeving beperkte vrijheden om specifieke normen op de lokale situatie af te stemmen. In de afweging tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en de kwaliteit van de leefomgeving wil de gemeente daar optimaal gebruik van maken.

3.5.2 Huidige situatie

De beleidsdocumenten voor de basistaken en bijbehorende werkwijzen zijn over het algemeen op orde en toekomstgericht. Voor Bodem moet binnenkort een nieuwe bodemkwaliteitskaart worden gemaakt, met bijbehorend beheerplan.

Verbetering is mogelijk in de afstemming in de gemeentelijk projecten, het moet niet zo zijn dat de confrontatie met milieunormen stagnatie van deze plannen oplevert. Milieu moet vroegtijdig worden betrokken bij alle ruimtelijke planontwikkelingen en overige relevante projecten. Deze integrale projectmatige werkwijze moet daarom nog beter worden uitgewerkt en verankerd binnen de gemeentelijke organisatie.

Op dit moment kent de gemeente de volgende voor dit plan relevante beleidsdocumenten

tabel: overzicht bestaande relevante bouwstenen

Document	vastgesteld d.d.	actueel
Afvalstoffenverordening	16 december 2008	ja
Landschapsbeleidsplan	8 december 1998	nee
Luchtkwaliteitactieplan	14 augustus 2007	ja
Verordening geurhinder en veehouderij	20 mei 2008	ja
DE-scan -update (kansen duurzame energievoorziening Veldhoven)	19 februari 2008	ja
Natuurwaarden in de gemeente Veldhoven: quickscan flora en fauna	19 februari 2008	ja
Energiemanagement en groene stroom	1 mei 2007	ja
Regionaal ontwerp convenant geluid	15 mei 2007	ja
Bestuursovereenkomst handhaving omgevingsrecht	15 mei 2007	ja
Investerings in duurzame energie	7 november 2007	ja
Ontheffingenbeleid hogere waarden - wet geluidhinder	20 februari 2007	
Duurzaamheidsvisie Zilverackers	20 mei 2008	Ja

Document	vastgesteld d.d.	actueel
Energievisie Habraken	16 oktober 2007 en 29 april 2008	
EU-Richtlijn Omgevingslawaaï	24 juni 2008	ja
Beleidsvisie externe veiligheid	11 november 2008	
Integrale handhaving 2008-2012	26 augustus 2008	ja
Afvalactiviteitenplan 2006-2008	31 januari 2006	nee
Nota integraal handhavingsbeleid 2009-2012	28 augustus 2008	ja

3.5.3 Relevante ontwikkelingen

De gemeente heeft binnen de bestaande wet- en regelgeving beperkte vrijheden om specifieke normen op de lokale situatie af te stemmen. In de afweging tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en de kwaliteit van de leefomgeving wil de gemeente daar optimaal gebruik van maken.

Duurzaamheid blijft daarin de focus.

De ontsluiting van Veldhoven en de regio voor het verkeer blijft een belangrijk aandachtspunt, in verband met eventuele gevolgen voor geluid, emissies, en externe veiligheid. Ook de ontwikkelingen van Brainport in de A2 zone en de ontwikkelingen nabij het vliegveld zijn relevant voor de komende jaren.

Een andere ontwikkeling is het veranderingsproces in het afvalbeheer, waarin de afvalinzameling en de afvalverwerkers steeds meer toe zullen groeien naar een materialen- en grondstoffenhandel.

Afvalpreventie, het aantal in te zamelen fracties en de nuttige toepassing van de fracties zal de nodige aandacht blijven vergen. De afgelopen jaren heeft de gemeente actief deelgenomen aan diverse programma's om zwerfval te voorkomen en op te ruimen via deelname aan de 'nationale opschoondag'.

Op dit moment wordt in regionaal verband gekeken naar nieuwe contracten voor de verwerking van de ingezamelde GFT-fractie. Eén van de overwegingen die hierin meespeelt, is de mogelijkheid deze fractie in te zetten voor de opwekking van duurzame energie.

Veldhoven start eind 2009 met het gescheiden inzamelen van kunststofverpakkingsmateriaal. Plastic afval wordt dan voortaan maandelijks opgehaald. Inwoners kunnen het afval aanbieden in speciale plastic zakken die gratis worden verstrekt. Naast de groene, grijze en blauwe bak krijgen de Veldhovense huishoudens de beschikking over doorzichtige plastic zakken voor het scheiden van plastic afval.

Ook is de gemeente bezig met de voorbereiding van de oprichting van een nieuwe milieustaat op het bedrijventerrein Habraken.

De voorbereidingen van de actualisatie van het gemeentelijke bodembeleid zijn gestart. Het gaat dan met name om actualisatie van de bodembeheerkaart (BKK), die samen met het beheersplan, inzicht geeft in de bodemkwaliteit én op welke wijze grondstromen mogen worden toegepast. Doel is dat in ieder geval de bestaande bodemkwaliteit niet achteruit gaat.

Op dit moment worden de ontwikkelingen in wet- en regelgeving op het gebied van de basistaken en op het gebied van klimaat en duurzaamheid ook regionaal bewaakt en uitgewerkt in het Regionale Milieuwerkprogramma (RMP) dat iedere jaar door het bestuur van de SRE-gemeenten wordt vastgesteld. Een belangrijk deel van de uitvoering van dit RMP ligt bij de SRE-Milieudienst. De voortgang van dit werkprogramma en ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden periodiek in regionale werkgroepen besproken bij de SRE-Milieudienst. Medewerkers van de gemeenten zijn meestal bij deze overleggen aanwezig.

Er is onvoldoende personele capaciteit in de gemeente om alle relevante door de SRE-Milieudienst binnen het Regionale Milieu Programma ontwikkelde projecten ook lokaal uit te voeren. Dit aspect en een actievare rol van de gemeente bij het tot stand komen van het RMP zou in de toekomst verbeterd kunnen worden, zodat Veldhoven en de regio de regionale kennis en formatie beter uit kunnen nutten.

3.5.4 Transitieniveaus

Voor een korte beschrijving van de transitieniveaus wordt u verwezen naar bijlage 6.

3.5.5 Advies richting Raad

De basistaken vormen de essentiële bouwstenen voor een inzet op duurzaamheid. Door slim om te gaan met milieu- en duurzaamheidsadvisering loopt een deel van de advisering in projecten samen op, evenals de beleidontwikkeling.

Een belangrijk aspect van de uitvoering van dit transitieniveau is het actueel houden van de bouwstenen. Dit betekent ondermeer dat de gemeente binnenkort een nieuwe Bodemkwaliteitskaart moet gaan maken en in

overweging gaat nemen in hoeverre aanvragen van subsidie bij de provincie voor een bijdrage uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing aan de orde is.

Gezien de huidige externe inhuur ten behoeve van de uitvoering van deze bouwstenen en de gevraagde inspanningen op het gebied van o.a. bodem, afval , en de SRE wordt een benodigde inzet van ca. 0,4 fte extra nodig geacht.

3.5.6 Ambitie 2030

Voldoen aan de wettelijke normen, waar gewenst een betere milieukwaliteit dan het wettelijke minimum nastreven. Voorkomen stagnatie van projecten vanwege milieunormen (basis +).

3.5.7 Doelstellingen 2014

Voldoen aan wettelijke normen en gemaakte afspraken nakomen (basis).

3.5.8 Aanpak 2010–2014'

Bestaande bouwstenen actueel houden:

1. Handhavingsbeleid (ieder jaar HUP vaststellen)
2. Vergunningen + beleid (WABO project implementeren)
3. Externe veiligheid
4. Geluid
5. Luchtkwaliteit
6. Bodemkwaliteit (nieuwe bodemkwaliteitskaart in 2010)
7. Watertaken (nieuw GRP, wordt nu opgesteld (door andere afdeling), met KRW hierin etc.)
8. Afvalbeheer
9. Integratie van milieu in ruimtelijke projecten
10. Uitvoeren relevante projecten uit het regionale werkprogramma en implementatie in de organisatie
11. Overwegen deelname aan provinciale ISV3 subsidie regeling

4 Realisatie van het plan

4.1 Organisatie in transitie

De uitvoering van de aan de raad geadviseerde transitie vergt inspanningen van de gemeentelijke organisatie. De transitie naar een duurzame ontwikkeling vergt van de gemeente inzet van meerdere rollen ('waakhond', regisseur en partner). De transitie vergt daarbij een verdere integratie van milieu en duurzaamheidsbeleid in andere gemeentelijke werkvelden.

Steeds wordt bij de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's bepaald welke afdeling verantwoordelijk is voor het uitvoeren van een activiteit, project of (deel)plan. De gemeente wil zich via deze voorkeurstransities bovendien inspannen om actief te communiceren over de resultaten van het gemeentelijke milieubeleid en wat de betekenis is van het gemeentelijke milieubeleid voor haar inwoners. In combinatie met structurele aandacht voor educatie moet dit leiden tot een grotere bewustwording van gemeente, inwoners, instellingen en bedrijven in Veldhoven om milieuvriendelijk en duurzaam te gaan handelen.

Ook inzet op betrokkenheid en participatie vergt dat de gemeente zich actief openstelt voor haar omgeving en keuzes maakt in de wijze van samenwerking met de verschillende partners. Deze werkwijzen moeten helder in de organisatie worden vertaald.

4.2 Milieu uitvoeringsprogramma

De voorgestelde transitieniveaus geven richting voor de langere termijn, doelstellingen beschrijven wat in dat kader wanneer moet zijn bereikt en de acties duiden op wat daarvoor daadwerkelijk wordt ondernomen.

Een pro-actief en inspirerend milieubeleid zoekt steeds aansluiting bij actuele ontwikkelingen en kansen en behoeft dus regelmatig bijstelling.

Het voorliggende Milieubeleidsplan is gericht op de komende vier jaren en wordt na 2014 herzien. Om de effectiviteit van het gevoerde beleid te kunnen vaststellen, wordt nog in 2009 een uitvoeringsprogramma 2010 en een monitoringsprogramma ontwikkeld en geïmplementeerd.

Door het monitoren van de indicatoren worden de bereikte effecten zichtbaar. De resultaten worden periodiek beschreven in de voortgangsrapportages en jaarlijks verantwoord in het jaarverslag.

Jaarlijks wordt, in relatie met de planning- en controlcyclus, een concreet, uitvoeringsgericht Milieu uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierin evalueren we de acties van het lopende jaar, toetsen we het milieurendement aan de milieubalans, signaleren we nieuwe ontwikkelingen, stellen we wenselijk geachte beleidswijzigingen voor en beschrijven we de acties voor het komende jaar.

4.3 Financiële uitvoerbaarheid

4.3.1 Inleiding

Dit ambitieuze Milieubeleidsplan is binnen de beschikbare personele en financiële kaders niet uitvoerbaar. De korte termijn strategie voor een succesvol milieubeleid is dan ook gericht op prioriteren, mobiliseren en faciliteren.

Bij het prioriteren gaat het in eerste instantie om de vraag met welke speerpunten en milieuthema's een zo hoog mogelijk milieurendement kan worden behaald. Vervolgens bepalen we welke activiteiten al financieel zijn gedekt en hoe we eventuele externe financieringsbronnen kunnen benutten. Tenslotte stellen we de inzet van de eigen middelen vast.

4.3.2 De keuzen

Aan de raad is voorgesteld het leidend principe Duurzaamheid, met daarbinnen de speerpunten Klimaat en Energie en Biodiversiteit de komende jaren absolute prioriteit te geven. Binnen het leidende principe 'de bouwstenen op orde houden' is het vooral van belang ruimte te houden voor actuele ontwikkelingen.

De speerpunten 'communicatie' en 'betrokkenheid en bewustwording' vragen om een structurele en systematische aanpak, die goed aansluit bij het in evenwicht brengen van de People, Planet en Profit balans van duurzame ontwikkeling.

Communicatie om inwoners en maatschappelijke partners bewust te laten worden en mobiliseren! Een besef van wat ieder zelf kan bijdragen aan een duurzame ontwikkeling, met in het verlengde daarvan 'betrokkenheid en participatie': samen de handen aan de ploeg, op weg naar een duurzame ontwikkeling.

Uitgaande van de eerder aangegeven collectieve verantwoordelijkheid voor het bereiken van een duurzaam Veldhoven, is het zaak partijen te mobiliseren door hen te overtuigen en te verleiden tot inzet van eigen middelen.

Het slim samenbrengen van inhoudelijke thema's uit de speerpunten en activiteiten op het gebied van communicatie en participatie en bewustwording heeft onze voorkeur. We verwachten op deze wijze effectiever richting duurzame ontwikkeling te groeien.

De daadwerkelijke structurele inzet van deze partijen, vergt een forse communicatieve inspanning. Door de gerichte inzet van milieucommunicatie en andere instrumenten die betrokkenheid van inwoners en partijen vergroten, wil Veldhoven deze doelgroepen bereiken en activeren.

Er wordt een ontwikkeling ingezet van het bekrachtigen van de bestaande ambities met een stapje verder op weg naar een duurzame ontwikkeling. Dit betekent dat er formatie wordt gevraagd voor het borgen van de benodigde formatie om van een basis transitie naar een basis+ transitie te kunnen doorgroeien.

Het op orde houden van de bouwstenen is daarbij een belangrijke basis. De ruimtelijke vertaling van dit beleid blijft de komende periode een essentieel punt. Gevraagd wordt dan ook om deze consequenties om te zetten in kaartbeelden, zodat de milieusituatie voor iedereen eenvoudig zichtbaar is. Er is al veel informatie die gekoppeld is aan kaarten, zoals de geluidniveaukaart en de bodeminformatie. Wat nu moet gebeuren is de informatie aan elkaar koppelen en naar eenduidige onderliggende kaart brengen én de informatie raadpleegbaar maken. Mede met het oog op de openbaarheid van veel milieuinformatie (Verdrag van Aarhus) is dit een gewenste ontwikkeling. Tot slot worden ter ondersteuning van deze transitie inspanningen gevraagd op het gebied van communicatie ('bewustwording') en betrokkenheid en participatie. Met name op deze gebieden is het van belang om op termijn een samenhangend strategisch communicatieplan te maken. Dit kan worden uitbesteed en is in de begroting niet in de formatieberekeningen opgenomen, maar als aparte post.

4.4 De consequenties

4.4.1 Inleiding

Het milieubeleidsplan zet koers richting een duurzame ontwikkeling van Veldhoven. Deze ontwikkeling vraagt op diverse fronten een andere wijze van werken – een transitie – van de gemeente. In dit plan is deze transitieopgave beschreven. Het plan bevat de milieu- en duurzaamheidsambities voor 2030 en de beleidskaders voor de komende vier jaar.

In dit plan worden voorstellen richting de raad gedaan voor de te kiezen transitiepakketten. Daarbij is gekeken naar de gevolgen van de gewenste transities voor de organisatie. Uitgangspunt is dat deze transitie (van interne naar een meer externe organisatie en van een de rol van bevoegd gezag/ initiatiefnemer, naar een veelheid van rollen) door de organisatie te dragen moet zijn. Deze overwegingen hebben tot voorstellen aan de raad geleid voor de uitvoering van dit plan.

In deze paragraaf gaan we in op de benodigde formatie en middelen voor de uitvoering van de transitiepakketten. Om te beginnen is gekeken naar de huidige formatie en middelen voor de uitvoering van de milieutaken.

Vervolgens is gekeken naar de benodigde formatie en middelen voor de uitvoering van de voorgestelde transitiepakketten.

4.4.2 Bestaande formatie en de uitvoering van dit milieubeleidsplan

De actuele beschikbare formatie voor de uitvoering van de milieutaken, blijkt in de praktijk feitelijk niet voldoende te zijn om de gemeentelijke ambities uit te kunnen voeren. Daarom wordt feitelijk structureel ca. 1 fte ingehuurd. Deze formatie is echt nodig om de huidige bestuurlijk vastgestelde ambities te kunnen realiseren. In onderstaande tabel wordt dit weergegeven.

	Fte in 2009	externe inhuur	Totaal
Inbreng in <i>ruimtelijke</i> projecten	0,23		0.23
Milieu algemeen en inhoudelijk	0,95	1	1.95
Programmering en evaluatie	0,13		0.13
Totaal	1,32	1,0	2.32

Deze minimaal benodigde formatie is onvoldoende om alle transities op het basisniveau uit te voeren. De basistransities zijn er op gericht de taken uit te voeren op een kwalitatief goed niveau, maar met alleen de basistransities

uitvoeren wordt op de langere termijn geen duurzame ontwikkeling gerealiseerd.

4.4.3 De uitvoering van de voorgestelde transitiepakketten

Duurzame ontwikkeling:

Duurzame ontwikkeling is de centrale focus in dit plan. Het voorgestelde transitiepakket heeft dan ook tot doel te starten op het basisniveau en vervolgens door te groeien naar het basis+ niveau. Voor de bijbehorende ambities voor de langere termijn, de doelen voor de periode van dit beleidsplan en de globale aanpak wordt verwezen naar paragraaf 3.1.7 tot en met 3.1.9 en bijlage 1.

- Voor de eerste periode van de basistransitie betekent dit de volgende benodigde extra formatie:
 - 0,2 fte voor de verdere integratie van duurzame ontwikkeling in de interne milieuadviesing (borging in werkprocessen) op ruimtelijke plannen.
 - 0,2 fte voor de verduurzaming van de gemeentelijke bedrijfsvoering (oppakken interne milieuzorg en energiebeheer, duurzaam inkopen).
- De tweede periode –basis + transitie– leidt naar het volgende formatiebeslag (boven op het basis niveau):
 - + 0,3 fte voor de verduurzaming van de gemeentelijke bedrijfsvoering (energie, milieuzorg, duurzaam inkopen)
 - + 0,3 fte voor de verdere integratie van duurzaamheids adviesing op alle gemeentelijke projecten
 - +0,2 fte voor de regie op verdere ontwikkeling van duurzaam gemeentelijk beleid

Klimaat- en energiebeleid

De uitvoering van klimaat- en energiebeleid is één van de twee speerpunten om inhoud te geven aan een duurzame ontwikkeling. Klimaat- en energiebeleid gaat immers over het zuinig gebruik van energie en een veilige leefomgeving. Voor de bijbehorende ambities voor de langere termijn, de doelen voor de periode van dit beleidsplan en de globale aanpak wordt verwezen naar paragraaf 3.2.1.6 tot en met 3.2.1.8 en bijlage 2.

Voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid willen we dat minimaal de bestaande ambities worden gerealiseerd. Deze ambities zijn nu wel

vastgelegd, maar nog niet vertaald in een duidelijk implementatieplan. Het gaat dan om:

- De uitvoering van het klimaatprogramma (SLOK subsidie);
- De overige klimaat- en energieprojecten die inmiddels zijn gestart;
- De uitvoering van de crisismaatregelen (zoals de DE-subsidie regeling voor inwoners van Veldhoven die een duurzame energie-installatie in hun woning realiseren).

Voor de eerste periode van de basistransitie betekent dit de volgende benodigde extra formatie:

- Interne advies- en regierol voor de integrale uitvoering van klimaat- en energieprojecten: 0,25 fte
- Uitvoering projecten in samenwerking met externe partners: 0,25 fte

De tweede periode (basis + transitie) leidt tot een formatiebeslag van 0,5 fte (dit is 0,25 fte boven op het basis niveau, waardoor het formatiebeslag verdubbelt).

Voor de basis ++ transitie is nog eens ca. 0.5 fte bovenop de hiervoor genoemde formatie nodig.

Biodiversiteit

Biodiversiteit is naast klimaat- en energiebeleid het speerpunt voor de nadere Veldhovense invulling van een duurzame ontwikkeling. Voor de bijbehorende ambities voor de langere termijn, de doelen voor de periode van dit beleidsplan en de globale aanpak wordt verwezen naar paragraaf 3.2.2.6 tot en met 3.2.2.8 en bijlage 3.

Op dit moment worden op dit gebied beleidsplannen voorbereid of zijn onlangs vastgesteld. In deze planperiode willen we graag het basistransitieniveau uitvoeren. Deze transitie zet in op het actueel maken en houden van de relevante plannen én op de uitvoering van de plannen. Geschat wordt dat daarvoor in deze planperiode 0,5 fte extra nodig is.

Bewustwording

Het leidende principe 'bewustwording' is gekozen om recht te doen aan de wensen van de raad en de inwoners om zicht te hebben op de inhoud van het gemeentelijke milieubeleid en de door de gemeente geleverde inzet en prestaties.

Daarnaast willen we met dit principe structureel aandacht geven aan de bewustwording van de Veldhovenaren hoe zij zelf duurzaam en milieuvriendelijk kunnen handelen.

Voor de bijbehorende ambities voor de langere termijn, de doelen voor de periode van dit beleidsplan en de globale aanpak wordt verwezen naar paragraaf 3.3.7 tot en met 3.3.9 en bijlage 4.

Omdat dit leidend principe een omschakeling van de organisatie vraagt, willen we in deze planperiode inzetten op de realisatie van het basis–transitieniveau, die vooral inzet op:

- structurele aandacht voor publieksinformatie over het gemeentelijke milieubeleid en
- structurele aandacht voor educatie.

Om dit goed op te pakken is de volgende extra formatie gewenst:

- 0,15 fte voor structurele aandacht voor educatie aan scholen via het MEC;
- 0,15 fte voor de begeleiding van de productie van publieksfolders over gemeentelijk milieubeleid en de persberichten etc.
- 0,1 fte voor de interne regierol rond milieucommunicatie en –educatie: er voor zorgen dat de aanpak voor deze transitie in de planperiode ook wordt gerealiseerd.

Betrokkenheid en participatie

Het realiseren van een duurzame ontwikkeling kan de gemeente niet alleen. Daarvoor is ieders bijdrage nodig. Het leidende principe 'betrokkenheid en participatie' is er op gericht om afgestemd op de te realiseren doelen een keuze te maken in de best passende rollen die gemeente heeft te spelen en de samenwerkingsvormen. Voor de bijbehorende ambities voor de langere termijn, de doelen voor de periode van dit beleidsplan en de globale aanpak wordt verwezen naar paragraaf 3.4.7 tot en met 3.4.9 en bijlage 5.

We stellen in dit plan dan ook niet één bepaald transitieniveau voor, maar hebben op basis van een gemiddelde van de transitieniveaus de inschatting gemaakt dat er in deze planperiode ongeveer 0,5 tot 1 fte per jaar extra nodig zal zijn.

Een deel van deze formatie wordt momenteel al structureel ingehuurd (ca. 0,5 fte) en zou feitelijk ook structureel gemaakt moeten worden.

De basistaken op orde houden

De bestaande beleidsnotities zijn belangrijke bouwstenen voor het gemeentelijke milieubeleid en ze staan bovendien aan de basis van de

mogelijkheid een duurzame leefomgeving te realiseren. Van belang is dan ook dat ze blijvend voldoen aan de actuele geldende wettelijke normen. Voor de bijbehorende ambities voor de langere termijn, de doelen voor de periode van dit beleidsplan en de globale aanpak wordt verwezen naar paragraaf 3.5.6 tot en met 3.5.8 en bijlage 6.

Om deze taak goed te kunnen realiseren is extra 0,4 fte formatie nodig:

- 0,2 voor bodem
- 0,1 voor het gemeentelijke afvalbeleid
- 0,1 voor de actuele ontwikkelingen, zoals eventuele deelname aan ISV 3.

Deze formatie wordt momenteel al structureel ingehuurd en zou voor de realisatie van dit milieubeleidsplan dan ook volledig structureel gemaakt moeten worden.

4.4.4 De ruwe begroting

Op basis van het voorgaande is de ruwe begroting als volgt opgebouwd:

1. Bestaande budgetten en kosten op basis van het huidige ambitieniveau en de bestaande formele formatie.
2. De momenteel structureel ingehuurde formatie (ca. 1 fte) formeel structureel te maken en te financieren uit het budget voor de realisatie van de milieubeleidstaken: dit gaat dan om een structureel bedrag van € 52.000 per jaar.
3. Kostenraming van acties die voortvloeien uit de uitvoering van de voorgestelde transitie uit dit milieubeleidsplan.
4. De benodigde formatie op basis van de uitvoering van de voorgestelde transitie.

De extra benodigde formatie stelt de gemeente voor een grote kostenpost.

Het is daarbij echter van belang zich het volgende te realiseren:

- de extra benodigde formatie voor het uitvoeren van de voorkeurs transitie gaat uit van de omzetting van 1 structureel ingehuurde formatie naar een structurele formatie uit het milieubudget (1 fte: € 52.000). Deze aanpassing wordt nodig geacht omdat het om feitelijk structurele inhuur gaat, zonder welke het huidige ambitieniveau niet gerealiseerd kan worden;
- het voorkeurscenario gaat uit van een samenhang in de gekozen transitie en de uit te voeren acties. Dit betekent dat er op zowel basis als basis+ als basis++ –niveau transitie worden uitgevoerd, waardoor er aan het einde van deze planperiode een duidelijke stap is gezet naar een duurzame ontwikkeling.

Alles uitvoeren volgens het basis transitieniveau zou betekenen dat er (naast de structurele 1 fte) nog eens 1,3 fte nodig is. Met het uitvoeren van het basisniveau voert de gemeente het minimale wat zij wenselijk vindt om haar werk goed te doen (zie ook §§ 2.4 en 2.5 van het plan) Dit betekent eveneens dat de gemeente op langere termijn haar doelstellingen niet gaat realiseren ('duurzaam Veldhoven' in 2030); alles binnen 1 scenario leidt tot de volgende kostenramingen:

	fte	2010	2011	2012	2013	totaal	gemiddeld per jaar
<i>Voorkeursscenario</i>		<i>€ 109.200</i>	<i>€ 109.200</i>	<i>€ 202.800</i>	<i>€ 239.200</i>	<i>€ 660.400</i>	<i>€ 165.100</i>
Basis	1,3	€ 67.600	€ 119.600	€ 119.600	€ 119.600	€ 426.400	€ 106.600
basis +	3,6	€ 187.200	€ 192.400	€ 192.400	€ 192.400	€ 764.400	€ 191.100
basis ++	6,6	€ 343.200	€ 296.400	€ 296.400	€ 296.400	€ 1.232.400	€ 308.100

N.B. Bovenstaande getallen van basis, basis+ en basis ++ zijn een indicatie.

Begroting voorkeurscenario milieubeleidsplan 2010–2014

Inkomsten	2010	2011	2012	2013
Structureel budget	€ 263.072	€ 239.968	€ 242.542	€ 245.000
Crisismaatregel Subsidie DE	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0
SLOK Rijksbijdrage gemeentelijk klimaatbeleid	€ 42.246	€ 23.977	€ 0	€ 0
Externe financiering klimaatprogramma	€ 14.625	€ 14.625	€ 14.625	€ 14.625
Totaal budget	€ 419.943	€ 278.570	€ 257.167	€ 245.000

Uitgaven	2010	2011	2012	2013
Realiseren structureel ingehuurde formatie t.b.v. uitvoeren bestaande ambitieniveaus	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000
Eigen bijdrage gemeente milieubudget klimaatprogramma (tegenfinanciering SLOK bijdrage)	€ 11.680	€ 11.680	€ 11.680	€ 11.680
Subsidie Duurzame energie	€ 120.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Energiepreventiescans Habraken	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Bijdrage SRE Milieudienst	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Contributies, abonnementen en onderhoud	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Acties (zoals Week van de vooruitgang, groene voetstappen, nacht van de nacht)	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Acties en projecten voortkomend uit het nieuwe milieubeleidsplan				
publieksfolders gemeentelijk milieubeleid	€ 25.000	€ 25.000	€ 10.000	€ 10.000
monitoringsprogramma, 0-metingen	€ 15.000			
actualisatie landschapsbeleidsplan	€ 15.000			
ontwikkeling kaartbeelden duurzaam milieubeleid ('milieu op de kaart' / milieu-atlas')	pm	pm	pm	pm
Overige acties: strategie 'bewustwording' en 'betrokkenheid&participatie' & projecten	€ 46.263	€ 34.890	€ 28.487	€ 28.487
Eventuele ruimte acties uit mbp	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal uitgaven	€ 419.943	€ 278.570	€ 257.167	€ 245.000

Extra Formatie uitvoering milieubeleidsplan	fte		fte		fte		fte	
Duurzame ontwikkeling								
verduurzaming gemeentelijke bedrijfsvoering	0,2	€ 10.400	0,2	€ 10.400	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000
integratie interne duurzaamheidsadviesing	0,2	€ 10.400	0,2	€ 10.400	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000
Regie rol verdere ontwikkeling duurzaam gemeentelijk beleid							0,2	€ 10.400
Klimaat en energie								
integratie interne adviesing	0,3	€ 13.000	0,25	€ 13.000	0,75	€ 39.000	1,25	€ 65.000
samenwerking externe partners	0,3	€ 13.000	0,25	€ 13.000	0,75	€ 39.000	0,75	€ 39.000
Biodiversiteit								
Actueel houden plannen + uitvoering van de plannen	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000
Bewustwording								
structurele aandacht educatie scholen +MEC	0,2	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800
publieksfolders gemeentelijk milieubeleid, persberichten etc	0,2	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800
regierol	0,1	€ 5.200	0,1	€ 5.200	0,1	€ 5.200	0,1	€ 5.200
Betrokkenheid en participatie								
gemiddeld nodig	0,3	€ 15.600	0,3	€ 15.600	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000
Bouwstenen op orde								
benodigde formatie opgenomen in kosten structurele formatie bestaande ambitieniveaus	0	€ 0	0	€ 0	0	€ 0	0	€ 0
Totale kosten extra formatie	2,1	€ 109.200	2,1	€ 109.200	3,9	€ 202.800	4,6	€ 239.600
Inkomsten		€ 419.943		€ 278.570		€ 257.167		€ 245.000
Kosten (uitgaven + extra formatie)		€ 529.143		€ 387.770		€ 459.967		€ 484.000

<i>Totale kosten uitvoering voorkeurst transitie</i>	<i>€ 109.200</i>	<i>€ 109.200</i>	<i>€ 202.800</i>	<i>€ 239</i>
---	-------------------------	-------------------------	-------------------------	---------------------

Onderstaand schema is een weergave van de samenstelling van voorkeurstransities.

Leidend principe / speerpunt	Basis transitieniveau	Basis + transitieniveau	Basis ++ transitieniveau
Duurzame ontwikkeling	2010-2011	2011-2014	
Klimaat en energiebeleid	2010-2011	2011-2014	2011- en verder
Biodiversiteit	2010-2014		
Bewustwording	2010-2014		
Betrokkenheid & participatie	2010-2014	2010-2014	2010-2014
Basistaken op orde houden	2010-2014	2010-2014	

4.4.5 Andere keuzen?

In een tijd waarin een sobere begroting en te realiseren bezuinigingen met de raad zijn afgesproken, mag ook worden verwacht dat de raad niet zonder meer zal instemmen met deze extra kosten. De vraag is dus welke keuzes voor de raad wel acceptabel zijn. Gekeken is daarom nog naar mogelijkheden op het gebied van:

1. uit te besteden taken;
2. taken en kosten die eigenlijk niet ten laste van het milieubudget zouden moeten komen;
3. de absolute prioriteiten binnen de transitieniveaus.

1. uitbesteden van taken

Het maken van publieksfolders zou volledig uitbesteed kunnen worden. Knelpunt daarbij is echter dat inhoudelijke begeleiding (kwaliteitsbewaking) van de gemeente gewenst is.

2. taken en kosten die eigenlijk niet ten laste van het milieubudget zouden moeten komen

Voor wat betreft de milieu- & duurzaamheidsadvisering op ruimtelijke en andere projecten kan worden gesteld dat deze advisering op kosten van de specifieke projecten moet worden gemaakt. Dit zou betekenen dat op dit moment de formatie voor klimaat en energie en duurzame ontwikkeling terug kan worden gebracht, naar vooral formatie voor de regio. Op zo'n manier

dat de uitvoering van het gemeentelijke klimaatprogramma niet in gevaar komt. Van belang is dan wel dat de benodigde formatie voor de projecten wel word geborgd.

3. de absolute prioriteiten binnen de transitieniveaus

Binnen de gekozen transities zijn 'harde kernen' van de voorgenomen aanpak aan te wijzen die een essentiële bijdrage leveren aan het realiseren van de transitie naar een duurzame ontwikkeling. Deze taken moeten in ieder geval worden uitgevoerd.

Als deze kernen alleen uitgevoerd worden, voert de gemeente een langer transitieniveau uit dan het volledige basis transitiepakket, maar doet de gemeente wel de zaken die minimaal noodzakelijk zijn om een transitie naar duurzame ontwikkeling in te zetten.

- Voor 'duurzaamheid/ duurzame ontwikkeling' gaat het om de verduurzaming van de gemeentelijke bedrijfsvoering. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en neemt haar verantwoordelijkheid om zelf duurzaam te handelen. Om dit echt waar te kunnen maken is minimaal 0,5 fte nodig, In de voorkeurstransitie is deze formatie opgedeeld via een groeimodel van de eerste twee jaar van 0,3 naar de daaropvolgende 2 jaar naar 0,5 totaal.
Er is in deze aangepaste begroting geen rekening gehouden met de benodigde formatie voor de regierol (in- externe afstemming projecten).
- Voor 'klimaat en energiebeleid' gaat het in ieder geval om de uitvoering van het gemeentelijke klimaat- & energieprogramma + de reeds gestarte initiatieven. Het gaat hier feitelijk om gemaakte afspraken: + 0,2 fte.
- Voor 'biodiversiteit' blijft de keuze voor de uitvoering van het basis transitieniveau staan. Dit is al een 'minimumniveau' om alle taken die de gemeente op dit gebied heeft, in te kunnen zetten voor de transitie naar een duurzame ontwikkeling. Nodig: ca. 0.5 fte
- Voor 'bewustwording' staan –vanuit het langere termijn perspectief en de samenhang met 'betrokkenheid en participatie' de educatieve activiteiten centraal en de communicatie over het gemeentelijke milieubeleid. Nodig: 0,3 fte
- Voor wat betreft 'betrokkenheid en participatie' gaat het dan om het initiëren en coördineren van aansprekende en tastbare duurzaamheidsprojecten. Deze projecten houden duurzame ontwikkeling levend en leren mensen hoe zij zelf kunnen bijdragen aan een duurzame ontwikkeling. Nodig: +0,25 fte

- Voor wat betreft 'de basis op orde houden' is er geen keus, het gaat hier om een absolute randvoorwaarde van milieubeleid: voldoen aan de wettelijke normen. De hiervoor benodigde formatie is dan ook opgenomen in de structurele formatie die in uit het milieubudget wordt betaald.

Dit levert de volgende aangepaste begroting op:

Aangepaste begroting 'harde kernen'

Inkomsten	2010	2011	2012	2013
Structureel budget	€ 263.072	€ 239.968	€ 242.542	€ 245.147
Crisismaatregel Subsidie DE	€ 100.000	€ 0	€ 0	€ 0
SLOK Rijksbijdrage gemeentelijk klimaatbeleid	€ 42.246	€ 23.977	€ 0	€ 0
Externe financiering klimaatprogramma	€ 14.625	€ 14.625	€ 14.625	€ 0
Totaal budget	€ 419.943	€ 278.570	€ 257.167	€ 245.147

Uitgaven				
Realiseren structureel ingehuurd formatie t.b.v. uitvoeren bestaande ambitieniveaus	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000	€ 52.000
Eigen bijdrage gemeente milieubudget klimaatprogramma (tegenfinanciering SLOK bijdraga)	€ 11.680	€ 11.680	€ 11.680	
Subsidie Duurzame energie	€ 120.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Energiepreventiescans Habraken	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Bijdrage SRE Milieudienst	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000	€ 75.000
Contributies, abonnementen en onderhoud	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
Acties (zoals Week van de vooruitgang, groene voetstappen, nacht van de nacht)	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000

Acties en projecten voortkomend uit het nieuwe milieubeleidsplan

publieksfolders gemeentelijk milieubeleid	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
monitoringsprogramma, 0-metingen	€ 15.000			
actualisatie landschapsbeleidsplan	€ 15.000			
ontwikkeling kaartbeelden duurzaam milieubeleid ('milieu op de kaart' / milieu-atlas)	pm	pm	pm	pm
Overige acties: strategie 'bewustwording' en 'betrokkenheid&participatie' & projecten	€ 46.263	€ 34.890	€ 13.487	€ 13.147
Totaal uitgaven	€ 419.943	€ 278.570	€ 257.167	€ 245.147

Extra Formatie uitvoering milieubeleidsplan	fte		fte		fte		fte	
Duurzame ontwikkeling								
verduurzaming gemeentelijke bedrijfsvoering	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000
Klimaat en energie								
klimaat en energieprogramma	0,2	€ 10.400	0,2	€ 10.400	0,2	€ 10.400	0,2	€ 10.400
Biodiversiteit								
Actueel houden plannen + uitvoering van de plannen	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000	0,5	€ 26.000
Bewustwording								
structurele aandacht educatie scholen +MEC	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800
publieksfolders gemeentelijk milieubeleid, persberichten etc	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800	0,15	€ 7.800
Betrokkenheid en participatie								

Aangepaste begroting 'harde kernen'								
tastbare aansprekende projecten	0,25	€ 13.000	0,25	€ 13.000	0,25	€ 13.000	0,25	€ 13.000
Bouwstenen op orde								
benodigde formatie opgenomen in kosten	0		0		0		0	
structurele formatie bestaande ambitieniveaus								
Totale kosten formatie	1,75	€ 91.000	1,75	€ 91.000	1,75	€ 91.000	1,75	€ 91.000
<i>Inkomsten</i>		€ 419.943		€ 278.570		€ 257.167		€ 245.147
<i>Kosten (uitgaven + extra formatie)</i>		€ 510.943		€ 369.570		€ 348.167		€ 336.147
Totale kosten minimum		€ 91.000		€ 91.000		€ 91.000		€ 91.000

4.4.6 Advies richting raad:

1. Uitgangspunt:

De formatie die structureel wordt ingehuurd (totaal ca. 1 fte) structureel opnemen (€ 52.000) voor de uitvoering van het milieubeleid en de kosten dekken uit het milieubudget. Deze structurele formatie onder brengen bij de cluster VH&T/ondersteuning ten behoeve van uitvoering van de basistaken: bodem, afval en klimaatbeleid.

2. Voor de inzet op verduurzaming van de bedrijfsvoering 0,2 tot 0,5 fte (loopt in de loop van de tijd op) in te zetten ten behoeve van 'M' van de KAM-coördinatie. Deze taak valt nu onder concerncontrol, maar voorgesteld wordt –conform eerdere voorstellen in het kader van de doorontwikkeling– deze 'M' onder te brengen bij BB.
3. Voor de uitvoering van biodiversiteit 0,5 fte te ramen en deze onder te brengen bij PR. Biodiversiteit sluit immers aan bij het groenbeleidsplan en landschapsbeleidsplan dat deze afdeling nu onder haar beheer heeft.
4. De benodigde resterende 1,4 tot 2 fte (loopt ook op) onder te brengen bij VH&T/ondersteuning. Het betreft hier de te nemen taken die zijn gericht op het realiseren van de gewenste duurzame ontwikkeling, klimaat en energie, bewustwording, betrokkenheid en participatie.
5. De raad voorstellen akkoord te gaan met de kosten voor de uitvoering van de voorgestelde voorkeurstransities.

Bijlagen

Bijlage 1 : Transitieniveaus 'Duurzame ontwikkeling'

In het hier geschetste transitiepakket worden mogelijke projecten en activiteiten vermeld als voorbeeld en suggestie. Afhankelijk van bijvoorbeeld de inspraak, landelijke ontwikkelingen en bestuurlijke besluitvorming kan het in de praktijk zo zijn dat uiteindelijk andere activiteiten in dit plan worden opgenomen en worden uitgevoerd.

Transitieniveaus duurzaamheid			
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
VOORSTEL AAN DE RAAD	FOCUS PERIODE 2010–2011	FOCUS PERIODE 2012–2014 EN VERDER	
Doel:	Focus op uitvoering van duurzaam milieubeleid, met daarbinnen de speerpunten energie, klimaat en biodiversiteit).	Uitvoeren duurzaam milieubeleid en het verkennen van de mogelijkheden voor verduurzaming van het hele gemeentelijke beleid + vroegtijdig inspelen op actuele ontwikkelingen	Gemeentebreed duurzaam beleid
Hoe/Aanpak:	1. integratie van milieu- & duurzaamheidsaspecten in alle ruimtelijke projecten. 2. verduurzamen gemeentelijke bedrijfsvoering conform landelijke afspraken en regelgeving. Het gaat hierbij om gemeentelijke interne milieuzorg en energiebeheer. 3. actiever kiezen en bijdragen aan duurzame projecten uit het regionale milieuwerkprogramma (SRE). 4. tenminste de bestaande score op het aspect 'Planet' van de Duurzaamheidsmeter 2009 handhaven.	1. basisniveau. 2. verder implementeren Gemeentelijke Interne Milieuzorg en energiezorg, duurzaam inkopen en verduurzamen gemeentelijke bedrijfsvoering (" wettelijk +"). 3. duurzaamheid meenemen bij vergunningverlening en handhaving en (alle) B&W en raadsadviezen. 4. uitwerken plan van aanpak om invulling te kunnen gaan geven aan duurzaam ruimtegebruik. 5. score op "Planet" van de duurzaamheidsmeter hoger dan in 2009 en meer aandacht voor 'Profit' en 'People'.	1. basis en basis + niveau. 2. opstellen gemeentebrede duurzaamheidsvisie. 3. ontwikkelen implementatieplan voor deze visie. 4. ontwikkelen duurzaamheidstoets voor alle gemeentelijke plannen en bij de vergunningverlening en handhaving (en dus ook voor college- en raadsbesluiten). 5. volledige Duurzaamheidsmeter 2009 staat centraal.
Projectvoorbeelden/ suggesties:	- duurzaamheidsvisies en –planparagrafen voor nieuwe woonwijken/bedrijventerreinen - implementeren Millenniumgemeente doel duurzame leefomgeving	- actieve inbreng aan projecten in regionaal werkprogramma, zoals gezondheid en milieu. - ruimtelijke gevolgen van beleid in kaartbeelden overbrengen. - levensloopbestendige woningen en levensloopbestendige wijken - uitgangspunten bij ontwikkelingen: een zo hoog mogelijk aandeel primair herbruikbare bouwstoffen & minimaal 90% van het sloopafval moet worden hergebruikt. Vaste onderdelen in een ruimtelijk plan van de beschrijving naar het duurzaam gebruik van een locatie zijn: - Uitbreiding en versterking van de biodiversiteit - Uitbreiding van het openbaar vervoernetwerk - Uitbreiding van het fietsnetwerk. - Afval - Onderhoud	- Verdere uitwerking en implementatie 'millennium gemeente' - In ontwikkelingen (nieuwbouw, herstructurering, leefbaarheidsprojecten) wordt rekening gehouden met 'ontmoeten, samenleven, kennis, sport en ontspanning en leefbaarheid' - Elke starterwoning wordt zodanig ontwikkeld en gebouwd dat fysieke aanpassingen om extra ruimte te creëren dan wel aanpassingen die de energieprestatie verlagen zeer lastig en uitsluitend met hoge kosten zijn te realiseren.

Transitieniveaus duurzaamheid			
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
VOORSTEL AAN DE RAAD	FOCUS PERIODE 2010–2011	FOCUS PERIODE 2012–2014 EN VERDER	
Betekenis voor de organisatie en formatie:	In alle ruimtelijke projecten wordt milieuadvies gevraagd. Het milieuadvies wordt verbreed naar duurzaamheidsadvies en de werkwijzen worden geborgd in de organisatie door de werkprocessen vast te leggen. Op dit moment is deze beweging al aan de gang in samenhang met de 'traditionele' milieuadvisering rondom ruimtelijke plannen. Dit gebeurt echter nog niet structureel bij alle ruimtelijke plannen. De advisering rondom de basistaken (bodem, water, lucht, geluid, externe veiligheid etc) is de basis vanwaar uit verbreding en verdieping naar een duurzaamheidsadvies plaatsvindt.	In dit scenario wordt duurzaamheid verder ontwikkeld en verder vertaald naar de eigen organisatie en bedrijfsvoering van de gemeente. Ruimtebeslag van duurzaam beleid wordt op kaartbeelden ingebracht en geïntegreerd in het ruimtelijke beleid van de gemeente. De milieu&duurzaamheids–advisering naar adviezen, producten en projecten van andere afdelingen wordt uitgebreid en geborgd in werkprocessen.	De milieu– &duurzaamheidsadvisering wordt breder; gaat het in der eerste twee scenario's vooral op het accent om een duurzaam leefmilieu; nu komen ook de sociale aspecten van duurzaamheid meer aan het licht. Dit betekent een steviger samenwerking met ook de afdelingen die welzijn, onderwijs en economie/arbeid als werkveld hebben.
Formatie:	Op basis van de huidige formatie wordt ongeveer 0,8 fte ingezet om deze taken uit te voeren. Om dit goed uit te kunnen voeren voor alle ruimtelijke projecten zou totaal 1,2 fte gewenst zijn. Dit betekent dat voor de uitvoering van het basis– transitieniveau + 0,4 fte extra nodig is: - verdere integratie (en borging daarvan) van duurzame ontwikkeling in de ruimtelijke plannen: 0,2 fte - 0,2 fte voor verdere verduurzaming van de gemeentelijke bedrijfsvoering (verder oppakken en borgen interne milieuzorg, energiebeheer en duurzaam inkopen)	Op dit moment ligt de uitvoering van interne milieuzorg en het energiebeheer bij de KAM–coördinator. Deze coördinator heeft niet voldoende formatie beschikbaar om milieu– en energiezorg in voldoende mate op te pakken. Daarnaast verdient de ontwikkeling naar kaartbeelden extra formatie (incidenteel om ze ontwikkelen, structureel voor beheer en onderhoud). Om er bovendien voor te zorgen dat in de projecten ook milieu&duurzaamheidsadvies wordt geleverd is een soort regie nodig. Geschat wordt dat boven op het basisniveau - Verdere integratie verduurzaming op alle gemeentelijke projecten: + 0.3 fte - Verdere verduurzaming gemeentelijke bedrijfsvoering: + 0,3 fte - regie: - Verdere ontwikkeling naar integraal duurzaam beleid gemeente: 0,2 fte	Boven op basis ++ + 0,3 opstellen duurzaamheidsvisie met alle afdelingen + 0,2 regie verdere uitvoering

Bijlage 2 : Transitieniveaus 'Klimaat en energie'

In het hier geschetste transitiepakket worden mogelijke projecten en activiteiten vermeld als voorbeeld en suggestie. Afhankelijk van bijvoorbeeld de inspraak, landelijke ontwikkelingen en bestuurlijke besluitvorming kan het in de praktijk zo zijn dat uiteindelijk andere activiteiten in dit plan worden opgenomen en worden uitgevoerd.

Transitieniveaus klimaat en energie				
VOORSTEL AAN DE RAAD		FOCUS PERIODE 2010–2011	FOCUS PERIODE 2011–2012 EN VERDER	FOCUS PERIODE 2012–2014 EN VERDER
		BASIS	BASIS +	BASIS ++
Doel:		Klimaatprogramma realiseren: - 20% van de energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt is duurzaam opgewekt in 2020 - 2% energie besparing per jaar op energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt t.o.v. 2008 - In 2030 een vermindering van de CO₂-uitstoot met 30% ten opzichte van 1990.	Klimaatprogramma realiseren, plus - 3% energiebesparing per jaar op energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt t.o.v. 2008	Klimaatprogramma realiseren, plus - 4% energiebesparing per jaar op energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt t.o.v. 2008
Hoe/Aanpak:		1. klimaatprogramma implementatieplan maken 2. uitvoeren gemeentelijke DE-subsidieregeling 3. selectie van uit te voeren projecten 4. onderzoek naar mogelijkheden klimaatneutrale gemeentelijke organisatie 5. inkoop groene stroom en groen gas (100%) voor de gemeentelijke organisatie 6. regionale projecten + nieuwbouw brede scholen + duurzaam inkopen + multifuel stations zijn niet in het klimaatprogramma opgenomen, maar wel in uitvoering genomen.	1. uitvoeren basistransitie 2. onderzoek naar mogelijkheden eigen/regionaal duurzaam energiebedrijf 3. onderzoek naar mogelijkheden biomassacentrale Veldhoven West en overige mogelijkheden duurzame energieproductie 4. afspraken maken met relevante partners over energieprestatie in de bestaande woningen en gebouwen; meerjarig plan maken. 5. afspraken maken met relevante partners over energieprestaties in de nieuwbouw en deze implementeren 6. mobiliteitsscan van de vervoers- en transportstromen, NOx, CO ₂ - en fijn stof emissies in het gemeentelijke grondgebied + uitvoering maatregelen 7. systeem elektrische oplaadpunten voor auto's	1. Uitvoeren basis & basis + transitie 2. plan van aanpak energie- of klimaatneutrale gemeente
Projectvoorbeelden/suggesties:		- Opstellen van een vervoersplan: ontmoediging van autotransport en stimulansregelingen voor openbaar vervoer fietsvervoer. - één biobrandstof tankstation (multifuel station) voor 2015	- Gemeentelijke gebouwen dienen een voorbeeldfunctie. Daar waar sprake is of kan zijn van duurzame en innovatieve installaties wordt getracht deze zichtbaar op te stellen zodat er een voorbeeldfunctie van kan uitgaan. - De installaties worden voorzien van een monitoringssysteem zodat ook opbrengsten inzichtelijk gemaakt worden.	- Plan duurzame mobiliteit voor hele gemeente
Betekenis voor de organisatie en formatie:		Het organiseren en coördineren van diverse projecten vraagt extra formatie. Veel projecten liggen ook op andere taakvelden zoals de gemeentelijke bedrijfsvoering en het energiezuinig bouwen van woningen. Dit betekent dat milieu in eerste instantie op deze taakvelden inhoudelijk input zal leveren, maar dat de uiteindelijke uitvoering van de projecten bij de specifieke taakvelden komt te liggen. Zo wordt mogelijk toch voldoende ruimte gevonden om alle voorgenomen projecten te realiseren.	Het organiseren en coördineren van diverse projecten vraagt extra formatie. Veel projecten liggen overigens op taakvelden buiten milieu en hebben ook het draagvlak van externe partners nodig. De taken hebben bijvoorbeeld te maken met de gemeentelijke bedrijfsvoering; bouwplannen en ruimtelijke plannen; de bestaande woningbouw etc. De rol van "milieu" zal zich daarom gaan ontwikkelen van inputleverend naar een soort regierol/programma leidersrol.	De rol van "milieu" zal zich nog meer ontwikkelen van inputleverend naar een regierol/programmaleidersrol en gelijkwaardige partner voor derden.

Transitieniveaus klimaat en energie			
VOORSTEL AAN DE RAAD	FOCUS PERIODE 2010–2011	FOCUS PERIODE 2011–2012 EN VERDER	FOCUS PERIODE 2012–2014 EN VERDER
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
Formatie:	Geschat op basis van - de regie– adviesrol intern: 0.25 fte - uitvoering in samenwerking met partners: 0,25 fte Totaal: 0, 5f te extra nodig.	Geschat op basis van de regierol van de gemeente, de benodigde ruimte om op actuele ontwikkelingen in te kunnen springen én de uitvoering in samenwerking met partners uit te kunnen voeren, wordt 1 fte extra formatieplaats nodig geacht: - de regie– adviesrol intern: 0.5 fte - uitvoering in samenwerking met partners: 0,5 fte	Benodigd boven op basis en basis +niveau ca. 0 ,5 fte extra t.b.v. de begeleiding van de verduurzaming van het gemeentelijke beleid.

Bijlage 3 : Transitieniveaus 'Biodiversiteit'

In het hier geschetste transitiepakket worden mogelijke projecten en activiteiten vermeld als voorbeeld en suggestie. Afhankelijk van bijvoorbeeld de inspraak, landelijke ontwikkelingen en bestuurlijke besluitvorming kan het in de praktijk zo zijn dat uiteindelijk andere activiteiten in dit plan worden opgenomen en worden uitgevoerd.

Transitieniveaus Biodiversiteit			
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
VOORSTEL AAN DE RAAD	FOCUS PERIODE 2010–2014		
Doel:	Kwaliteit van natuur en landschap in en om Veldhoven in stand houden	Kwaliteit van natuur en landschap in Veldhoven verbeteren Het streven naar een duurzame groenstructuur met een effectief beheer.	Kwaliteit van natuur en landschap in Veldhoven verbeteren
Hoe/Aanpak:	1. Bestaande beleidsdocumenten actueel houden: - landschapsbeleidsplan - bestemmingsplan buitengebied - groenbeleidsplan 2. Het naleven en uitvoeren van de doelstellingen van het ondertekende convenant Countdown 2010 (in afstemming met Europese ontwikkelingen)	1. Uitvoeren basistransitie 2. Invoering van het nieuwe groenbeleidsplan. Dit plan stelt de beleidskeuze voor om de diversiteit binnen de bebouwde kom actief te vergroten ten gunste van de flora en fauna. 3. Een ontwikkelingsplan uitwerken dat omschrijft naar welke wettelijk beschermde doelsoorten gestreefd wordt en welke verbeteracties in het groen nodig zijn voor het vergroten van de biodiversiteit. 4. Het beschermen van waardevolle bomen, door het herzien van de lijst beschermde bomen en een aanpassing van het kapbeleid. 5. Countdown 2010 actief uitvoeren. 6. Nieuwe Landschapsbeleidsplan opstellen met projectenplan. 7. Verdere samenwerking zoeken met natuurorganisaties.	1. Uitvoeren basis & basis + transitie 2. Actieve uitvoering van de actiepunten van het nieuwe groenbeleidsplan. 3. Verdere samenwerking zoeken met natuurorganisaties. 4. actief benaderen van burgers om te helpen biodiversiteit te vergroten. 5. ontwikkelplan voor doelsoorten ("wettelijk + ').
Projectvoorbeelden/ suggesties:	- nationale Boomfeestdag - zorgen voor kennis bij burgers over streekeigen soorten - ontsnipperingsprojecten	- in samenwerking met externe natuurorganisaties een Kansenkaart ontwikkelen om wenselijke stepstones en de speelbare en eetbare natuur aan te wijzen en daarmee natuurbeleving een plaats te geven in de ruimtelijke ontwikkeling - projecten uitvoeren in samenhang met MEC en kinderboerderij	- bevorderen van de beleefbaarheid van waterstromen door water als belangrijk, zichtbaar en bruikbaar element op te nemen in ontwikkelingen
Betekenis voor de organisatie en formatie:	Er moeten taken worden toegedeeld binnen de gemeentelijke organisatie en de diverse plannen en projecten moeten onderling worden afgestemd. Voor Countdown 2010 moet een integraal plan van aanpak worden opgesteld, liefst in integrale samenwerking binnen de gemeente en met externe partners.	Het implementeren van de diverse plannen en bewaking van de uitvoering vergt een meer regisserende rol van de betreffende afdeling/medewerkers.	Het implementeren van de diverse plannen en bewaking van de uitvoering vergt een nog meer regisserende rol van de betreffende afdeling/medewerkers.
Formatie:	0,5 fte extra voor het ontwikkelen, actualiseren en begeleiden van de uitvoering van de beleidsplannen.	PM	PM

Bijlage 4 : Transitieniveaus 'Bewustwording'

In het hier geschetste transitiepakket worden mogelijke projecten en activiteiten vermeld als voorbeeld en suggestie. Afhankelijk van bijvoorbeeld de inspraak, landelijke ontwikkelingen en bestuurlijke besluitvorming kan het in de praktijk zo zijn dat uiteindelijk andere activiteiten in dit plan worden opgenomen en worden uitgevoerd.

Transitieniveaus Bewustwording			
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
VOORSTEL AAN DE RAAD	FOCUS 2010–2014		
Doel:	De burgers, ondernemers en overige instanties in Veldhoven zijn op de hoogte van de doelstellingen en de projecten van de gemeente op het gebied van milieu en duurzaamheid. Dit betekent al een extra inzet t.o.v. het huidige uitvoeringsniveau	De burgers, ondernemers en overige instanties in Veldhoven worden bewust gemaakt van de invloed van hun gedrag op het milieu en de mogelijkheden die er zijn om zelf een actieve bijdrage aan een duurzamer Veldhoven te leveren	Gemeente, burgers, ondernemers en instanties handelen bewust duurzaam.
Hoe/Aanpak:	- De gemeente vult haar voorbeeldrol in door te communiceren over de inspanningen en resultaten van de verduurzaming van de eigen bedrijfsvoering - Communicatie gericht op informatievoorziening over door de gemeente gevoerd milieubeleid en –acties - Berichtgeving over milieuprojecten in plaatselijke krant en gemeentelijke website - Educatie gericht op alle scholen in de gemeente - het contact met scholen structureel maken, zodat geen ad hoc ideeën worden voorgelegd, maar een jaarlijks plan van aanpak - Deelname aan 'Milleniumevent' in 2010. - Gebruik maken van het burgerpanel en website voor een nul-meting en voortgangsmeting.	- Uitvoeren basistransitie - Communicatie gericht op bewustwording van de bijdrage die éénieder aan een duurzamer Veldhoven kan leveren. - communicatie gekoppeld aan beleefbare projecten waarin burgers, ondernemers en instanties in Veldhoven in aanraking komen met milieu en duurzaamheidsaspecten. - Educatie gericht op basisscholen en specifieke doelgroepen uit Veldhovense gemeenschap. - Milieu website van de gemeente toegankelijker maken en actueel houden - op de milieu website ook publicaties over stimuleringsprojecten en regelingen. - aansluiten op regionale initiatieven, regionaal werkplan	- Uitvoeren basis & basis + transitie - Kennisuitwisselingsprojecten - Ontwikkeling van 'de duurzame kaart van Veldhoven' een weergave van alle duurzame initiatieven en resultaten in Veldhoven - Duurzaamheid inbrengen in periodieke overleggen van gemeentebestuur met maatschappelijke partners zoals het VOC.
Projectvoorbeelden / suggesties:	- publieksfolders/versies maken van (alle) vastgestelde beleidskaders (van gemeenteraad) - lespakketten MEC actiever wegzetten - onderzoek naar actuele omvang en kwaliteit van 'milieubewustzijn'; burgerenquêtes - publiceren resultaten van het onderzoek - lessen die passen binnen het credo duurzame ontwikkeling in de buitenschoolse uren arrangementen van de brede school - organisatie/deelname millenium event in 2010 - Uitgave 'Millenniumkrant'	- organiseren smaaklessen en kookworkshops door topkoks voor kinderen en ouders, gericht op streekproducten en biologisch / ecologisch geteeld voedsel. - bevorderen van het verminderen van watergebruik door actieve communicatie rond het thema water. - ontwikkelen communicatieplan en strategie - jaaragenda milieuprojecten/activiteiten publiceren - beter benutten Kinderboerderij en Vlindertuin / andere bestaande voorzieningen - ontwikkelen nieuwe website	- jaarlijkse inventarisatie zoals duurzame kerstpakketten, agenda's, kalenders; - medewerkers stimuleren om internationaal bezig te zijn en of een bijdrage te leveren aan internationale / mondiale projecten of initiatieven . - samenwerkingsrelaties tussen scholen in Veldhoven en in ontwikkelingslanden opzetten; het uitwisselen van foto's, tekeningen, het uitvoeren van spreekbeurten, projecten
Betekenis voor de organisatie en formatie:	Dit scenario vraagt om structurele aandacht voor informatie en communicatie over gemeentelijk milieu- & duurzaamheidsbeleid. Publieksfolders, publicatie op de website etc. zijn acties die daarbij horen. Op dit moment is er nauwelijks formatie voor aandacht voor bewustwording. Een tijdelijke kracht is nu bezig met ad hoc communicatieve acties. Gewenst is structurele tijd voor deze communicatie.	In dit scenario wordt gevraagd om een structureel plan voor de communicatie over gemeentelijk beleid en de educatie van specifieke doelgroepen.	De rol van de gemeente verandert op dit punt meer naar een rol in participatie en betrokkenheid. De gemeente is meer facilitator en partner van inwoners, bedrijven en instanties.
Formatie:	Op dit moment wordt ca. 0,05 fte besteed aan ondersteuning contacten met het MEC. Nodig : 0, 15: structurele aandacht educatie en overleg met MEC 0, 15 : begeleiding publieksfolders gemeentelijk beleid 0,1 fte: regierol milieucommunicatie organisatie breed	Het communicatieplan maken is incidenteel ca. 0,3 fte. Er kan natuurlijk ook overwogen worden het ontwikkelen van dit plan uit te besteden (ca. € 30.000). Het uitvoeren en beheren van dit plan zal ongeveer 0,5 tot 1 fte kunnen bedragen.	We schatten 1fte extra nodig om als gemeente je integraal te kunnen richten op de communicatie insteek: - duurzame kaart van Veldhoven beheren 0,3 fte - bestuurlijke overleggen voorbereiden: 0,1 fte - interne communicatie en regierol: 0,4 fte - educatie: 0,2 fte Ontwikkelen duurzame kaart van Veldhoven: kan worden uitbesteed, kosten PM

Bijlage 5 : Transitieniveaus 'Betrokkenheid & Participatie'

In het hier geschetste transitiepakket worden mogelijke projecten en activiteiten vermeld als voorbeeld en suggestie. Afhankelijk van bijvoorbeeld de inspraak, landelijke ontwikkelingen en bestuurlijke besluitvorming kan het in de praktijk zo zijn dat uiteindelijk andere activiteiten in dit plan worden opgenomen en worden uitgevoerd.

Van belang is dat steeds bij de ontwikkeling van projectvoorstellen en -plannen samenhangend met beoogde doel, expliciet keuzen worden gemaakt in de samenwerkingsvorm, met welke partners wordt samengewerkt, welke rol de gemeente heeft.

Transitieniveaus betrokkenheid en participatie			
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
VOORSTEL AAN DE RAAD	AFhankelijk van een bij een uit te voeren actie/project beoogde doel. Wordt steeds via de uitwerking in de jaarlijkse milieuprogramma's geraamd.	AFhankelijk van een bij een uit te voeren actie/project beoogde doel. Wordt steeds via de uitwerking in de jaarlijkse milieuprogramma's geraamd.	AFhankelijk van een bij een uit te voeren actie/project beoogde doel. Wordt steeds via de uitwerking in de jaarlijkse milieuprogramma's geraamd.
Doel:	"De gemeente een zelfstandige ontwikkelaar"	"De gemeente als regisseur" De betrokkenheid van burgers, ondernemers en instanties vergroten zodat deze zich gaan afvragen: 'wat kan ik als Veldhovenaar bijdragen aan duurzaamheid?'"	"De gemeente als partner van partijen"
Hoe/Aanpak:	1. '(financiële)prikkels, zoals subsidies, private partijen stimuleren gewenste acties uit te voeren. 2. sancties, zoals bekeuringen, private partijen stimuleren mee te werken aan het gemeentelijk beleid 3. stimuleren mee te werken aan het beleid via voorlichting (communicatie). 4. bepalen strategie voor een optimale inzet van deze methoden; 5. onderzoek naar mogelijkheden verdere ontwikkeling betrokkenheid&participatie	1. implementeren ontwikkelingsrichting participatie en betrokkenheid 2. Initiëren en coördineren van milieuprojecten en beleefbare en tastbare milieuprojecten 3. verder ontwikkelen van (financiële) stimuleringsmiddelen om particuliere initiatieven te ondersteunen (huidige DE-regeling?! ontwikkelen revolving fund?!/ meedoen aan provinciaal initiatief?!) 4. Private partijen zoveel mogelijk betrekken bij projecten 5. Publiceren jaarlijkse milieu- & duurzaamheidsagenda 6. Onderzoeken welke bijdrage de milieuklankbordgroep kan leveren aan deze ontwikkeling; mogelijke omschakeling naar een meer pro-actieve groep i.p.v een groep die ad hoc wordt gevraagd te adviseren.	1. Sterk inzetten op het participeren in initiatieven van andere partijen 2. Aangaan van diverse (o.a. publiek-private) samenwerkingsvormen 3. Ondernemend participeren in projecten. 4. Milieuadviesraad/helpdesk instellen voor het adviseren en ondersteunen van private initiatieven 5. Jaarlijkse prijsvraag/budget ruimte ter beloning van gezamenlijke initiatieven. Een speciale commissie/milieuadviesraad stimuleert de aanvragen en adviseert het college over de goed te keuren plannen.
Projectvoorbeelden/ suggesties:	Acties en campagnes als: "filevrij begint bij mij"/autovrije dagen - fietsgebruik stimuleren - Het nieuwe rijden - Week van de vooruitgang - Warme truiendag	- week van de vooruitgang/autovrije dag - stimuleringsregeling voor groene daken/ daktuinen - ontwikkelen acties rondom de ecologische voetafdruk - 'deelname aan gemeenten voor duurzame ontwikkeling'	- particuliere initiatieven en bestaande samenwerkingsrelaties inventariseren en deze samenwerkingsrelaties faciliteren middels een activiteiten subsidie en kantoorfaciliteiten in het gemeentehuis buiten kantoor tijden - budget vastgesteld voor internationale samenwerkingsactiviteiten en mondiaal bewustwordingsbeleid - een stimulansregeling voor uitwisselingsactiviteiten
Betekenis voor de organisatie en formatie:		In dit ambitieniveau wordt van de gemeente meer een regierol en een initiërende rol gevraagd. Het organiseren en coördineren van aansprekende projecten vraagt extra formatie.	Het op deze manier samenwerken vergt van de gemeentelijke organisatie een goede interne afstemming. Het vraagt ook ruimte om in te kunnen spelen op initiatieven van anderen; naast plek om regie uit te kunnen voeren: aan welke initiatieven doet de gemeente juist wel of niet mee?
Formatie:		Geschat op basis van de regierol van de gemeente en uitvoering in samenwerking met partners: benodigd schatting + 0,5 fte e.e.a. in samenhang met bewustwording en communicatie en de uitvoering van de speerpunten.	Geschat op basis van de regierol van de gemeente en uitvoering in samenwerking met partners: benodigd schatting + 1.0 fte e.e.a. in samenhang met bewustwording en communicatie en de uitvoering van de speerpunten.

Bijlage 6 : Transitieniveaus 'Bouwstenen op Orde'

In het hier geschetste transitiepakket worden mogelijke projecten en activiteiten vermeld als voorbeeld en suggestie. Afhankelijk van bijvoorbeeld de inspraak, landelijke ontwikkelingen en bestuurlijke besluitvorming kan het in de praktijk zo zijn dat uiteindelijk andere activiteiten in dit plan worden opgenomen en worden uitgevoerd.

Transitiepakketten Bouwstenen op orde			
	BASIS	BASIS +	BASIS ++
ADVIES AAN DE RAAD	Focus in de periode 2010–2014		
Doel:	Voldoen aan wettelijke normen en gemaakte afspraken nakomen.	Voldoen aan de wettelijke normen, waar gewenst een betere milieukwaliteit dan het wettelijke minimum nastreven. Voorkomen stagnatie van projecten vanwege milieunormen.	
Hoe/Aanpak:	Bestaande bouwstenen actueel houden: 1. Handhavingsbeleid (ieder jaar HUP vaststellen) 2. Vergunningen + beleid (WABO project implementeren) 3. Externe veiligheid 4. Geluid 5. Luchtkwaliteit 6. Bodemkwaliteit (nieuwe bodemkwaliteitskaart in 2010) 7. Watertaken (nieuw GRP,wordt nu opgesteld (door andere afdeling), met KRW hierin etc.) 8. Afvalbeheer 9. Integratie van milieu in ruimtelijke projecten 10. Uitvoeren relevante projecten uit het regionale werkprogramma en implementatie in de organisatie 11. Overwegen deelname aan provinciale ISV3 subsidie regeling	1. Basis 2. Integratie van milieu in alle gemeentelijke projecten; 3. actieve inbreng in regionale projecten en projecten van anderen; 4. vertaling van de milieukwaliteitseisen in kaartbeelden ten behoeve van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling;	
Projectvoorbeelden/suggesties:			
Betekenis voor de organisatie	Het actueel houden van deze bouwstenen kan in principe binnen de bestaande formatie plaatsvinden, op voorwaarde voor de overige gekozen transitiepakketten de benodigde formatie beschikbaar komt.	De basistaken vormen de essentiële bouwstenen voor een inzet op duurzaamheid. Door slim om te gaan met milieu- en duurzaamheidsadvisering loopt een deel van de advisering in projecten samen op, evenals de beleidontwikkeling.	

Formatie:	Op basis van de huidige ervaring wordt op dit moment gewenst van : + 0,4 fte: - Bodem: + 0, 2 fte - Afvalbeleid: + 0,1 fte - Actuele ontwikkelingen (zoals ISV3): + 0,1 fte		
-----------	--	--	--

Bijlage 7 : De begrotingscyclus voor VH&T

Onderstaand een schema voor de begroting- en jaarrekeningcyclus van de gemeente Veldhoven. De data zijn globaal. Ieder jaar wordt er een specifieke lijst met data gemaakt, waarin ook de juiste data voor behandeling in college en Raad staan vermeld.

Kwarap: kwartaalrapportage

De kwartaalrapportages en managementrapportages zijn basis voor de sturing door de ambtelijke organisatie. Deze rapportages vormen de bron voor de gemeentelijke rekening en begroting en daarmee voor zowel het vastleggen van de ambities en doelen van college en raad als voor het afleggen van verantwoording aan college en raad.

Product	einddatum ambtelijke voorbereiding (van afdelingen naar managementteam)	college	Raad
Kadernota (meerjaren- perceptief)		15 februari	15 april
Jaarverslag/-rekening	15 april	21 april	21 mei
1 ^e kwarap 1 ^e management rapportage	30 april		
1 ^e bestuurs-rapportage / voorjaarnota	15 mei	30 mei	14 juli
2 ^e kwarap	30 juli		
conceptjaarplan			
2 ^e management rapportage			
2 ^e bestuurs-rapportage	1 september	15 september	1 november
Programma- begroting	1 september	15 september	4 november
3 ^e kwarap	30 oktober	15 november	15

Budgetten			december
individuele jaarplannen	15 november		
concernplan	15 december	15 januari	
4 ^e kwarap	15 januari		

Bijlage 8 : Afkortingen- en begrippenlijst

De Beleidscyclus oftewel 'Plan-Do-Check-Act-principe'

- Processen zijn ketens van activiteiten. Deze activiteiten zijn geordend en gericht op het bereiken van resultaten. Werken met processen is het sturen op resultaten. Het sturen op resultaten gebeurt op basis van regelkringen. De meest gebruikte regelkring is de PDCA-cyclus. PDCA is een afkorting die staat voor de belangrijkste stappen in de cyclus:
 - o Plan: maak een plan met de resultaten die je wilt bereiken
 - o Do: voer het plan uit
 - o Check: vergelijk de resultaten met de beoogde resultaten
 - o Act: borg de resultaten of stuur bij om resultaten alsnog te bereiken.De PDCA-cyclus omvat de meest essentiële stappen voor besturing en voor processturing in het bijzonder.

Biodiversiteit en duurzaamheid in Nederland

- Biodiversiteit is het leven in alle mogelijke soorten en vormen: dieren, planten en micro-organismen. Biodiversiteit staat voor de rijkdom aan leven om ons heen. Vaak praat men over 'groen' en 'natuur' terwijl men biodiversiteit bedoelt. Nederland probeert deze rijkdom zoveel mogelijk te beschermen. In eigen land, maar ook daarbuiten.
- Het milieubeleid is van groot belang voor het behoud van de biodiversiteit omdat de afname van biodiversiteit mede veroorzaakt wordt door milieuvervuiling. Overigens is het zo dat het milieubeleid niet alleen belangrijk is voor de biodiversiteit, het werkt ook andersom: de biodiversiteit steekt met name door de regulerende functie van ecosystemen van nature al een handje toe om te komen tot een schoner milieu. Bacteriën breken verontreinigingen af, insecten bestrijden elkaar waardoor plagen in de landbouw geen kans krijgen. Biodiversiteit en milieukwaliteit: twee zijden van dezelfde medaille!
- Binnen het thema Natuur en Ecologie van het Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw worden vijf manieren onderscheiden om de natuur- en ecologische doelen te behalen, namelijk stadsnatuur, ecologische verbindingen, natuurvriendelijke oevers, participatie bij groenbeheer en bouwrijp maken. Bij deze vijf mogelijkheden worden maatregelenpakketten beschreven en referentieprojecten benoemd.

CO₂-reductie, klimaat- en energiebeleid

- CO₂-reductie is het streven om de uitstoot van het broeikasgas kooldioxide (CO₂) te verminderen.
- De Nederlandse overheid heeft hiervoor klimaatbeleid ontwikkeld, dat tot doel heeft de afspraken in het Kyoto-protocol en de aansluitende afspraken binnen de Europese Unie (EU) te realiseren.
- Kooldioxide (CO₂) is een heel belangrijk broeikasgas. Het is een geur- en smaakloos gas dat van nature in de lucht voorkomt. Het komt vrij bij de verbranding van fossiele brandstoffen, zoals olie, gas en kolen. De hoeveelheid CO₂ in de lucht is sinds de industriële revolutie aanzienlijk gestegen, waardoor het effect van broeikasgassen versterkt optreedt. In de gebouwde omgeving kan de emissie van CO₂ worden teruggedrongen door energiebesparing, het toepassen van duurzame energie en energiezuinige installaties.

Duurzaam bouwen (Dubo)

- Er bestaan diverse definities van duurzaam bouwen, die alleen in detail van elkaar afwijken. SenterNovem houdt de volgende definitie aan: Duurzaam bouwen staat voor het ontwikkelen en beheren van de gebouwde omgeving met respect voor mens en milieu en is daarmee een onderdeel van de kwaliteit van deze gebouwde omgeving.

Energietransitie

- Overgang van gebruik van fossiele energie naar duurzaam opgewekte energie.
- Begin december 2004 hebben VROM-raad en de Algemene Energieraad het rapport 'Energietransitie, Klimaat voor nieuwe Kansen' aangeboden aan de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris voor Milieu. In het rapport geven de raden aan, dat de transitie naar een duurzame energiehuishouding hoge prioriteit moet krijgen.
- Na goedkeuring door de ministerraad zijn een 6-tal landelijke platforms opgericht, waarin marktpartijen, maatschappelijke organisaties en overheden samenwerken aan realisering van de energietransitie binnen 50 jaar: 1. Groene grondstoffen; 2. Duurzame mobiliteit; 3. Ketenefficiency; 4. Nieuw gas; 5. Duurzame elektriciteit; 6. Energie in de gebouwde omgeving.

EPN en EPC (energieprestatie norm en energieprestatie-coëfficiënt)

- Sinds 1995 worden in het Bouwbesluit eisen gesteld ten aanzien van de energie-zuinigheid en is de EPN (Energie Prestatie Normering) ingesteld.

De EPN beschrijft hoe de energie-efficiëntie van een nieuw gebouw of een nieuwe woning in een getal kan worden uitgedrukt. Er is een EPN voor woningen en een EPN voor kantoren en andere utiliteitsgebouwen.

- EPC: energieprestatiecoëfficiënt, een getal dat een maat is voor de energetische kwaliteit van een nieuw gebouw of een nieuwe woning.
- De energieprestatienorm (EPN) beschrijft hoe de EPC berekend moet worden. Deze wordt berekend op basis van de gebouweigenschappen, de gebouwgebonden installaties en een gestandaardiseerd bewonersgedrag.

GPR Gebouw

- GPR Gebouw is een dubo-instrument, oorspronkelijk ontwikkeld door gemeente Tilburg als Gemeentelijke Praktijk Richtlijn voor duurzaam bouwen.
- Thans is GPR Gebouw een zelfstandig dubo-instrument, ontwikkeld door gemeente Tilburg en W/E Adviseurs. Gemeenten kunnen een licentie voor gebruik verkrijgen; ontwikkelaars en architecten ontvangen gratis een sublicentie via de gemeente.
- Het instrument zet ontwerpgegevens van woningen, kantoren en scholen om naar prestaties op het gebied van kwaliteit en duurzaamheid. Het is geschikt om prestatiegericht ambities te formuleren, biedt flexibiliteit bij het ontwerp en geeft duidelijkheid bij het toetsen van projecten.

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV)

- Op 1 januari 2000 trad de Wet stedelijke vernieuwing (Wsv) in werking. Een onderdeel hiervan is het Investeringsbudget stedelijke vernieuwing (ISV): gemeenten kunnen een vijfjaarlijkse financiële bijdrage aanvragen, uitsluitend bedoeld voor stedelijke vernieuwing.
- De eerste periode ISV (ISV-1) loopt van 2000-2004; de tweede periode (ISV-2) loopt van 2005-2009 en de derde periode van 2010-2014.

Klimaatneutraal/ CO₂-neutraal

- Term die de laatste tijd veel wordt gebruikt om aan te geven dat bepaalde activiteiten geen negatief effect hebben op het klimaat, waarmee men wil zeggen: geen CO₂-emissie. Te bereiken door sterke reductie en door compensatie (boomaanplant) van CO₂-uitstoot. Steden als Amsterdam en Rotterdam hebben aangegeven 'klimaatneutrale' steden te willen worden, evenals het eiland Texel.
- In de gebouwde omgeving is het duidelijker om te spreken over CO₂-neutraal.

Milieu educatie centrum (MEC)

- Het MEC in Eindhoven is verbonden aan het samenwerkingsverband regio Eindhoven SRE. Het MEC verzorgt milieu-educatieve activiteiten –mede namens de gemeenten in de regio– voor scholen en andere doelgroepen.
- Het Milieu Educatie Centrum (MEC) zelf kent o.a. een tentoonstellingsruimte. Het centrum ligt midden in het natuurgebied Genneper Parken vlak naast de Genneper Watermolen. Er worden zowel binnen- als buitenactiviteiten georganiseerd, zoals wandelroutes en GPS-tochten voor volwassenen én kinderen.

Natuur- en Milieueducatie (NME)

- Uitleg: natuur- en milieueducatie; educatie over de samenhang tussen natuur, milieu en samenleving om milieubewustzijn te bevorderen.

Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling (NCDO).

- NCDO staat voor Nationale Commissie voor Internationale Samenwerking en Duurzame Ontwikkeling. NCDO betreft mensen in Nederland bij internationale samenwerking en ondersteunt hen met informatie, subsidie en adviezen. De millenniumdoelen zijn de leidraad voor alle activiteiten.
- Om draagvlak voor internationale samenwerking te vergroten, en om meer bekendheid te geven aan de millenniumdoelen, organiseert NCDO campagnes, debatten, onderwijsactiviteiten, exposities, mediaproducties en culturele projecten. Ook brengt NCDO de inspanningen van overheid en burgers om de millenniumdoelen te bereiken onder de aandacht.
- NCDO helpt mensen en organisaties in Nederland die zich inzetten voor de verbetering van de positie van mensen in ontwikkelingslanden. Deze lokale ontwikkelingsprojecten worden ondersteund met advies en subsidie. Bovenstaande taken worden gefinancierd door de minister voor Ontwikkelingssamenwerking

Revolving Fund

- Een “revolving fund” is een fonds dat investeert in een bepaald soort projecten. Het geld dat dan weer terugkomt mag door de beheerder van het fonds opnieuw geïnvesteerd worden.
- Vaak wordt bij specifieke regelingen wel een relatief lage rente gerekend voor de leningen, met als doel zowel de kosten van het fondsbeheer te

dekken, als een aantrekkelijke regeling te hebben waar mensen ook gebruik van maken.

Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven (SLOK)

- Medio juli 2008 is de nieuwe uitkering SLOK geopend: Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven. Met deze uitkering levert de Rijksoverheid een bijdrage aan de kabinetsdoelstellingen: 2 % energiebesparing per jaar, 20% duurzame energie in 2020 en 30% reductie van broeikasgassen in 2020. Deze doelstellingen staan beschreven in het werkprogramma van het kabinet 'Schoon & Zuinig'.
- De SLOK-regeling richt zich naast CO₂-reductie ook op het verminderen van andere broeikasgassen die op lokaal gebied worden uitgestoten, zoals lachgas en methaan. De *SLOK ondersteunt het tussen Rijk en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) gesloten Klimaatakkoord 2007-2011. SLOK is een decentrale uitkering.
- Waarvoor kan SLOK worden aangevraagd?
De kosten voor de inzet van menskracht, onderzoek, communicatie en educatie, die worden gemaakt ten behoeve van de uitvoering van gemeentelijk of provinciaal klimaatbeleid. Projecten die voldoen aan de Prestatiekaart lokaal klimaatbeleid. Daarnaast kunnen gemeenten ook eigen projecten formuleren die worden beoordeeld aan de hand van de SLOK-doelstellingen.

Trias ecologica

- Ook wel de driestappen strategie genoemd. Doel is zo duurzaam mogelijk met grondstoffen en water om te gaan bijvoorbeeld bij duurzaam bouwen of bij gebiedsontwikkeling:
 - ➔ IN een gebouw of een gebied:
 1. Voorkom onnodig gebruik: isoleren, kierdichten
 2. Gebruik hernieuwbare bronnen: zon (verwarming, PV, daglicht); wind, waterkracht, bio- massa; hergroeibaar materiaal;
 3. Gebruik eindige bronnen verstandig: schoon en efficiënt
 - ➔ UIT in een gebouw of een gebied:
 1. Voorkom afval: levensduur; repareerbaarheid en herbruikbaarheid;
 2. Recycle afval: demontabiliteit en beperkte verwerking t..b.v hergebruik
 3. Verwerk afval verstandig: schoon denk aan later gebruik

Trias Energetica

- De Trias energetica is te zien als een voorkeursvolgorde van aanpak bij het energie en klimaatbeleid:
 1. Begin met het voorkomen van energievraag of met het zoveel mogelijk besparen op het energieverbruik;
 2. Vervolgens wordt de resterend benodigde hoeveelheid energie zo veel mogelijk ter plaatse duurzaam opgewekt;
 3. Tot slot wordt de energie-efficiency (het rendement van de gebruikte energie) geoptimaliseerd;
- Inmiddels is er ook een 4^e punt aan deze Trias Energetica toe te voegen.
 4. De rest van de benodigde energie (zie onder 2) wordt duurzaam ingekocht met contracten voor groene stroom, groene warmte, groen gas en biobrandstoffen. De CO₂-uitstoot kan als nog in gekochte energie wordt gecompenseerd, bijvoorbeeld met groencertificaten afkomstig van een verbrandingsinstallatie die duurzame energie opwekt. Dit aspect kunt u mee laten wegen bij de aanbesteding van het contract voor de verwerking van het huishoudelijke en bedrijfsafval.

Vereniging voor natuur- en milieueducatie (IVN)

- IVN wil bijdragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu, landschap en leefomgeving. Het werk van IVN'ers (vrijwilligers en beroepskrachten) kent een breed scala aan activiteiten, diensten en producten. Vaak in samenwerking met partners die ook actief zijn op het gebied van natuur- en milieueducatie en communicatie. Voorbeelden van opdrachtgevers zijn onderwijsinstellingen, NME-organisaties en overheden op lokaal, provinciaal en landelijk niveau. IVN-vrijwilligers zijn door heel het land actief; ook in de regio van Veldhoven.

Warmte- /koude-opslag (WKO)

- Het opslaan van warmte of koude ten behoeve van respectievelijk verwarming of koeling van een gebouwen of bouwwerk.
- Een systeem voor de korte termijn is bijvoorbeeld het voorraadvat van een zonneboilersysteem. Een systeem voor langere termijn of seizoenopslag is warmte- en koude-opslag bijvoorbeeld in een aquifer.

Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO)

- Vereniging voor ondernemers in de groene ruimte. In Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Gelderland.
De ZLTO richt zich zowel op de primaire land- en tuinbouw als op andere ondernemingen in de groene ruimte.
- De ZLTO wil Samenwerking stimuleren, niet alleen in ketenverband, maar ook met maatschappelijke organisaties, wetenschap en onderwijs en met sectoren buiten de land- en tuinbouw.

VERSLAG RAADSINFORMATIEBIJEENKOMST 9 JULI 2009

“Hoe is het met het milieu in Veldhoven?”

Samenvattend verslag

Aanwezige raadsleden in de binnenring

- Dhr. E. van Doren (steunfractielid GBV)
- Dhr. W. Groenendijk (raadslid GBV)
- Dhr. G. Slegers (steunfractielid CDA)
- Mw. C. van der Weijden (raadslid CDA)
- Dhr. J. Rooijakkers (raadslid PvdA)
- Dhr. R. Kieviet (fractievoorzitter PvdA)
- Dhr. A. Hofman (raadslid VSA)
- Dhr. C. Engelen (raadslid VSA)
- Mw. N. Aarts (fractievoorzitter VVD)
- Dhr. M. Tenberge (raadslid VVD)

Aanwezige genodigden:

- Dhr. M. Jansen, Politie Brabant Zuid Oost
- Dhr. v.d. Zanden, Woningstichting Aert Swaens
- Dhr. P. Buijsman, IVN
- Dhr. J. van Dijk, VOC/Bakx
- Dhr. H. van der Velden, SRE
- Dhr. D. van Uden, BTL advies
- Dhr. B. Oomen, Bouwbedrijf van Santvoort BV
- Dhr. J. Das, Das Koerier
- Dhr. C. Collard, Energyhouse BV
- Dhr. W. Gilden, Sondervick College
- Dhr. J. Ossevoort, Milieueducatiecentrum, SRE.
- Dhr. Van der Zanden, ZLTO

Begeleiding van de avond:

De heer Bekker, gemeenteraadslid voor VSA, is gastheer voor deze avond.

De heer Bas Naber van adviesbureau B&A

Voor het programma wordt u verwezen naar bijlage 1 bij dit verslag.

De resultaten van de avond

Er is een aantal handvatten gegeven voor het nieuwe milieubeleidsplan:

1. De focus moet zijn gericht op duurzaamheid in brede zin van het woord. De gemeente mag gaan voor maximale duurzaamheid, ze mag een hoge ambitie uitstralen. In deze avond hebben we niet precies bepaald wat duurzaamheid of duurzame ontwikkeling nu is, los van de concrete voorbeelden die genoemd zijn tijdens de avond.
2. Veel mensen weten eigenlijk niet goed wat de gemeente allemaal al doet op het gebied van milieu. De gemeente moet beter laten zien wat ze allemaal al doet en moet pro-actiever worden.
3. Van de gemeente wordt gevraagd actiever samen te werken met burgers, instellingen, bedrijven en de buurgemeenten/ regio SRE. Allianties bouwen en stimuleren. Deze pro-actieve houding maakt het mogelijk om in samenwerking met partners tot resultaten te komen. Voorbeelden en suggesties voor dit soort samenwerking:
 - Samen met de woningstichting Aert Swaens aan de slag gaan om energiebesparing in de bestaande woningen aan te pakken. In oudere woningen en gebouwen valt de meeste energiebesparing te realiseren.
 - Beleefbare, tastbare projecten samen met burgers waarin bijvoorbeeld burgers in eigen tuin kunnen bijdragen aan verbetering van de omstandigheden voor planten en dieren.
 - Samen met organisaties als de ZLTO en het IVN werken aan verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap (thema 'biodiversiteit').
4. Samenwerking met regiogemeenten en SRE maakt bovendien dat gemeenten met gezamenlijke inzet meer kunnen bereiken, doordat beleid wordt afgestemd en eventuele samenwerkingspartners effectief en efficiënt kunnen worden benaderd.
5. Van belang is dat mensen het besef krijgen en ervaren van wat 'duurzaam' nu eigenlijk is. Permanente educatie en communicatie voor jong en oud(er).
6. De gemeente moet niet alleen toezichthouder en handhaver zijn, maar juist ook initiator, facilitator en stimulator. Ze moet een voorbeeldfunctie uitoefenen. Stimuleren dat er duurzamere technieken en materialen worden ontwikkeld. Barrières (juridisch, procedureel, geld) voor het realiseren van duurzame oplossingen proberen weg te nemen.

De weg naar de resultaten

Wat ging aan het benoemen van de handvatten vooraf?

Hoe is het met het milieu in Veldhoven gesteld?

Voor aanvang van deze informatieavond is aan de raadsleden gevraagd: “hoe is het met het milieu in Veldhoven gesteld?” “Wat zou antwoord op deze vraag zijn als u deze aan een buitenlander stelt?” B. Naber vraagt reacties van de aanwezigen op deze vraag. Een samenvatting van de reacties:

- Zoals in Duitsland mag ook hier meer structureel gebeuren om de opwekking van duurzame energie te realiseren (zon, wind etc).
- We moeten niet zoveel kletsen, maar doen. Het is ook een kwestie van ‘willen’.
- De gemeente moet veel verder gaan dan ze nu al doet. Ze mag beter laten zien wat er al gebeurt.
- Ondanks de economische crisis is het van belang te blijven investeren en er voor te zorgen dat er duurzame ontwikkelingen worden gerealiseerd, technieken en materialen ontwikkeld.
- Als er anders naar kosten wordt gekeken, (niet alleen de investering maar ook de vermeden kosten, zoals minder onderhoud van een duurzaam materiaal) en baten (ook de milieuwinst zoals vermeden energiekosten) kunnen er heel veel duurzame dingen worden gerealiseerd.
- Het is ook duurzaam om aandacht te besteden aan ruimtelijke structuur en de biodiversiteit.
- Het is effectiever en efficiënter samen te werken in plaats van alleen als toezichthouder of handhaver op treden. Vooraf goede afspraken maken levert meer op dan achteraf een ‘probleem’ constateren en herstellen.

Wat heeft het Veldhovens milieubeleid tot nu toe opgeleverd?

Eric Bergmeester, hoofd van de cluster Vergunningverlening, toezicht en handhaving, heeft kort een beeld geschetst van de resultaten van het lopende milieubeleidsplan.

- Het beleidsplan is van belang voor de beleidsmatige onderbouwing van de te maken keuzen voor de komende jaren.
- Bij de komst van het huidige college is er een ambitieuzere weg in geslagen dan oorspronkelijk in het milieubeleidsplan is vastgelegd. Het verslag van 2008 (zie [Evaluatie Milieuprogramma 2008](#)) maakt duidelijk dat de gemeente heel veel acties onderneemt.
- Er is veel meer gedaan aan energie- & klimaatbeleid en aan duurzame projecten.
- De huidige milieubeleidskaders (‘bouwstenen’) zijn actueel en toekomstgericht, maar moeten wel worden onderhouden (steeds kunnen

worden aangepast aan de actuele ontwikkelingen van wet- en regelgeving en omstandigheden).

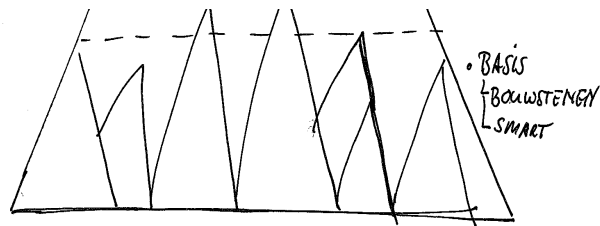
- Het milieubeleid heeft zich ontwikkeld van een sectorgericht beleid naar een integraal beleid dat is afgestemd met andere belangrijke beleidsvelden zoals Ruimtelijke Ordening (bestemmingsplannen, gebiedsontwikkeling). De winst hiervan is dat milieu(normen/ uitgangspunten) geen storende factor achteraf meer zijn, maar vooraf in de planvorming worden meegenomen.
- Het is niet zichtbaar en herkenbaar voor heel veel inwoners, instellingen en bedrijven wat de gemeente aan milieu doet. Men weet dus ook niet wat men van de gemeente kan verwachten en er is weinig betrokkenheid. Dit zou beter moeten.
- Doelstellingen/taakstellingen mogen meer SMART worden geformuleerd (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden).
- Een beleidsplan blijkt een waardevol planningsinstrument zijn. Steeds is er overzicht van de activiteiten die moeten worden uitgevoerd.

Welke koers zou Veldhoven voor het nieuwe milieubeleidsplan kunnen ontwikkelen?

Roland Bronckers van advies- en ingenieursbureau Oranjewoud schetst in het kort de mogelijke koers, gedacht vanuit het huidige milieubeleidsplan. Eerst bespreekt hij de conclusies uit de evaluatie van het lopende milieubeleidsplan. Op basis daarvan komt hij tot voorstellen voor het nieuwe beleidsplan.

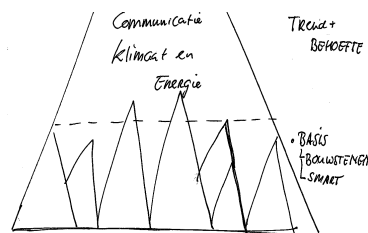
Conclusies uit de evaluatie van het oude milieubeleidsplan

- De basis is in orde: beleidsplannen zijn goede bouwstenen. Wel onderhoud nodig!
- Sommige beleidsvelden sterker ontwikkeld dan "verplicht".

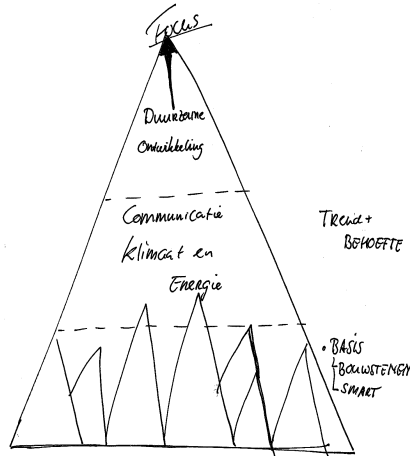

Conclusies uit de evaluatie van het oude milieubeleidsplan

- Behoefte aan SMART-doelen
- Behoefte aan doorgaan met klimaat en energiebeleid
- Behoefte aan pro-actieve communicatie; laat zien waar je staat!

Conclusies uit de evaluatie van het oude milieubeleidsplan

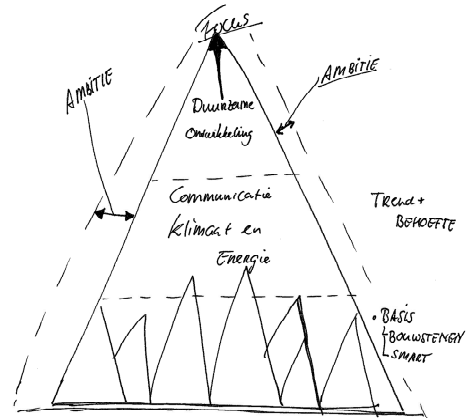

- Behoeft aan focus:
 - waar werken we naar toe?
 - langere termijn doorkijk
 - milieubeleidsplan als eerste stap op weg naar.....

Het nieuwe mbp

Focus:

- Langere termijn doel: Duurzame ontwikkeling

Inspiratie uit Boxtel en de reacties van de aanwezigen

Via een videoweergave van delen van het gesprek dat voor deze avond met wethouder Van den Oetelaar uit Boxtel is gevoerd, horen we voorbeelden van Boxtel. Boxtel heeft integraal ingezet op het realiseren van een duurzame ontwikkeling.

Samenvatting van een aantal opmerkingen van Van den Oetelaar, die reactie uit de zaal opriepen:

- Je hoeft als gemeente de wereld niet te redden. Het gaat er veel meer om dat je doet wat je kunt. Dat tastbaar en beleefbaar is wat 'duurzaamheid' is en wat burgers er zelf aan kunnen bijdragen. Zij moeten er in geloven.
- Je moet kunnen uitleggen wat je doet. Duurzaamheid is niet ingewikkeld. Draai de vragen eens om. 'Wil je als gemeente bijdragen aan illegale houtkap?' In Boxtel heeft men Nee gezegd. Dus werkt de gemeente alleen met hout dat van gecertificeerde leveranciers komt.
- Het duurzaamheidsplan van Boxtel is intensief in de inspraak geweest. Ondernemers van Boxtel hebben openbaar ingesproken en zij waren ambitieuzer dan in de eerste versie van het plan was geschetst. Deze mensen willen aan de slag, daar moet je als gemeente ook gebruik van maken, want je kunt het niet alleen.

'Wat zou de gemeente in Veldhoven moeten gaan doen?', was de vraag van B. Naber aan de aanwezigen. Een samenvatting van de reacties:

- De tastbaarheid is van belang. Zichtbare en concrete acties. Dan kunnen deze door burgers en bedrijven worden opgepikt en gaan mensen aan de slag. Projecten moeten aanstekelijk zijn.
- De gemeente moet als het ware het ontwikkelen van nieuwe technieken, materialen etc 'uitlokken'. Zodat er een markt ontstaat voor duurzame producten en diensten. De gemeente moet de markt benutten.
- De gemeente moet keuzes maken: op welke niveaus en met welke samenwerkingsallianties kan zij het meeste bereiken? Samenwerking met buurgemeenten, SRE, bedrijfsleven, burgers is van belang.
- Voor de langere termijn is het van belang dat we de jongeren van nu opvoeden. Ook de volwassenen van nu moeten niet worden vergeten.
- Voor de langere termijn is het ook van belang dat de gemeente niet in beperkingen denkt. Hoewel duurzame investeringen nu duurder lijken te zijn, zijn ze op de langere termijn goedkoper: een lagere energierekening bijvoorbeeld, of een ander beheer en onderhoudregime dat kosten uitspaart.

Nagekomen ideeën en suggesties

In bijlage 2 vindt u tot slot de ideeën die aan het einde van de avond via de gele briefjes konden worden aangereikt. Deze ideeën geven weer wat met de gegeven handvatten wordt bedoeld en geven daarmee voeding aan het plan en de uitvoeringsprogramma's van het plan.

Bijlage 1: Verslag Raadsinformatiebijeenkomst 9 juli 2009

- 19.30 Welkom**
Door raadslid Jaap Bekker
- 19.35 Hoe staat het met het milieu in Veldhoven?**
Informatieve ronde
- 19.45 Presentatie Evaluatie Milieubeleidsplan**
door teamleider VH&T Eric Bergmeester
- 20.00 Zoeken naar perspectief**
dialoog met en tussen raadsleden en gasten
bespreking ambtelijke voorzet
- 20.30 Inspiratie uit Boxtel**
Interview op video met wethouder Ger van den Oetelaar
- 20.45 Inspiratie uit Veldhoven**
Informatieve ronde langs gasten
- 21.00 Naar een nieuw Milieubeleidsplan voor Veldhoven**
dialoog met en tussen raadsleden en gasten
aanzet voor koers Milieubeleidsplan
- 21.25 Conclusies en afsluiting**
- 21.30 Borrel**

Voorstellen duurzaam Veldhoven

Als afsluiting van de raadsinformatie avond zijn alle aanwezigen in de gelengeheid gesteld via 'gele briefjes' ideeën en suggesties die niet aan de orde zijn geweest als nog te benoemen.

Deze ideeën geven weer wat met de gegeven handvatten wordt bedoeld en geven daarmee voeding aan het plan en de uitvoeringsprogramma's van het plan.

Er zijn 42 ideeën/ suggesties ontvangen. De voorstellen zijn grofweg in te delen in twee categorieën. Aan de hand van deze categorie indeling wordt een korte analyse gegeven van de ideeën. De eerste categorie heeft betrekking op de rol van de overheid als ontwikkelaar. De voorstellen in deze categorie (zie tabel 1) gaan over concrete duurzaamheidprojecten en de manier waarop de gemeente haar beleid kan voeren.

De tweede categorie (zie tabel 2) bevat voorstellen die betrekking hebben op de rol van de overheid als partner van de samenleving. Deze voorstellen hebben betrekking op de communicatie over en weer tussen overheid en samenleving.

Tabel 1: De overheid als ontwikkelaar	
Categorie	Voorstel
1 Mobiliteit	1a Zet in op schonere mobiliteit.
	1b Ruimte voor brandstofbesparende mobiliteit (zoals een betere doorstroming en stimuleren fiets en ov.)
	1c Wegen herinrichten op zuinig brandstofgebruik.
	1d Geen aanleg N69.
2 Groenontwikkeling	2a Meer ruimte voor groene recreatie.
	2b Meer natuur i.p.v. landbouw.
	2c Meer groen op bedrijventerreinen.
	2d Gemeentelijk groen verduurzamen.
	2e Stimuleren van groene daken.

Tabel 1: De overheid als ontwikkelaar

	2f Meer gemeentelijk groen om fijn stof op te nemen.
3 Regionale- vs. lokale schaal;	3a Ontwikkel duurzaamheid in de directe leefomgeving.
Lange- vs. korte termijn	3b Het milieubeleid concretiseren.
	3c Visie voor de lange termijn, flexibiliteit en daadkracht voor de korte termijn.
	3d Aansluiten bij landelijk en provinciaal beleid.
	3e Naast landelijke speerpunten ook lokale speerpunten opnemen in milieubeleidsplan.
	3f Beleid richten op de korte termijn, met zichtbare resultaten komen.
4 Technische innovatie	4a Biomassacentrale in Veldhoven-west.
	4b Nieuwe technieken inzetten.
	4c Besparen op openbare verlichting.
	4d Windmolenparken ontwikkelen.
5 Ambitie	5a Laat met speerpunten zien dat je je boven het maaiveld durft te begeven.
	5b Keuzes maken, niet op alle punten een tien willen scoren.
	5c Prioriteiten in milieubeleid stellen.
6 Overig	6a Geen hardhout toestaan in bouwvergunning.
	6b Zwerfvuil tegen gaan.
	6c Maak handhaafbaar beleid.
	6d Duurzaamheid mag niet ten koste gaan van woon- en leefgenot.
	6e SMART maatregelen formuleren.
	6f Milieu integreren in bestemmingsplannen.

Tabel 2: Gemeente als partner

Tabel 2: Gemeente als partner

Categorie	Voorstel
7 Communicatie	7a Educatie op scholen en bij bedrijven door de gemeente
	7b Communiceer over duurzaamheid
	7c Houding van burgers verbeteren d.m.v. communicatie, de gemeente kan het niet alleen maar heeft burgers nodig
	7d Adviesrol voor de gemeente
	7e Positiviteit aan de discussie toevoegen, Veldhoven loopt op veel punten voorop
8 Samenwerking	8a Burgerparticipatie en inspraak
	8b Ondersteun duurzame initiatieven
	8c Duurzame investering compenseren in grondprijs
	8d Voorbeeldprojecten realiseren i.s.m. private partijen
	8e Gemeente moet de verduurzaming van de bevolking trekken
9 Overig	9a Voorbeeldrol voor de gemeente
	9b Maak duurzaam gemeentebestuur zichtbaar

Bijlage 10 : Duurzaamheidsmeter 2009 door Veldhoven ingevuld

People				
nr.	max score	antwoord	score	Vragen
1	3	nee	0	Het principe van duurzame ontwikkeling is verankerd in een strategische visie die op een participatieve wijze tot stand is gekomen.
2	2	nee	0	De lokale strategische visie is een levend document waar met regelmaat aan wordt gerefereerd.
3	2	ja	2	Uw gemeente heeft een verordening voor het burgerinitiatief in werking.
4	1	ja	1	Uw gemeente heeft toegankelijke informatie en procedureregels voor burgerinitiatief.
5	1	ja	1	In uw gemeente is een 'clientenraad' geïnstalleerd die gevraagd en ongevraagd advies geeft over het beleid met betrekking tot werk en bijstand.
6	1	ja	1	Binnen uw gemeente is een adviesraad geïnstalleerd die het afgelopen jaar gevraagd en ongevraagd advies heeft geleverd op de lokale invulling van de WMO.
7	1	ja	1	Uw gemeente ondersteunt gedurende deze collegeperiode een 'jongerenraad' of een ander concreet en structureel initiatief om jongeren te betrekken bij de gemeentelijke politiek.
8	2	ja	2	Uw gemeente evalueert jaarlijks in hoeverre haar klanten (burgers) tevreden zijn over de gemeentelijke serviceverlening.
9	2	ja	2	Uw gemeente stelt minimaal iedere vier jaar een plan vast betreffende maatschappelijke ondersteuning?
10	2	ja	2	Uw gemeente heeft een actueel emancipatiebeleid.
11	2	nee	0	Uw gemeente streeft in haar personeelsbeleid nadrukkelijk naar een personeelssamenstelling die een evenredige afspiegeling is van de lokale samenleving (diversiteitsbeleid).
12	1	nee	0	Uw gemeenteraad en college tezamen bestaat voor minimaal 40% uit vrouwen
13	1	nee	0	Binnen de gemeentelijke organisatie wordt minimaal 40% van de leidinggevende functies in ingenomen door vrouwen.

14	1	nee	0	Uw gemeente stelt zich ten doel om iedereen een dak boven het hoofd te geven, ook illegalen.
15	1	ja	1	Bij het vaststellen van bijstand voor senioren, chronisch zieken en gehandicapten worden de inkomens- en vermogensgrenzen ruimer gesteld dan bij de Wet Werk en Bijstand is voorgeschreven.
16	2	ja	2	De gemeente hanteert voor alle beleidsterreinen een integraal gehandicaptenbeleid.
17	2	ja	2	Uw gemeente heeft beleid voor volwaardige ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligersondersteuning. (horizontale burgerparticipatie)
18	2	nee	0	Uw gemeente stimuleert juist bij minima de mogelijkheden voor energiebesparing.
19	2	ja	2	Uw gemeente heeft een actief jeugdbeleid dat aansluit bij de rechten van het kind? Op de beleidsterreinen als jeugdgezondheidszorg, onderwijs, jeugdzorg.
20	2	nee	0	Uw Gemeente draagt actief het belang van Art. 1 uit.
People				
nr.	max score	antwoord	score	Vragen
21	3	ja	3	Uw gemeente is een Millennium Gemeente en/of heeft een actuele beleidsnota op het gebied van internationale samenwerking.
22	2	ja	2	In uw gemeente heeft een ambtenaar internationale samenwerking in zijn of haar takenpakket.
23	2	ja	2	Uw gemeente heeft in haar jaarlijkse begroting structureel een budget voor internationale samenwerking en/of mondiale bewustwording gereserveerd.
24	1	nee	0	Uw gemeente is lid van ICLEI (International Council for Local Environmental Initiatives) en/of van aan andere aan Agenda 21 gerelateerde netwerken zoals bijvoorbeeld de 'European Sustainable Cities en Towns campaign'.
25	2	nee	0	Uw gemeente besteedt een gedeelte van dit budget aan voorlichting en bewustwording met betrekking tot mondiale vraagstukken.
26	1	ja	1	Uw gemeente of de door uw gemeente gesteunde organisaties, onderhouden een of meer relaties met andere gemeenten in ontwikkelingslanden en/of Europese transitielanden.
27	1	ja	1	In de samenwerking met gemeenten en/of maatschappelijke organisaties in het Zuiden stuurt uw gemeente vooral op zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de partner.

	45		28	
--	----	--	----	--

Planet				
nr.	max score	antwoord	score	vraag
1	2	ja	2	Veldhoven heeft een actueel klimaatbeleidsplan en geeft hieraan een hoge prioriteit.
2	3	nee	0	Veldhoven heeft de ambitie om binnen een bepaalde termijn een klimaatneutrale gemeente te worden.
3	1	nee	0	CO2-monitoring: Veldhoven berekent jaarlijks de CO2 productie door burgers, bedrijven en de eigen (gemeentelijke) organisaties.
4	2	nee	0	Er is structureel budget gereserveerd op de begroting voor het klimaatbeleid.
5	2	ja	2	Veldhoven maakt gebruik van de SLOK regeling. (Stimulering Lokale Klimaatinitiatieven)
6	2	nee	0	Veldhoven heeft een ambtenaar in dienst die specifiek aanstuurt op energiebesparing/duurzame energie.
7	2	nee	0	Veldhoven communiceert klimaatproblematiek breed naar de bevolking, daarbij steun en verbreding zoekend voor haar klimaatbeleid.
8	2	nee	0	In Veldhoven loopt een programma op scholen/onderwijsinstellingen gericht op klimaat en energie.
9	1	ja	1	Veldhoven stimuleert actief energiebesparende maatregelen bij haar inwoners (en huiseigenaren).

Planet				
nr.	max score	antwoord	score	vraag
10	3	nee	0	Veldhoven heeft meetbare doelen gesteld voor het aandeel van het lokale energiegebruik dat afkomstig moet zijn uit hernieuwbare energiebronnen (zon, wind, biomassa, waterkracht, aardwarmte).
11	2	nee	0	In Veldhoven is sprake van een actieve en gestructureerde samenwerking op het gebied van klimaat/energiebeleid.
12	1	ja	1	Veldhoven is lid van het Klimaatverbond.
13	2	ja	2	De gemeente geeft binnen haar beleid met betrekking tot groenbeheer expliciet ruimte aan ecologisch beheer.
14	2	ja	2	In Veldhoven is een bomenbeleid vastgesteld.
15	2	nee	0	In Veldhoven is een beleidsambtenaar die natuur- en biodiversiteitbehoud in zijn of haar takenpakket heeft.
16	1	ja	1	Veldhoven heeft beschikking over een actueel overzicht van plant- (flora) en diersoorten binnen haar grenzen.
17	1	ja	1	De gemeente houdt de 'rode lijstsoorten' bij die binnen de gemeentegrenzen voorkomen.
18	1	nee	0	De gemeente voert gerichte actie om de leefomgeving van beschermde dieren en planten veilig te stellen en/of te verbeteren.
19	1	nee	0	Veldhoven compenseert bij het uitvoeren van bouwplannen verloren gegaan groen door elders natuurfuncties te versterken.
20	1	nee	0	Veldhoven gebruikt geen chemische bestrijdingsmiddelen bij groenbeheer en onderhoud van de bestrating.
21	2	nee	0	Veldhoven heeft een structureel budget voor 'Leren voor Duurzame Ontwikkeling/Natuur en Milieu Educatie'

22	2	nee	0	De zeespiegel stijgt, de bodem daalt en het klimaat verandert. Veldhoven heeft inzicht in, of is bezig met het in kaart brengen van de mogelijke gevolgen van dergelijke veranderingen en de benodigde maatregelen voor adaptatie.
23	2	nee	0	Veldhoven beschikt zelf of in regionaal verband over een integraal waterplan dat is samengesteld met grote betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en andere instellingen.
24	2	ja	2	In Veldhovenlijk rioleringsplan wordt uitgegaan van de trits 'preventie, scheiden, zuiveren'.
25	2	nee	0	De gemeente voert een actief voorlichtingsbeleid naar de bevolking op het gebied van waterbesparing.
26	1	ja	1	Veldhoven adviseert bedrijven op het gebied van waterbesparing.
27	2	ja	2	Veldhoven gaat in het waterbeheer uit van de trits 'vasthouden, bergen, afvoeren'.
28	1	ja	1	Veldhoven heeft, bij de aanleg van stoepen, wegen en parkeerplaatsen, een beleid gericht op het zoveel mogelijk 'open' houden van de bodem zodat regenwater kan infiltreren.
29	1	ja	1	Verharde oppervlakten in Veldhoven worden gecompenseerd met mogelijkheden voor extra wateropvang.
30	1	ja	1	Veldhoven reserveert gebieden voor regionale seizoensberging van water.
	50		20	

Profit				
nr.	max score	antwoord	score	vraag
1	2	nee	0	Uw gemeente heeft meetbare doelen gesteld voor energiebesparing bij de gebouwen in gemeentelijk eigendom en/of beheer
2	2	nee	0	Uw gemeente heeft de ambitie vastgesteld om zelf als organisatie uiterlijk in 2015 klimaatneutraal te zijn.
3	1	ja	1	Uw gemeente heeft formeel vastgelegd dat duurzaamheid het uitgangspunt is van haar inkoopbeleid.
4	1	ja	1	De gemeente heeft de verklaring Duurzaam Inkopen van Senternovem ondertekend.

5	1	nee	0	Uw gemeente hanteert criteria voor duurzaam inkopen door ze concreet en transparant mee te wegen in alle aanbestedingstrajecten.
6	1	nee	0	Uw gemeente hanteert de criteria voor duurzaam inkopen voor zowel primaire als secundaire inkopen.
7	2	nee	0	Er is een budget voor de meerprijs van een duurzame aanbesteding, zodat de kosten voor aanschaf minstens 5% meer dan de prijs van het niet-duurzame product mag zijn.
8	1	ja	1	De inkopers van uw gemeente hebben kennis van duurzame inkoopprocessen en worden regelmatig bijgeschoold.
9	1	ja	1	Uw gemeente koopt voor haar eigen gebruik 100% groene stroom in (verlichting, gebouwen et cetera).
10	1	ja	1	Uw gemeente hanteert bij de inkoop van bedrijfskleding milieu- en sociale criteria.
11	1	ja	1	Bij aanschaf van bedrijfsauto's speelt duurzaamheid een belangrijke rol en wordt uitgegaan van auto's met minimaal een A of B label.
12	1	nee	0	Voor eigen projecten is de gemeente verplicht om alleen gebruik te maken van hout met het FSC-keurmerk of vergelijkbaar (zowel bij bouwprojecten als bij groenvoorzieningen). Nb: Als vergelijkbaar is tot op heden PEFC van Duitsland en Finland goedgekeurd
13	1	nee	0	Binnen de gemeente wordt standaard dubbelzijdig geprint en gekopieerd.
14	1	ja	1	Al het papier dat uw gemeente gebruikt is afkomstig uit duurzame bronnen, dwz: gerecycled papier en niet chloorgebleekt, of papier met het FSC-keurmerk of vergelijkbaar.
15	1	ja	1	In het gemeentehuis wordt koffie en thee geschonken met het Max Havelaar keurmerk of vergelijkbaar.
16	1	ja	1	Uw gemeente zorgt ervoor dat er een breed assortiment duurzame producten wordt aangeboden in de eigen kantine en/of de catering bij speciale gelegenheden.
17	1	nee	0	De gemeente kiest er bewust voor dat in ieder geval een deel van haar financiële reserves op duurzame wijze worden beheerd.
18	3	nee	0	Uw gemeente ambieert op een aangegeven termijn Fairtrade Gemeente te worden.
19	2	Ja	2	In uw gemeente is het terugdringen van CO2-uitstoot en verbetering van de luchtkwaliteit onderdeel

				van het beleid op verkeer & vervoer (mobiliteitsbeleid).
20	2	ja	2	De gemeente heeft een actief beleid op meer gebruik van het openbaar vervoer en de fiets.
21	1	ja	1	Uw gemeente stimuleert actief het auto delen
Profit				
nr.	max score	antwoord	score	vraag
22	1	ja	1	De gemeente maakt gebruik van het advies van de fietsersbond en/of belangengroepen om de inrichting van de openbare ruimte voor langzaam verkeer te verbeteren
23	1	ja	1	In uw gemeente is meer dan de helft van de woonstraten als 30 km zone aangewezen.
24	2	ja	2	Uw gemeente heeft sinds 2005, met de verschillende groepen burgers en bewoners, een analyse gemaakt van de knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid, verkeersdruk en bereikbaarheid.
25	1	ja	1	Bij alle scholen zijn speciale voorzieningen getroffen voor het veilig maken van aan- en afvoerroutes en oversteekplaatsen.
26	1	ja	1	Tijdens de huidige beleidsperiode doet uw gemeente jaarlijks mee aan 'De Week van de Vooruitgang'.
27	1	nee	0	Uw gemeente heeft een MVO-platform of stimuleert de oprichting van een MVO-platform
28	1	nee	0	Uw gemeente heeft een centraal aanspreekpunt voor ondernemers (ondernemersloket) waar MVO-advies deel uitmaakt van het dienstenpakket richting ondernemers.
29	2	nee	0	Voor de gemeente is duurzaamheid uitgangspunt bij de inrichting en het beheer van haar bedrijventerreinen. Dit is neergelegd in de beleidsplannen en uitvoeringsplannen rond deze terreinen
30	1	ja	1	Uw gemeente stimuleert energiebesparing bij bedrijven.
31	1	nee	0	Uw gemeente controleert en handhaaft actief dat bedrijven energiebesparende maatregelen nemen met een terugverdientijd van minder dan 5 jaar.
32	2	nee	0	Uw gemeente heeft meetbare doelen gesteld voor energiebesparing bij bestaande bouw.
33	2	ja	2	Uw gemeente heeft meetbare ambitieuze doelen gesteld voor energiebesparing bij nieuwbouw.
34	2	nee	0	Uw gemeente heeft een coordinator aangesteld voor de uitvoering van het beleid duurzaam bouwen.

35	2	ja	2	Uw gemeente heeft een structureel budget voor de implementatie van haar beleid met betrekking tot duurzaam bouwen.
36	1	nee	0	Elk nieuwbouw- en grootschalig renovatie- of sloopplan wordt in een zeer vroeg stadium op de eisen van duurzaam bouwen doorgelicht.
37	1	nee	0	Uw gemeente controleert en handhaaft de Energie Prestatie Coefficient en andere afspraken als het gebruik van FSC-gecertificeerd hout op de bouwplaats.
	50		25	